

गाउँपालिका स्तरीय वस्तुगत विवरण
रोड गाउँपालिका
ईलाम

रोड गाउँपालिकाको कार्यालय
ईलाम
१ नं. प्रदेश, नेपाल
२०७५

वस्तुगत विवरण (Village Profile)

रोड गाउँपालिका, इलाम

रोड गाउँपालिकाको कार्यालय, इलाम
१ नं. प्रदेश, नेपाल
२०७५, असार

विषयसूची

परिच्छेद १: परिचय.....	11
१.१ पृष्ठभूमि.....	11
१.२ उद्देश्य.....	11
१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरु.....	12
१.४ वस्तुगत विवरण तयारीका चरण.....	13
१.४.१ वस्तुगत विवरण ढाँचा, औजार तथा कार्यविधि तयारी (प्रथम चरण).....	13
१.४.२ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला द्वितीय चरण).....	13
१.४.३ सहजकर्ता तथा गणक छनौट अभिमुखीकरण र परिचालन.....	14
१.४.४ तथ्याङ्क संकलन तेस्रो चरण).....	14
१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्शा तयारी (चौथो चरण).....	15
१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी पाचौं चरण).....	15
१.४.७ वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन (छैटौं चरण).....	16
१.४.८ गाउँ वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी सातौं चरण).....	16
१.५ वस्तुगत विवरणको सीमा.....	16
परिच्छेद २:.....	17
गाउँ/नगरपालिकाको चिनारी.....	17
२.१ भौगोलिक अवस्थिति.....	17
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण.....	17
२.२.२ नामाकरण.....	17
२.२.२.१ इरौटार.....	17
२.२.२.२ जिर्मले.....	18
२.२.२.३ कोल्बुङ्ग.....	18
२.२.२.४ शान्तिपुर.....	18
२.३ राजनीतिक अवस्थिति.....	18
२.४ धरातलीय अवस्था.....	20
२.५ प्राकृतिक सम्पदा.....	20
२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता.....	20
२.७.२ विकासका लागि सवलता तथा कमजोरी, अवसर संभावना तथा चुनौतीहरुको अवस्था.....	21
कमजोर पक्ष.....	21
अवसर तथा संभावना.....	21
चुनौती.....	22
२.७.४ छिमेकी गाउँ/नगरपालिका (सूर्योदय, माई र इलाम) सँगको विकासको सम्बन्ध र अवसर.....	23

२.८ ग्राहस्थ उत्पादन	24
२.९ मानव विकास सूचकांक.....	24
परिच्छेद ३:	26
पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था	26
३.१ वस्ती र घरपरिवार विवरण.....	26
३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था.....	26
३.३ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण	27
३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण	28
३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण.....	28
३.६ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण	29
३.७ घरमुलीको विवरण	29
३.८ पेशाका आधारमा जनसंख्या विवरण.....	29
३.९ आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण	30
३.१० अपागताको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	30
३.११ बसाई सराई सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०७२/०७३).....	30
३.१२ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण	30
३.१३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण	31
परिच्छेद ४:	32
आर्थिक अवस्था	32
४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण	32
४.१.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण.....	32
४.१.२ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण	33
४.१.३ औषत आम्दानी विवरण.....	34
४.१.४ औषत खर्च तथा बचत विवरण.....	34
४.१.५ विपन्नता स्तरीकरण विवरण	34
४.१.६ खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था	35
४.१.७ आवास संरचना विवरण	35
४.१.८ गरिवीको दर (गरिवीको रेखामुखी रहेको जनसंख्या).....	36
४.१.९ आयात र निर्यातको अवस्था.....	36
४.१.१० औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादनको अवस्था	36
४.१.११ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण.....	36
४.१.१२ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण.....	36
४.१.१३ घरजग्गाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण	37
४.२ वर्तमान भू उपयोग	37

४.३ भू-स्वामित्व.....	37
४.४ जग्गाको किसिम.....	40
४.५ कृषि तथा पशुपालन.....	40
४.६ सार्वजनिक पोखरी.....	40
४.७ गाउँपालिकामा पहिचान गरिएका जलाधार तथा उपजलाधारहरूको विवरण.....	41
४.८ कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण.....	41
४.९ नगदेवाली उत्पादन.....	41
४.१० पशुपन्छीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण.....	42
४.११ खाद्यान्न वालीमा लाग्ने रोग तथा किरा.....	42
४.१२ फलफुल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा कीरा.....	42
४.१३ पशु पन्छिमा लाग्ने रोग तथा कीरा.....	42
४.१४ नगदेवालीमा लाग्ने रोग तथा किरा.....	42
४.१५ कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित समूह तथा सामुदायिक संस्थाको विवरण.....	42
४.१५ संकलन केन्द्र तथा चिस्यान केन्द्र.....	43
४.१७ कृषि बजार तथा हाटबजार सम्बन्धी विवरण.....	43
४.१८ पर्यटन विकास.....	43
४.१८.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण.....	44
४.१८.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण.....	44
४.१८.३ उपलब्ध पर्यटकीय सेवा तथा सुविधा सम्बन्धी विवरण.....	44
४.१९ उद्योग तथा व्यापार.....	44
४.१९.१ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण.....	44
४.१९.२ खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण.....	45
४.१९.३ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण.....	45
४.२० बैंक तथा वित्तिय संस्था सम्बन्धी विवरण.....	45
४.२१ सहकारी सम्बन्धी विवरण.....	45
परिच्छेद ५:.....	46
सामाजिक अवस्था.....	46
५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास.....	46
५.१.१ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था.....	46
५.१.२ साक्षरता अवस्था.....	46
५.१.३ तहगत रुपमा शैक्षिक संस्था/विद्यालय विवरण.....	46
५.१.४ विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण.....	48
५.१.५ बाल विकास केन्द्रको विवरण.....	51
५.१.६ विद्यालय बाहिर रहेका तथा विद्यालय छाडेका बालबालिकाहरूको विवरण.....	54

५.१.७ सिकाई उपलब्धी तथा उतिर्ण दर	54
५.१.८ विद्यालय शान्ति क्षेत्र र विद्यालय सुधार योजना विवरण	54
५.१.९ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण	55
५.१.१० शैक्षिक संस्था उपलब्ध भवन भौतिक पूर्वाधार तथा सुविधा	72
५.१.११ छात्रवृत्ती तथा अन्य लक्षित सुविधा उपलब्धताको अवस्था (छात्रवृत्ती, बालअनुदान, दिवाखाजा).....	72
५.१.१२ सुधारिएको मापदण्ड (भूकम्प प्रतिरोधी) अनुसार निर्माण भएका तथा रेट्रोफिटिङ्ग गरिएका विद्यालय.....	72
५.१.१३ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण.....	72
५.१.१४ विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार अर्न्तगत शौचालय अपुग भएको विद्यालयहरु.....	73
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण	73
५.२.१ स्वास्थ्य संस्था को विवरण.....	73
५.२.३ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको अवस्था	73
५.२.४ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरु	74
५.२.५ जनचेतनामूलक तालिम प्राप्त गरेको जनसंख्या विवरण.....	75
५.२.६ खोप सेवा तथा सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण.....	76
५.२.७ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण.....	78
५.२.८ उपचारको लागि पहिलो सेवा लिने विवरण.....	78
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई.....	78
५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था	78
५.३.२ खानेपानीको श्रोतको विवरण.....	79
५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था.....	79
५.३.४ सार्वजनिक शौचालय	80
५.३.५ शौचालय गएपछि हात धुने अभ्यास.....	80
५.३.६ फोहोरमैला व्यवस्थापन.....	80
५.३.७ फोहोर मैलाको घरायसी व्यवस्थापन.....	81
५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण.....	81
५.४.१ लिंग अनुसार बाल विवाह (अठार वर्ष मुनिका)	81
५.४.२ कामदारको रुपमा घर बाहिर रहेका बालबालिका	81
५.४.३ बालक्लव तथा संजालको विवरण.....	81
५.४.५ अपांगताका आधारमा जनसंख्या.....	82
५.४.६ जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला	82
५.४.७ सम्पत्ति तथा निर्णय प्रक्रियामा महिलाको अवस्था	82
५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन.....	83
५.५.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जनस्थल सम्बन्धी विवरण	83
५.५.२ पार्क तथा उद्यान सम्बन्धी विवरण	83

५.५.३ युवा क्लव सम्बन्धी विवरण.....	83
५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति.....	84
५.६.१ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल	84
५.६.२ सार्वजनिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण.....	84
५.६.३ स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला.....	84
५.७ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था.....	85
५.८ गाविसको माटो परीक्षणको परिणाम (औषतमा).....	85
सामुदायिक वनक्षेत्रको विवरण.....	87
वन्यजन्तु.....	88
चराचुरुङ्गीहरू.....	88
सरीसृप, जलचर तथा उभयचर प्राणी.....	89
९९.३ जडीवुटी प्रजाति.....	89
९९.४ प्रमुख जडीवुटी प्रजातिहरूको विवरण.....	89
गाउँपालिकामा पहिचान गरिएका जलाधार तथा उपजलाधारहरूको विवरण.....	91
गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका ताल तलैया तथा सीमसारहरू.....	91
वनस्पतिहरू.....	93
रुख प्रजाति.....	93
९९.२ बुट्यान तथा झार प्रजाति.....	93
परिच्छेद ७.....	96
भौतिक विकासको अवस्था.....	96
७.१ यातायात पूर्वाधार.....	96
७.१.१ सडक संजालको विद्यमान अवस्था	96
७.१.२ सडक पहुँचमा भएका घरधुरीहरू	96
७.१.३ गाउँ नगर क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधन.....	98
७.१.४ भोलुंगे पुल तथा पुलपुलेसा	98
७.१.५ टाढाको वस्तीबाट सम्बन्धित गाउँको केन्द्र पुग्न लाग्ने अनुमानित समय	98
७.१.६ वसपार्क तथा वस विसौनी सम्बन्धी विवरण	98
७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा	98
७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार).....	98
७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार	99
७.३ सञ्चार तथा प्रविधि	100
७.३.१ हुलाक तथा पत्रपत्रिका सम्बन्धी विवरण	100
७.३.२ दुरसंचार सम्बन्धी विवरण.....	100
७.३.३ रेडियो स्टेसन सम्बन्धी विवरण.....	100

७.३.४ आधुनिक सुबिधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण	100
७.४ आवास तथा भवन	101
७.४.१ विद्यमान सतह ढलको अवस्था.....	101
७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी.....	101
७.४.३ पशुवधशालाको विवरण	101
७.४.४ शवदाहस्थल सम्बन्धी विवरण	101
७.४.५ गाउँपालिका क्षेत्र भित्र भएको भू संवेदनशी क्षेत्र/मुख्य पहिरो भएको क्षेत्रको विवरण	101
परिच्छेद ८:	102
संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति	102
८.१ संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको अवस्था	102
८.१.१ रोड गाउँपालिकाको संगठनात्मक ढाँचा	102
८.१.२ गाउँपालिका कार्यपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संशाधन.....	102
८.१.३ गाउँपालिका स्थित सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु.....	103
८.२ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति -पर्ती जग्गा	104
८.४ संस्थागत सम्बन्ध र नागरिक संगठन	104
८.४.१ गाउँपालिका भित्रका नागरिक सचेतना केन्द्र, नागरिक मंच र टोल विकास संस्था सम्बन्धी विवरण	104
वडा नागरिकमञ्च सम्बन्धी विवरण	104
नागरिक सचेतना केन्द्र सम्बन्धी विवरण	104
८.४.२ परम्परागत समुह तथा समुदायमा आधारित संस्था विवरण	104
८.४.३ विषयगत समूह तथा संस्था (कृषि, पशुपालन, उद्यम विकास, बचत) सम्बन्धी विवरण	105
कृषक समूहहरुको विवरण	105
८.४.४ सामुदायिक मेलमिलाप सम्बन्धी समिति सम्बन्धी विवरण.....	106
८.४.५ गैस तथा अगैसको विवरण र वार्षिक बजेट	106

हाम्रो भनाई

नेपालको संविधान २०७२ ले कल्पना गरे अनुसार स्थानीय निकाय पुर्नसंरचना गर्दै अधिकार सम्पन्न स्थानीय तह तयार तथा सञ्चालन भईरहेको छ । राज्यको नयाँ संरचना अनुसार साविकमा गाविस अर्न्तगतका जनसंख्या, आर्थिक, सामाजिक, श्रोत र साधनहरु समेतको अवस्थामा परिवर्तन भएको छ । अधिकार निक्षेपणको आधारले नयाँ कायम भएका स्थानीय तह नै स्थानीय सरकार बनेका छन् । यद्यपि नयाँ संरचनाका स्थानीय तहहरुमा भरपर्दो, आधिकारिक र पर्याप्त सूचना र तथ्याङ्कहरुको अभिलेख उपलब्ध हुन सकिरहेको थिएन । इलाम जिल्लामा साविकमा कायम रहेका ४ वटा गाउँ विकास समितिलाई पुर्नसंरचना मार्फत रोड गाउँपालिका एकाई कायम गरिएको छ ।

विकास प्रकृत्यामा वस्तुगत विवरणले संकेत गरेका क्षेत्र र सूचकहरुको आधारमा विकास कृत्याकलापहरु छनौट गर्नुपर्ने कुरामा दुईमत हुनै सक्दैन । यस वस्तुगत विवरणले संकेत गरेका सूचना तथा तथ्याङ्कहरुले आगामी आर्थिक वर्षहरुको लागि विकास योजना छनौट तथा प्राथमिकरणमा सहयोग पुग्नेछ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले निदिष्ट गरे अनुसार हरेक स्थानीय तहले वस्तुगत विवरण तयार गर्नु पर्ने अनिवार्य व्यवस्था गरेको छ । यसै परिप्रेक्ष्यमा रोड गाउँपालिकाले नामसालिङ सामुदायिक विकास केन्द्र इलामको प्राविधिक सहयोगमा यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरेको छ । यस वस्तुगत विवरण गाउँपालिकाको बार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक योजना तर्जुमाको लागि आधारभूत दस्तावेजको रूपमा रहनेछ । साथै यस दस्तावेजलाई आधिकारिक सूचना स्रोतको रूपमा सबै सरोकारवालाहरुले प्रयोग गर्न सक्नेछन् ।

यस रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारी प्रकृत्यामा सहयोग गर्नुहुने गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडाका निर्वाचित प्रतिनिधिज्यूहरु, जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, सम्पूर्ण विषयगत कार्यालयहरु, गाउँपालिकाका र वडा कार्यालयका कर्मचारी, वडा नागरिक मञ्च, राजनैतिक दल, बुद्धिजिवी, समाजसेवी, तथ्याङ्क संकलकनका लागि घरघरमा गई पारिवारीक सूचना संकलन गर्नु खटिनु भएका गणकहरु लगायत यस कार्यमा औपचारिक तथा अनौपचारिक रूपमा संलग्न हुनुहुने सबैमा गाउँपालिकाको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद प्रकट गर्दछु ।

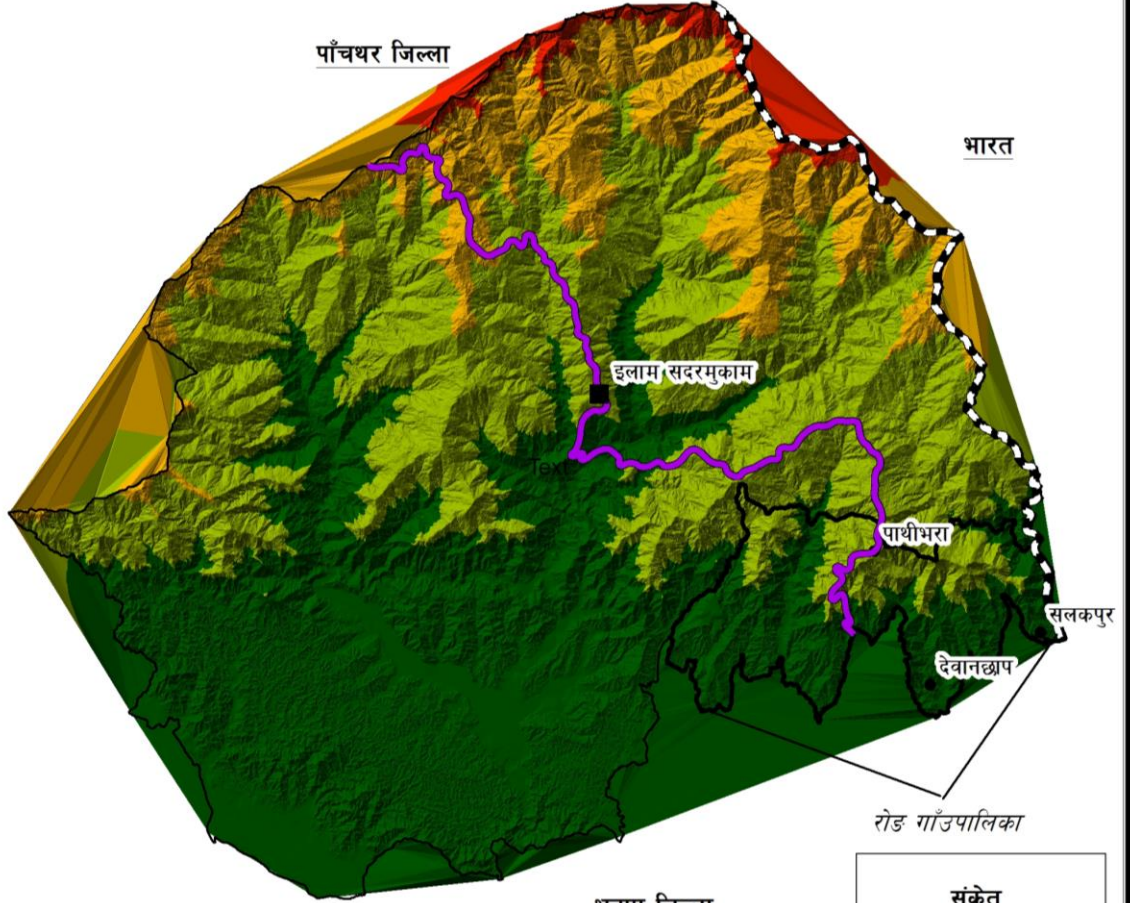
अन्त्यमा, यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीका सम्पूर्ण प्रकृत्यामा सहयोग उपलब्ध गराउनुहुने सहयोगी संस्था नामसालिङ सामुदायिक विकास केन्द्र, इलामलाई विशेष कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

.....
सम्शेर राई
अध्यक्ष
२०७५ असार

अवस्थिति नक्सा
रोड गाँउपालिका, इलाम

स्केल
१:३६००००

रोड गाँउपालिका

संकेत

- अन्तर्राष्ट्रिय सिमाना
- मेची राजमार्ग

उचाइ (मि.)

२७१५-३६२०
१८१०-२७१५
९०५-१८१०
०-९०५

परिच्छेद १: परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

वस्तुगत विवरण (Profile) भन्नाले कुनै स्थान, क्षेत्रमा रहेको जनसंख्या, भौगोलिक अवस्था, समाजिक विशेषता, प्राकृतिक सम्पदा, आर्थिक अवस्था, विकासको स्थिति आदि स्पष्ट हुने आधारभूत तथ्यांक, सूचक वा आधाररेखाको विवरण रहेको दस्तावेज हो। वस्तुगत विवरणलाई नेपालीमा “पार्श्वचित्र” पनि भनिन्छ। साथै कुनै प्रशासनिक वा भौगोलिक क्षेत्र वारेको तथ्याङ्क प्राप्ति, विश्लेषण तथा प्रस्तुती गरिएको विवरणलाई पनि वस्तुगत विवरण (Profile) भन्ने गरिएको छ।

नेपालको संविधान २०७२ ले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने र राज्यशक्तिको प्रयोग तीनै तहले संविधान र कानून बमोजिम गर्ने व्यवस्था गरेको छ। संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अन्तरसम्बन्ध सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुने व्यवस्था गरेको छ। संविधानको अनुसूची ८ को स्थानीय तहको अधिकारको सूचीको क्रमसंख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकार तथा क्रमसंख्या १७ मा वेरोजगारको तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरेको छ। नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदनले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, वेरोजगारको तथ्याङ्कसहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क, सभाव्य प्राकृतिक, भौतिक र सांस्कृतिक श्रोत साधनको तथ्याङ्कीय अभिलेख, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको कार्यक्षेत्र भनी उल्लेख गरेको छ। उपरोक्त संवैधानिक व्यवस्था र अधिकारको व्याख्या अनुसार स्थानीय तहको विस्तृत र खण्डीकृत तथ्याङ्क सहितको वस्तुगत विवरण तयार गर्न आधारभूत प्रक्रिया, विधि र फारामहरू सहितको गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ जारी गर्‍यो। यसै कार्यविधि बमोजिम गाउँपालिकाको जनसंख्या, आर्थिक, सामाजिक, प्राकृतिक, भौतिक, वन, वातावरण र विपद तथा संस्थागत वस्तुस्थिति स्पष्ट भल्कने तथ्याङ्कको मान्य सिद्धान्त अनुसार सबै गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था गरियो। यस कार्यविधिको आधारमा रोड गाउँपालिका इलामले आफ्नो गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile) तयार गर्ने कार्य प्रक्रियागत रूपमा गरेको हो।

रोड गाउँपालिकाको यस वस्तुगत विवरण (Profile) दस्तवेजमा प्रस्तुत भएका तथ्यांक तथा सूचनाहरूको आधारमा आगामी गाउँपालिकाको कार्यक्रम तथा योजनाहरू प्रस्ताव गर्न मद्दत हुनेछ। साथै त्यसले अन्य सरकोकारवालाहरूलाई विकासका कृयाकलाप संचालन गर्न सहयोग पुऱ्याउने हुनाले वस्तुगत विवरणमा भएका तथ्यांक र सूचकका आधारमा रोड गाउँपालिकाको एकीकृत ग्रामीण विकास योजना समेत तयार गरी सोही बमोजिम स्थानीय तहमा विकास निर्माणका कामहरू अधि बढाउन पर्ने नीतिगत व्यवस्था छ। सोही बमोजिम जारी भएका निर्देशिका र ढाँचामा यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ। रोड गाउँपालिकाले आफ्नो गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्नको लागि इलाममा कार्यरत स्थानीय गैह्र सरकारी संस्था नामसालिङ सामुदायिक विकास केन्द्र प्राविधिक सहयोगमा यो वस्तुगत विवरण (Profile) दस्तवेज निर्माण कार्य भएको छ।

१.२ उद्देश्य

यस वस्तुगत विवरण तयारीको प्रमुख उद्देश्य गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह तथा विकास प्रक्रियाका नीति नियम तयारी, योजना तथा कार्यक्रमहरू तयार गर्न अत्यावश्यक आधारभूत तथ्यांक, सूचना वा विवरणहरू आवश्यक पर्ने हुन्छ। तथ्यांक तथा सूचना संकलन, विश्लेषण तथा व्यवस्थापनका न्यूनतम विषयहरूमा एकरूपता जरुरी छ। यसका लागि स्तरीयता कायम गरी तथ्यांक संकलनका पद्धति, प्रक्रिया, औजार तथा प्रक्रियाहरू निर्धारण भएको स्तरीय ढाँचामा वस्तुगत विवरण तयारी गरी रोड गाउँपालिकाको विकास गतिविधिलाई दिशानिर्देश गर्नु नै हो। यसका अन्य उद्देश्यहरू निम्न अनुसार रहेका छन् :

- संघीय शासन प्रणाली बमोजिम गाउँ वस्तुगत विवरण तयार गर्ने कानूनी र नीतिगत आधार सहित कायान्वयनमा लैजाने।
- स्थानीय तहको तथ्याङ्क व्यवस्थापनमा स्तरीयता कायम गरी गाउँको वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचा, तथ्याङ्क संकलनका औजार तथा प्रक्रियाको आधारमा काम गर्ने,
- विषय, क्षेत्रगत स्थिति सहित गाउँको योजना तर्जुमा तयारीका लागि स्तरीय तथ्याङ्कीय सूचकहरू प्रदान गर्ने,
- स्थानीय तहमा सूचना प्रविधिमा आधारित तथ्याङ्क व्यवस्थापन गर्न प्रविधि प्रयोगका आधारमा स्थानीय सरकारमा सूचना प्रविधिमैत्री सूचना व्यवस्थापन संस्थागत गर्ने,

- स्थानीय योजना तर्जुमाका लागि आवश्यक आधाररेखा सूचना (Baseine information) विवरण तयार गरी विकास गतिविधि अगाडी वढाउनु ।
- गाउँपालिकाको योजनावद्ध विकास प्रणाली स्थापित गर्दै नतिजमा आधारित अनुगमन पद्धति कायम गर्न ।

१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू

संवैधानिक व्यवस्था, नीतिगत निर्णय तथा व्यवस्था, तथ्याङ्कका मान्य सिद्धान्त र आधार, विगतका अनुभव तथा सिकाईलाई आधार मानी गाउँ नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ तयार गरिएको हो । यसमा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन सम्बन्धी ऐन, नेपाल सरकारको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन, तथ्याङ्क ऐन, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४ जस्ता कानुनी र नीतिगत व्यवस्थालाई आधार लिईएको छ । साथै साविकमा गाउँ, नगर र जिल्लाको वस्तुगत विवरण तयारीमा अभ्यास गरिएको ढाँचा, विधि तथा प्रक्रियालाई समेत आधारको रूपमा लिईएको छ । केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग, विषयगत मन्त्रालय तथा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय बीच राय परामर्श, छलफल गरी यस क्षेत्रमा विगत लामो समय देखि संलग्न संस्था तथा विज्ञहरूका सुझावहरूलाई समेत समेटेर यो विवरण तयार गरिएको थियो ।

संघीय शासन प्रणाली तथा देहाय अनुसारका प्रमुख विद्यमान कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्थामा आधारित रही र यस गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि २०७४ बमोजिम चरणबद्ध र व्यवस्थित रूपमा यस रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरीएको छ ।

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ बमोजिम गाउँ तथा नगरको वस्तुगत विवरण तयार गर्न अनुसूची १ मा उल्लेख भए अनुसारका कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्थाको आधारमा यो रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । वस्तुगत विवरण तयारीका नितिगत आधारहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

क. नेपालको संविधान: नेपालको संविधानको अनुसूची ८ मा स्थानीय तहको अधिकारको सूचीको क्रमसंख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकार तथा क्रमसंख्या १७ मा वेरोजगारको तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरेको छ ।

ख. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन: संविधानको अनुसूची ८ को स्थानीय तहको एकल अधिकारको विस्तृतीकरणले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, वेरोजगारको तथ्याङ्कसहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क व्यवस्थापन, तथ्याङ्कीय अभिलेख व्यवस्थापन, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनको जिम्मेवारी स्थानीय सरकारमा रहेको छ ।

ग. तथ्याङ्क ऐन, २०१५ तथा नियमावली २०४१: जनतालाई अधिक मात्रामा ठोस हित हुने नीति निर्धारण गर्न, सरकारी निकायहरूको प्रशासकीय निपुणता बढाउन र मूलकको आर्थिक गतिविधिबारे यथार्थ ज्ञान प्राप्त गर्न सरकारलाई यथार्थ आधार चाहिने र त्यस्तो आधार जुटाउन तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी सुविधाको व्यवस्था गर्न तथ्याङ्क संकलन, विश्लेषण, अभिलेख र प्रकाशन गर्ने कामको निमित्त एक केन्द्रीय विभागको स्थापना गरी शान्ति, सुव्यवस्था, जनताको सुविधा र आर्थिक हित कायम राख्न तथ्याङ्क ऐन, २०१५ जारी गरिएको छ ।

ग. स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४: नेपाल सरकार मन्त्रपरिषदको मिति २०७४ जेठ २ गतेको निर्णय अनुसार स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४ जारी भएको छ । यस आदेशको अनुसूची ३ मा स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख संकलन बारेमा र अनुसूची ४ मा वडा कार्यालयहरूले योजना तर्जुमा र तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्नु पर्ने व्यहोरा उल्लेख छ । प्रस्तुत आदेशमा जनसांख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल ग्राहस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास सूचकांक, राजश्व तथा आयव्यय समेतको तथ्याङ्क संकलन र प्रशोधन गरी राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पार्श्वचित्र तथा श्रोत नक्साको अद्यावधिक अभिलेखनलाई गाउँपालिका वा नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार भनि उल्लेख गरिएको छ ।

घ. स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४: यस दिग्दर्शनको दफा १ मा “प्रत्येक स्थानीय तहले वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट नतिजामूलक ढंगले गर्नु पर्ने र योजना र बजेट तर्जुमा गर्नु पूर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिती देखिने गरी वस्तुगत विवरण (Profile) तयार गर्नु पर्ने छ” भन्ने व्यवस्था रहेको छ ।

ड. स्थानीय सरकार संचालन ऐन: २०७४: स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ११ को उपदफा २ को च (२) र (३) ड को (२), (४), (५) र (६) मा स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन, दफा ११ को उपदफा २ थ (१), (२) (३), (४) र (५) मा वेरोजगारको तथ्याङ्क संकलन तथा दफा १२ को वडा समितिको काम, कर्तव्य अधिकार अन्तर्गत उपदफा २ को ख मा तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनासहितको वडाको पार्श्वचित्र तयार तथा अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

१.४ वस्तुगत विवरण तयारीका चरण

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ को आधारमा रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण चरणबद्ध, व्यवस्थित र सहभागितामूलक रूपमा तयार तयार गरीएको छ । यस कार्य गर्न निम्न चरणहरू प्रयोग भएका छन् जुन देहायअनुसार रहेका छन्:

१.४.१ वस्तुगत विवरण ढाँचा, औजार तथा कार्यविधि तयारी (प्रथम चरण)

रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको लागि गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ को आधारमा किन, कसरी, कहिले र कसले गर्ने भनि सबै तहगत प्रक्रिया निर्धारण गर्न गाउँपालिका कार्यपालिकामा छलफल गरियो । छलफलबाट गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्ने विषयमा गाउँपालिका क्षेत्रको भौगोलिक अवस्था, जनसंख्या, सामाजिक, आर्थिक, प्राकृतिक, भौतिक, वातावरणीय र संस्थागत वस्तुस्थिति भल्कने र भौगोलिक (वडा) तथा सामाजिक (लैङ्गीक र जातीगत) रूपमा खण्डीकृत विवरण खुल्ने गरी अनुसूची २ बमोजिमको वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचामा प्रस्तुत गरी छलफल मार्फत स्वीकृत भयो । पारिवारिक सूचनाहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाउन **Mobile Application technology** मार्फत संकलन गर्ने निर्णय गरियो ।

गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेटको परिधिभित्र रही, कार्यविधिको आधारमा रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको लागि स्वीकृत ढाँचा, औजारहरूको प्रयोग तथा कार्यविधि तयारी गरी गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको गर्ने सम्पूर्ण जिम्मेवारी नासाविके इलामलाई दिई ३ महिना भित्रमा कार्य सम्पन्न गर्ने गरि सभौता गरियो । जसमा गाउँपालिकाले वस्तुगत विवरण तयारीको लागि कार्यविधिको अनुसूची २ बमोजिमको स्तरीय ढाँचा, अनुसूची ३ (क) र (ख) बमोजिमको तथ्याङ्क संकलन फाराम र यस कार्यविधिमा उल्लिखित प्रक्रिया गाउँ कार्यपालिकाले स्वीकृत गर्ने निर्णय भयो । यसमा वस्तुगत विवरणको कानूनी तथा नीतिगत आधार, तयारी गोप्टि, तथ्याङ्क संकलन, भण्डारण, प्रशोधन, विश्लेषण, प्रमाणीकरण कार्यशाला र अन्तिम प्रतिवेदन प्रकाशनका कार्यहरू समावेश गर्ने समेत निर्णय भयो ।

१.४.२ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला द्वितिय चरण)

वस्तुगत विवरण (**Profile**) तयारीको लागि गाउँपालिकाले कार्यपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारवालाहरू बीच वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचा, औजार, तथा कार्यविधिमा छलफल गर्न र तथ्याङ्कको स्रोत तथा तयारी विधिबारे साझा धारणा, बुझाई र अपनत्व कायम गर्न १ दिनको सबै सरोकारवालाहरूको भेला गरी कार्यशाला संचालन गरियो । सभौताको आधारमा गाउँपालिका स्तरीय सरोकारवाला भेला गराई वस्तुगत विवरण तयारीको लागि समितिको जिम्मेवारी कार्यपालिका नै हुने निर्णय भयो । सोही अनुरूप वस्तुगत विवरण तयारीको लागि आवश्यक प्रक्रियाहरूको विषयमा सबै सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराउने कार्य सम्पन्न भयो । गाउँपालिका क्षेत्रको भौगोलिक अवस्था, जनसंख्या, सामाजिक, आर्थिक, प्राकृतिक, भौतिक, वातावरणीय र संस्थागत वस्तुस्थिति भल्कने र भौगोलिक (वडा) तथा सामाजिक (लैङ्गीक र जातीगत) रूपमा खण्डीकृत विवरण खुल्ने गरी अनुसूची २ बमोजिमको वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचा नासाविकेले प्रस्तुत गर्‍यो । उक्त विषयवस्तुमा विस्तृत छलफल गरी वस्तुगत विवरणको प्रक्रिया नासाविकेले अगाडी वढाउनका कार्यपालिका सहित कार्यशालाबाट स्वीकृत भयो ।

साथै यस भेलामा तथ्यांक संकलनको लागि सूचकका पहिचान र प्रश्नावली तयारी र अन्तिम रूप दिने कार्य सम्पन्न भयो । बैठकले स्थानीय तथ्यांक संकलकहरूको छनौट गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय वडा समितिलाई जिम्मेवारी दिईयो र तालिमको लागि तिथि मिति तयारी गरी गर्ने कार्य सम्पन्न गरियो । यस कार्यशालामा गाउँ पालिकाका प्रमुख, उपप्रमुख, र पदाधिकारीहरू, गाउँसभाको पदाधिकारीहरू, प्रशासकिय अधिकृत, वडा सचिवहरू, विषयगत कार्यालयका प्रतिनिधिहरू, संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरू लगायत गाउँपालिकाले आमन्त्रण गरेका राजनितिक दलका प्रतिनिधिहरू लगायत अन्य आमन्त्रित नागरिक समाजका अगुवाहरू वडा अध्यक्ष, सदस्य, सभाका सदस्य, कर्मचारी सबैको उपस्थिती रहेको थियो । कार्यशालाको उपस्थिती विवरण अनुसूचीमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.३ सहजकर्ता तथा गणक छनौट अभिमुखीकरण र परिचालन

रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile) तयारीका लागि स्थानीय जिल्लामा कार्यरत संस्था नासाविके इलामलाई छनौट गर्ने निर्णय प्रक्रियागत ढंगबाट भयो । संस्था छनौट भई सकेको सूचना प्राप्त भएपश्चात नासाविकेले रोड गाउँपालिकाको तथ्यांक तथा सूचनाहरू संकलनका लागि कार्यविधिको आधारमा वस्तुगत विवरण तयारीसँग सम्बन्धित विषयवस्तुमा प्रारम्भिक छलफलको लागि बैठकको आयोजना गरेको थियो । छलफलमा कार्यक्रमको प्रक्रियागत विषयमा छलफल गरी विभिन्न निर्णयहरू भए । जस्मा गणकहरू स्थानीय वडाबाट छनौट गर्ने र छनौटको जिम्मेवारी स्थानीय वडा समितिलाई दिईको थियो । जिम्मेवारी अनुसार सबै वडा कार्यालयबाट गणकहरूको छनौट गरी अभिमुखीकरण कार्यक्रमको लागि गाउँपालिका कार्यालयमा नावावली प्रस्तुत गर्‍यो ।

गाउँ नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ को आधारमा नासाविकेले घरधुरीमा तथ्यांक संकलनको लागि मोबाइल एप्लिकेसन (Mobile Application) निर्माण तथा डाटावेस डिजाइन तयारी गरेको हो । त्यसै गरी अन्य आवश्यक पर्ने प्राथमिक तथा द्वितीय सूचनाहरू संकलनका लागि समेत आवश्यक पर्ने फारमहरूको तयारी गर्‍यो । तयारी मोबाइल एप्लिकेसन (Mobile Application) डाटावेस तथा आवश्यक फारमहरू अनुसूची १ वमोजिमको ढाँचामा रहेको छ ।

वस्तुगत विवरण (Profile) तयारी कार्यशालाबाट गणकहरू छनौट गर्ने जिम्मेवारी प्रत्येक वडाहरूलाई दिइए अनुसार भौगोलिक तथा घरधुरीसंख्याको अनुपातमा प्रत्येक वडाबाट महिला तथा पुरुषहरू छनौट भई सहभागी भएका थिए । नासाविकेले वडा स्तरबाट छनौट भई आएका तथ्यांक संकलकहरूलाई विधुतिय तथ्यांक तथा सूचना संकलन मोबाइल एप्लिकेसन (Mobile Application) तथा अन्य आवश्यक पर्ने सूचना संकलन सम्बन्धि २ दिने अभिमुखीकरण तालिम रोड गाउँपालिकाको कार्यालयमा मिति मा संचालन गरेको थियो । अभिमुखीकरण तालिममा गणकहरूलाई परिचालन गर्ने कार्ययोजना समेत तयारी गरी परिचालन गरियो । तालिममा जम्मा २२ जना स्थानीय संकलकहरूको उपस्थिती रहेको थियो । तालिम प्राप्त तथ्यांक संकलकहरूको नामावली विवरण अनुसूची प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.४ तथ्याङ्क संकलन तैस्रो चरण)

रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile) तयारीका लागि तथ्यांक तथा सूचना संकलनको कार्य निम्न चरणमा संचालन भयो ।

क. घरधुरी स्तरको तथ्यांक संकलन

तालिम प्राप्त तथ्यांक संकलनहरूलाई आफ्नो आफ्नो वडाहरूको तथ्यांक तथा सूचना संकलनको कार्य निर्धारित समयमा काम सम्पन्न गर्ने गरी सम्पूर्ण जिम्मेवारी दिई वडा वडामा पठाईयो । जिम्मेवारी अनुसार सबै वडाहरूको तथ्यांक संकलकहरूले तथ्यांक संकलनको कार्य मिति २०७५ जेष्ठ १५ गते सम्ममा सम्पन्न गरेका थिए । मोबाइल एप्लिकेसन (Mobile Application) बाट प्रत्येक घरधुरीहरू पारिवारीक विवरणका साथै सबै घरको फोटो र घर रहेको स्थानको GPS Location समेत संकलन गरिएको छ ।

ख. समुदाय र वडा स्तर: समुदाय र वडा स्तरको सूचना संकलनको लागि आवश्यक विभिन्न तथ्यांक संकलन फारमहरू तथा चेकलिष्ट तयार गरी प्रत्येक वडामा कार्यरत सामाजिक परिचालकहरूलाई १ दिने तथ्यांक संकलन तालिम संचालन गरिएको थियो । तालिम पश्चात सामाजिक परिचालकहरूबाट आआफ्नो वडाको समुदाय र वडा स्तरको तथ्यांक तथा सूचनाहरू संकलन गरेका थिए । वडागत तथ्यांक संकलक सामाजिक परिचालकहरूको नामावली अनुसूचीमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

ग. द्वितीय श्रोतवाट सूचना संकलन: रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile) तयारीको लागि आवश्यक पर्ने द्वितीय श्रोतवाट लिईएका सूचनाहरू राष्ट्रिय जनगणना २०६८, विषयगत कार्यालयका विगत वर्षका प्रतिवेदनहरू र साविक गाउँपालिकाहरू (जिर्मले, इरौटार, कोल्लुङ्ग र शान्तिपुर) को वस्तुगत विवरणवाट संकलन गरि समावेश गरिएको छ ।

घ. जैविक भौतिक तथ्याङ्क संकलन: यसै समयमा रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको लागि आवश्यक पर्ने जैविक भौतिक तथा प्राकृतिक श्रोत तथ्य तथ्यांक संकलन कार्य नामसालिङ्ग सामुदायिक विकास केन्द्रका विषय विशेषज्ञहरूद्वारा सम्बन्धित वडाको सहयोगीहरूको सहयोगमा समुदायको स्थलगत अवलोकन गरी सम्पन्न गरियो । उक्त तथ्यांक तथा सूचनाहरूको आधारमा गाउँपालिका क्षेत्रको जैविक भौतिक तथा प्राकृतिक श्रोतको प्राप्त तथ्यांकहरूको आधारमा विश्लेषण गरी नक्सा तयार गरी वातावरणीय पक्षलाई समावेश गरिएको छ । यी तथ्यांकहरू संकलन गर्ने प्रकृया यस प्रकार रहेको छ ।

- सम्बन्धित वडाको टोपोग्राफिकल नक्सा र हवाईफोटोको अध्ययन,
- तथ्यांक संकलनका लागि स्थानीय वातावरणका विविध पक्षलाई समेट्ने चार किसिमको (कृषि, वन, वस्ती तथा वाई स्तरीय) फारमहरूको निर्माण
- हवाईफोटो तथा नक्सामा देखिएका फरक फरक परिस्थितिकीय प्रणालीलाई फिल्ड भ्रमणद्वारा पत्ता लगाई सो परिस्थितिकीय प्रणालीको वस्तु स्थिति भल्किने गरी निर्माण गरिएको फारम अनुसार तथ्यांक संकलन
- संकलित तथ्यांकलाई वातावरणीय पक्ष सँग सम्बन्धित गराउदै विश्लेषण ।

यस प्रकिया अनुसार रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile) तयारीको लागि सबै परिस्थितिकीय प्रणालीको प्रतिनिधित्व गराउनको लागि प्रत्येक वडा क्षेत्र भ्रमण गर्ने कार्य सम्पन्न गर्न २० दिन लागेको थियो । यस बाहेक मुख्य मुख्य सुचना दाता तथा समूह छलफलवाट पनि जैविक भौतिक तथ्यांकहरू संकलन गरिएको थियो ।

१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्सा तयारी (चौथौ चरण)

तथ्याङ्कहरूको विश्लेषण, विषयगत समायोजन तथा सफ्टवेयर तालिकीकरण एक महत्वपूर्ण चरण हो । गाउँपालिका भित्रको प्राप्त वडागत रूपमा संकलित पारिवारीक तथ्याङ्क तथा सूचनाहरूको समायोजन सफ्टवेयर मार्फत तालिकीकरण गरिएको छ । साथै सबै तथ्यांकहरू गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने सूचनाको विशेषताका आधारमा वर्गिकरण, प्रशोधन तथा समायोजन गरीएको छ । तथ्यांक तथा सूचनाहरू खण्डिकृत गरी विषयगत रूपमा समायोजन गरी तालिकीकरण गरिएको छ । गाउँपालिका भित्रका सूचनाहरू विश्लेषण गर्दा सामाजिक नक्सा, तथ्याङ्क, सूचना सबै कुरालाई आधार बनाईएको छ ।

जैविक भौतिक तथ्याङ्क संकलन पश्चात सो तथ्याङ्कहरूको आधारमा जि. आई. एस नक्सा तयारी भएको छ र त्यसवाट समेत रोड गाउँपालिकाको अवस्थाको विश्लेषण गर्ने कार्य भएको छ । रोड गाउँपालिकाको जि.आई.एस. नक्सा तयार गर्दा श्रोत नक्साहरू, मुख्य जमिनको उपयोग, पूर्वाधार, वातावरणीय संवेदनशिल क्षेत्र, पुर्नस्थापना र संरक्षण गर्नु पर्ने क्षेत्रहरू, वाटो, वस्ति, खोला, प्राकृतिक श्रोत आदि प्रस्तुत गरिएको छ ।

विभिन्न प्रथम तथा द्वितीय श्रोतवाट संकलन गरि समायोजन गरिएका तथ्यांकहरूलाई फिल्ड परिक्षणका लागि हरेक वडाहरूमा १ दिने कार्यशालाको आयोजना गरिएको थियो । कार्यशालामा सबै तथ्यांकहरूलाई प्रामाणिकरण गर्ने काम सम्पन्न भयो । कार्यशालामा वडा अध्यक्ष, सदस्य, वडा सचिव, कर्मचारी, राजनैतिक दल, स्थानीय संघ संस्था प्रतिनिधिहरू, शिक्षक, वृद्धिजिविहरूको उपस्थिति रहेको थियो । कार्यशालावाट आएका सल्लाह तथा सुझावलाई समायोजन गर्ने कार्य गरियो ।

१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी पाचौं चरण)

यस रोड गाउँपालिकाको समायोजन गरी वडावाट प्रामाणिकरण भै आएको तथ्यांकहरू तथा सूचनालाई गाउँ नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि २०७४ अनुसूची २ अनुसारको ढाँचामा मस्यौदा वस्तुगत विवरण (Profile) तयार गरीयो । सबै सूचनाहरू खण्डिकृत गरी विषयगत आधारमा खण्ड तथा उपखण्ड प्रस्तुत गरी छलफलको लागि मस्यौदाको रूपमा तयारी गरियो । मस्यौदा वस्तुगत विवरण तयारीको लागि नासाविके इलामले सबै क्षेत्रका विज्ञ (समाजशास्त्र, मानवशास्त्र, अर्थशास्त्र, वन विज्ञ, कृषि विद, वातावरण विद, भूगर्भ विद, सूचना प्रविधि) हरूलाई परिचालन गरी यो मस्यौदा तयार गरेको हो । तयारीको क्रममा प्रयोग भएका विज्ञहरूको विवरण अनुसूचीमा प्रस्तुत छ ।

१.४.७ वस्तुगत विवरण सुभाव संकलन (छैटौ चरण)

निर्धारित ढाँचामा तयारी मस्यौदाको वस्तुगत विवरण माथि छलफल तथा प्रामाणिकरणको लागि मिति गाउँपालिका स्तरमा १ दिनको कार्यक्रमको आयोजना गरियो । कार्यशालाबाट छुटेका, स्पष्ट नभएका विषयहरूमा राय सल्लाह तथा सुभावहरू संकलन भयो । संकलित सुभावहरूको आधारमा रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile) तयारीको अन्तिम रूप दिने निर्णय गरियो । साथै उक्त वस्तुगत विवरणलाई आधार लिएर रोड गाउँपालिकाले आगामी कार्यहरू अगाडी वढाउने प्रतिवद्धता समेत कार्यशालाबाट निर्णय भयो । सुभाव संकलनको उपस्थिती विवरण अनुसूची प्रस्तुत गरिएकोछ ।

१.४.८ गाउँ वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी सातौं चरण)

रोड गाउँपालिकाको मस्यौदा वस्तुगत विवरण (Profile) तयारी माथि छलफलका क्रममा उठेका सवाल र सबै सुभावहरूलाई समावेस गरी यस वस्तुगत विवरण (Profile) पुस्तिका प्रकाशन भएको छ । यसक अतिरिक्त गाउँपालिकाको वस्तुस्थिती विवरणको आधारभूत सूचनाहरूलाई सबै सरोकारवालाहरूको पहुँच स्थापित गर्न मोबाईल प्रविधिमा सहजैसँग उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाईएको छ । यस रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण पुस्तिकामा समावेस भएका तथ्यांक तथा सूचनाहरूलाई कार्यान्वयन पक्षमा लैजानका लागि गाउँपालिका, वडाहरू, जिल्ला तथा स्थानिय सरकारी र गैर सरकारी संघ संस्थाहरू, जिल्ला स्थित विकाससंग सम्बन्धित कार्यालयहरू, सम्बन्धित प्रदेश, सम्बन्धित मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोग तथा पठाईने छ ।

१.५ वस्तुगत विवरणको सीमा

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ को आधारमा यस रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण चरणबद्ध, व्यवस्थित र सहभागितामूलक रूपमा तयार तयार गरीको छ । यसमा वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधिको मर्म अनुसार तयार गर्ने जिम्मेवारी नासाविके इलामलाई दिईएको हो । नासाविके इलामले यसै कार्यविधिको तथा नितिगत कानूनी प्रावधानहरूको अधिन र गाउँपालिकाले दिएको अधिकार भित्र रही यो रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरेको हो ।

यस वस्तुगत विवरण तयारीको केही सिमाहरू निम्नानुसार छन्

- मुलुकको नयाँ पुर्नसंरचना अनुसार समायोजन भई ठूलो भौगोलिक क्षेत्रलाई समेतटीएको कारण सबै क्षेत्रमा विज्ञ टोली परिचालन हुन नसक्नु
- छोटो समयमा धेरै प्रक्रियाहरू समेटेर यो गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्नु पर्ने वाध्यात्मक अवस्था
- नवनिर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूमा अनुभवको कमी हुनु,
- सबै वडा कार्यालयहरूमा जनशक्तिको कमीको कारण वडा कार्यालयहरूबाट आवश्यक पर्ने विभिन्न विषयगत सूचनाहरूमा एकरूपता ल्याउन नसक्नु

परिच्छेद २: गाउँ/नगरपालिकाको चिनारी

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

नेपालको सुदूरपूर्व इलाम जिल्लाको पूर्वीभागमा अवस्थित रोड गाउँपालिका चुरिया तथा मध्यपहाडी महाभारत क्षेत्रमा अवस्थित छ । रोड गाउँपालिका साविकमा भएका ४ वटा गाउँविकास समितिहरू कोल्बुङ, इरौटार, जिर्मले र शान्तिपुर गाउँविकास समितिहरूका ३६ वटा वटालाई पुर्नसंरचना गरी हाल ६ वटा वडामा पुर्नसंरचना गरिएको छ । हाल यसको प्रशासनिक केन्द्रको रूपमा साविक कोल्बुङ गाविसको कार्यालय भवन रहेको छ । यो गाउँपालिका २६ डिग्री ४४ मिनेट ४२ सेकेण्ड देखि २६ डिग्री ५१ मिनेट ५४ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांस सम्म र ८७ डिग्री ५७ मिनेट ५४ सेकेण्ड देखि ८८ डिग्री ११ मिनेट ११ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तरमा रहेको छ । कूल क्षेत्रफल १५५.०६ वर्गकिलोमिटर रहेको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा भारत, पश्चिममा सूर्योदय नगरपालिका, उत्तरमा सूर्योदय नगरपालिका तथा दक्षिणमा भ्र्पापा जिल्ला पर्दछ ।

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

रोड गाउँपालिका इलाम जिल्लाको सुदूरपूर्वी क्षेत्रमा रहेको गाउँपालिका हो । नेपालको संघीय शासन प्रणाली अर्न्तगत राज्य पुर्नसंरचनामा स्थानीय तहको नयाँ सिमांकन गर्दा यो गाउँपालिका साविकका ४ वटा गाविसहरूमाबाट रूपान्तरण भई स्थापना भएको हो । यो गाउँपालिका जातिगत तथा सांस्कृतिकरूपमा विशिष्टता र विविधता बोकेको गाउँपालिका हो । नेपालको पूर्वी इलाममा मात्र बसोबास गर्ने न्यूनसंख्यामा रहेका लेप्चा जातिहरूको समेत यस गाउँपालिकामा बसोबास रहेको छ । ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय महत्वको रूपमा इरौटारमा रहेको भाषविद् महानन्द सापकोटाको कर्मभूमि देवानछाप, पूर्वको प्रसिद्ध धार्मिक आस्थाको केन्द्र कोल्बुङमा रहेका बहिनी पाथिभरादेवी, शान्तिपुर, वरफल्याङ, सलकपुर साथै नेपालको पूर्वी सिमाना प्रसिद्ध मेची नदीसमेत यस गाउँपालिकाका ऐतिहासिक महत्वका स्थलहरू हुन ।

२.२.२ नामाकरण

रोड गाउँपालिका साविकको ४ वटा गाविसहरू क्रमशः जिर्मले, कोल्बुङ, इरौटार र शान्तिपुर गाविस भित्रका वडाहरू समायोजन भएर स्थापना भएको गाउँपालिका हो । यो क्षेत्र भौगोलिक, सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक रूपमा समेत विविधता बोकेको गाउँपालिका हो । रोड गाउँपालिकाको नामाकरण सम्बन्धमा रहेको धारणा अनुसार यो क्षेत्र आदिकालदेखि लेप्चा/लाप्चा जातिहरूको मौलिक थलोको रूपमा रहेको थियो । नेपाल एकिकरण हुनु अघि यस क्षेत्रको शासन प्रणालीमा यिनै लाप्चा जातिहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको थियो । वर्तमान सन्दर्भमा राज्य पुर्नसंरचनाको क्रममा यस क्षेत्रमा आदिकालदेखि बसोबास गर्दै आएका लाप्चा जातिहरूको नामबाट यस जातिको ऐतिहासिक थाकथलो भएकोले यस गाउँपालिका क्षेत्रलाई रोड भन्ने नामाकरण गरिएको हो । वास्तविक लेप्चा भाषामा लेप्चाहरूको भाषा तथा लिपीलाईनै रोड भनिन्छ । लेप्चा भाषा अनुसार शाब्दिक रूपमा रोडको अर्थ अल्गो स्थान वा रुड्ने स्थान भन्ने हुन्छ । यस क्षेत्र तराईबाट क्रमशः माथि उठ्दै अग्लो डाडाहरू भएको हुनाले यस भूभागलाई लेप्चा भाषाबाट रोड तथा पछि गाउँपालिकाको नाम समेत रोड भनेर राखिएको हो । यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका अन्य साविक गाविस क्षेत्र तथा वडाकार्यालयहरू रहेको स्थानहरूको नामाकरण सम्बन्धमा विभिन्न धारणाहरू तथा जनश्रुतिहरू रहेको पाईन्छ । जस अनुसार

२.२.२.१ इरौटार

यस गाउँपालिकाको वडा न ५ केही भूभाग समेत रहेको इरौटार रहनका पछाडि भ्र्पापाको शान्तिनगरको भूमिका सहयोगीको रूपमा रहन गएको छ । हाल भ्र्पापा जिल्ला अर्न्तगतको सो शान्तिनगर क्षेत्र पहिला इलाम जिल्ला अर्न्तगतको भू-भागमा थियो । औलो रोगको डरले उक्त क्षेत्रमा मानव बस्ति पनि बस्न नसकेको बेला समथल भू-भागमा घना जंगल र एकप्रकारको लहरेरिवरुवा धेरै देखिन्थो । इरु नामको एक प्रकारको लहरा, जसको घाँस पोसिलो र पशुबस्तुले पनि रुचाउने हुनाले घाँसको रूपमा प्रयोग गर्न थालियो । इरु जसले सम्पूर्ण शान्तिनगर र आसपासका पाखालाई समेत ढाकेको थियो । इरु लहराले ढाकिएको टारबाट इरुटार नाम कहलाउन गयो र कालान्तरमा उक्त शब्द अपभ्रम्स हुँदै इरौटार बन्न गयो । जब नेपाललाई ७५ जिल्लामा विभाजन गर्दा यँहापने समतल भूभाग जति भ्र्पापा जिल्लामा र पहाडी भूभाग जति इलाम जिल्लामा गाभियो । त्यसैबेला उक्त इरुटारलाई भ्र्पापामा गाभी शान्तिनगर नामाकरण गरियो भने त्यसका आसपासका पहाडी भागलाई इरौटार भनिन थालियो ।

२.२.२.२ जिर्मले

यस गाउँपालिकाको सुदुरपर्वी सिमानामा पर्ने हालको वडा न. ६ जिर्मले भारतीय सिमा मेचीनदीसँग जोडिएको छ । परापूर्व कालमा यस क्षेत्रमा लाप्चा जातिहरूको बसोबास र सामाजिक अगुवाई रहेको भन्ने भनाई छ । यस क्षेत्रको नामाकरण सम्बन्धमा रहेका जनश्रुति अनुसार जिर्मले जसको प्रादुर्भाव लेप्चा भाषाको *जिर्मा ले-ले* अर्थात अतिथि सत्कारको लागि ग्रामिण क्षेत्रमा श्रदापूर्वक दिइने एक पदार्थको नसालु पदार्थ *जाङ* भन्ने शब्दबाट भएको हो । यस बाट शुरुमा यहां लेप्चा जातिको बाहुल्यता रहेको थाहा हुन्छ ।

२.२.२.३ कोल्बुङ्ग

यस गाउँपालिकाको विशेष गरी वडा न. ३ र ४को क्षेत्रलाई कोल्बुङ्ग नामाकरण सम्बन्धमा विभिन्न भनाईहरू रहेको पाईन्छ । स्थानीय क्षेत्रको जङ्गलमा धेरै पाईने एक प्रकारको रुख चिउरीको नामबाट चिउरीबोटे भन्ने आसयले कोल्बुङ्ग भनिएको भन्ने भनाई छ । अर्कोथरी भनाई अनुसार मलातो प्रजातिको रुख प्रशस्त पाइने हुनाले लाप्चा भाषामा मलातो लाई कोहलकुङ्ग भनिन्थ्यो अपभ्रंश भई कोल्बुङ्ग नामाकरण भएको भनाई रहेको छ ।

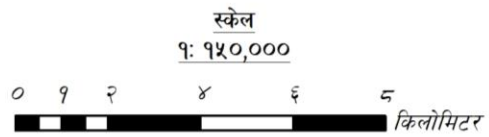
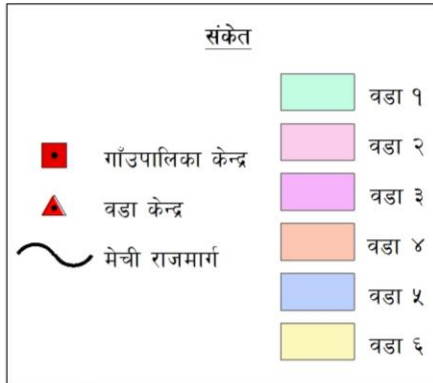
२.२.२.४ शान्तिपुर

यस गाउँपालिकाको वडा न. १ र २ को समेत भूभाग पर्ने शान्तिपुर नामाकरण सम्बन्धमा विभिन्न भनाईहरू रहेको पाईन्छ । आजभन्दा लगभग साढे पाँच दशक पूर्व यस शान्तिपुरको लगभग बिच भागमा अवस्थित फलैचे गाउँमा भएको चौतारी र वरविपलको वृक्षको शीतल छहारीमा रहँदा वा बस्दा असीम आनन्द एवं शान्तिको अनुभूति प्राप्त भएको महशुस हुने हुँदा नै यस सुन्दर ठाउँलाई **शान्तिपुर** भनी नयाँ नामाकरण गरिएको हो भन्ने जनश्रुती रहेको छ ।

२.३ राजनीतिक अवस्थिति

राजनैतिक विभाजनको आधारमा इलाम जिल्लाको निर्वाचन क्षेत्र न. १ अर्न्तगत पर्ने रोङ गाउँपालिका जम्मा ६ वटा वडाहरूमा विभाजन भएको छ । साविकको ४ वटा गाउँविकास समितिहरू जिर्मले, इरौटार, कोल्बुङ्ग र शान्तिपुरका वडाहरूलाई पुर्नसंरचना गरी रोङ गाउँपालिका कायम गरिएको छ । यस गाउँपालिकाको केन्द्र वडा न. ३ कोल्बुङ्गमा रहेको छ ।

गाउँपालिका तथा वडा केन्द्र नक्सा
रोड गाउँपालिका, इलाम

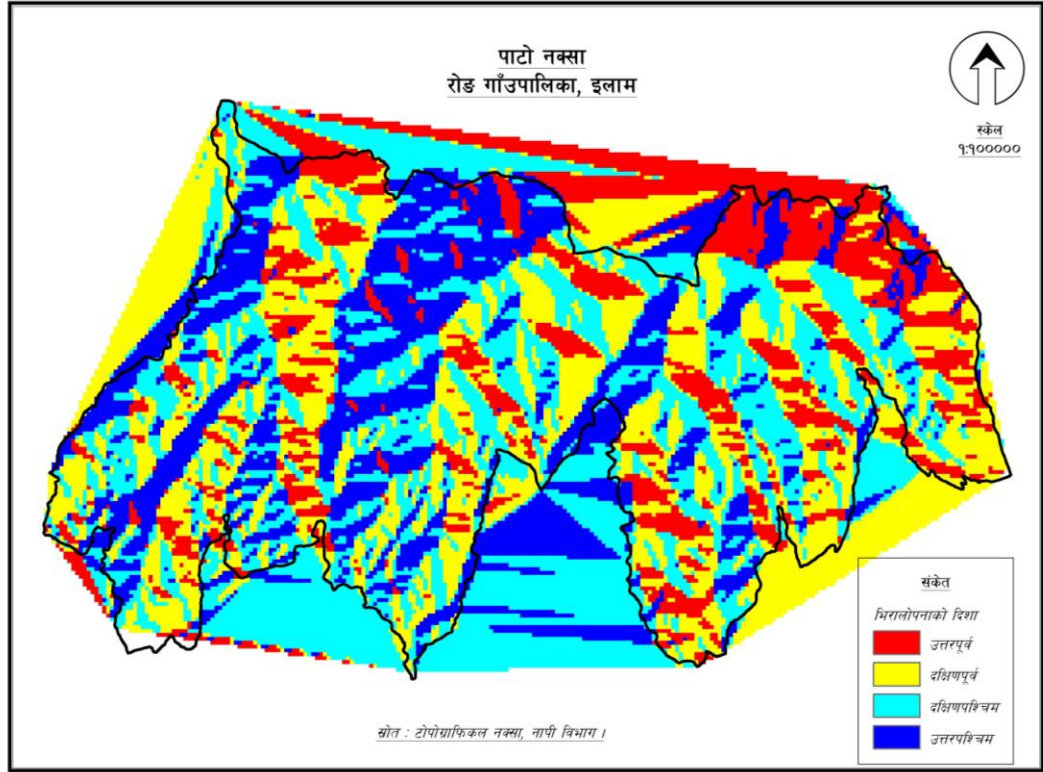

आधारनक्सा स्रोत : नेपाल सरकार, नापी विभाग ।

२.४ धरातलीय अवस्था

यो रोड गाउँपालिका दक्षिणमा तराई अर्थात भापा जिल्लासँग जोडिएको तथा उत्तरमा महाभारत पहाडसम्म फैलिएकोले यहाँको भौगोलिक स्वरूपमा समेत विविधता पाईन्छ । यहाँ उत्पन्न भएका खोला तथा खोल्सीहरू क्रमशः उत्तरबाट दक्षिणतर्फ विभिन्न जलाधारमार्फत मेचीनदी, विरिड, हडिया हुदै कन्याई नदीमा मिसिन्छ । यस गाउँपालिकाका केही क्षेत्र चुरे भूभाग अर्न्तगत पर्दछन् । भौगोलिक विविधताले गर्दा यहा पाईने वनस्पति तथा जैविक विविधतामा समेत एकरूपता देखिदैन ।

यस रोड गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति अनुसार क्रमश दक्षिणी तथा पूर्वी मोहडा क्षेत्रबाट उत्तरतर्फ भिरालोपना बडदै गएको छ । यस गाउँपालिकाको न्यूनतम उचाई २७५ मिटर मेचीखोला पूर्वसिमाना र अधिकतम उचाई १८३९ मिटर हाँसपोखरी उत्तरी सिमाना सम्म रहेको छ ।

२.५ प्राकृतिक सम्पदा

रोड गाउँपालिकाको प्राकृतिक सम्पदाहरूमा यहाँको उर्भरायुक्त माटो, वनस्पति, नदी र नदीजन्य उत्पादन, खानी आदि रहेका छन् । यहाँ रहेका सरकारी, निजी र सामुदायिक वनहरूमा भौगोलिक स्वरूप अनुसार जैविक विविधतामा पनि फरकपना रहेको छ । चुरे तथा तराईसँग जोडिएको भूभागहरूमा कडा काठ तथा निम्नपहाडी क्षेत्रहरूमा नरमकाठका रुगहरू पाईन्छ । जैविक विविधताले सपम्न र अर्किटको राजधानी भनेर चिनिने हाँसपोखरी क्षेत्र यसै गाउँपालिका अर्न्तगत पर्दछ । यसैगरी मेचीनदी, विरिड, हडियाँ जस्ता नदीमा रहेको पानी, ढुङ्गा, बालुवा जस्ता नदीजन्य उत्पादन पनि यस गाउँपालिकाको प्राकृतिक स्रोतको रूपका रहेको छ । सिमसार क्षेत्र पनि यस गाउँपालिका रहेको छ । सागसब्जीखेति तथा अन्य नगदेवाली प्रवर्द्धनको लागि उर्भरयुक्त माटो यस गाउँपालिका भित्र रहेको छ । त्यसैगरी सिद्धिखोला रेञ्जमा पाईने तामाखानी र विरिङ्खोला क्षेत्रमा पाईने धातुजन्य खानी संभावना युक्त क्षेत्र पनि यस गाउँपालिका भित्र रहेकोछ । प्राकृतिक रूपमा रहेको पर्यापर्टन क्षेत्र र श्रृङ्खलावद्ध पहाडहरू यहाँको महत्वपूर्ण सम्पत्तिको रूपमा रहेको छ ।

२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता

विभिन्न धर्मसम्प्रदायमा आस्था एवं विश्वास प्रकट गर्ने भिन्न भिन्न जातजातीको बसोबास रहेको यस रोड गाउँपालिकाक्षेत्र साँस्कृतिक रूपमा समेत विविधता पाईन्छ । ब्राम्हण, क्षेत्री, आदिवासी जनजाति, दलित समुदायको मिश्रित बसोबास रहेको यो गाउँपालिकामा जातीय मौलिक परम्परा अनुसारको संस्कृति अपनाउने गरिएको छ । पूर्वी इलाममा मात्र बसोबास रहेका लाप्चा जातीहरूको ऐतिहासिक थलोको रूपमा यो गाउँपालिका रहेको छ । यस गाउँपालिकाका कतिपय स्थानहरूको नामावली समेत यिनै लाप्चा भाषाबाट राखिएको छ । दशै तिहार, उच्चौली उभौली, ल्योसार, बौद्ध पूर्णिमा र अन्य तिथि अनुसारका चाडपर्वहरू पनि मनाइने गरेको छ । यी चाडपर्व भनाउने क्रममा साँस्कृतिक पहिरन समेत लगाउने गरिएको पाईन्छ ।

२.७ विकासका संभावना तथा आधारहरु

२.७.१ रोङ्ग गाउँपालिकाको विकासका आधारहरु

समग्र रोङ्ग गाउँपालिका विभिन्न पक्षलाई समेटेर अध्ययन गर्दा विकासका आधारहरु निम्नानुसार रहेको छन् । यस आधारहरुलाई योजनावद्ध ढंगले काम गर्दा गाउँपालिका क्षेत्रको विकासमा ठूलो योगदान हुने छ । जुन निम्नानुसार रहेको छ । सबै बुदाहरुको विस्तृत विवरण यस वस्तुगत विवरणमा समेटिएको छ ।

- कृषि तथा पशुपालन
- वन सम्पदा, जडिवुटी
- पर्यटन
- सामाजिक तथा शैक्षिक अवस्था
- प्राकृतिक श्रोतहरु (जल, खानी)
- भौतिक पूर्वाधार
- संस्थागत विकास
- कर, राजश्व वैदेशिक लगानी

२.७.२ विकासका लागि सवलता तथा कमजोरी, अवसर संभावना तथा चुनौतीहरुको अवस्था

गाउँपालिकाको समग्र विषयवस्तुहरु अध्ययन तथा विश्लेषणबाट गाउँपालिकाको समग्र विकासका लागि सवलता तथा कमजोरी, अवसर संभावना तथा चुनौतीहरुको अवस्था निम्नानुसार विश्लेषण गरीएको छ ।

सवल पक्ष

- भौगोलिक, धरातलीय स्वरुप र मौषमी विविधता
- देशको एक प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्य स्थल
- उच्च मुल्यका नगदेवालीको प्रच'र उत्पादन
- दिगो व्यवसायिकता (कृषि पशुपालन)
- सामाजिक सद्भाव, जातिगत तथा सांस्कृतिक रुपमा विशिष्टता र विविधता छ
- महत्वपूर्ण प्राकृतिक सम्पदाहरु (उर्भरायुक्त माटो, वनस्पति, नदी र नदीजन्य उत्पादन, खानी आदि)
- विश्वमा नै अर्किटको राजधानी भनेर चिनिने हाँसपोखरी क्षेत्र
- आम्दानीका प्रसस्त श्रोतहरु भएको क्षेत्र (वार्षिक र नियमित)
- मेची राजमार्गको कारण इलामलाई भ्नापासँग जोड्ने प्रवेशविन्दुको रुपमा रहेको क्षेत्र
- धार्मिक पर्यापर्यटनको विकास

कमजोर पक्ष

- विकास परिणाममुखी नभई प्रक्रियामुखी
- विकासमा साभेदारीताको कमी
- नतिजामा आधारित अनुगमनको कमी
- वसाई सरेर आउने भन्दा जानेको संख्या बडि
- वैदेशिक रोजगारीमा क्रममा ठूलो समुह बाहिरएको छ
- प्राकृतिक सम्पदाहरुको संरक्षणमा उचित ध्यान नपुग्नु
- खाध्य सुरक्षा कमी

अवसर तथा संभावना

- मेची राजमार्गको कारण इलामलाई भ्नापासँग जोड्ने प्रवेशविन्दुको रुपमा रहेको यो रोङ्ग गाउँपालिकामा सडक निर्माण मार्फत आन्तरिक सडक संञ्जाललाई मजबुद बनाई पूर्वाधार विकास फड्को मार्न सक्ने संभावना रहेको छ ।
- यो गाउँपालिका भारतीय सिमानासम्म छुने भएकोले जिर्मले सन्दकपुर सिमासडक मार्फत आन्तरिक वाह्य पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न सकिने संभावना रहेको छ ।

- रोड रोडको अवधारण अनुसार यस गाउँपालिकाका सवै वडाहरुलाई समेटेर बृहद सडक संञ्जाल मार्फत एक अर्को क्षेत्रलाई सडकले जोडेर भौतिक पूर्वाधारमा फड्को मारन सक्ने संभावना रहेको छ ।
- व्यवसायिक रुपमा अदुवा, अम्लिसो, अलैची, फलफूल, दूध, मह, सागसब्जी, चिया जस्ता नगदेवाली यहाँका किसानहरुले अपनाउदै आएको यसलाई थप मजबुद बनाई क्रमशः औद्योगिकरण तर्फ लादै प्रसस्त आर्थिक उपार्जन गर्न सकिने संभावना रहेको छ ।
- यस गाउँपालिका बहुसंख्यक जनता कृषि तथा पशुपालनमा प्रत्यक्ष आश्रित भएकोले पकेट क्षेत्र निर्धारण गर्दै ग्रामीण कृषि पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्न सकिने संभावना रहेको छ ।
- पूर्वकै प्रसिद्ध धार्मिक स्थल पाथिभरा मन्दिर यसै गाउँपालिका पर्ने भएकोले धार्मिक पर्यटन र त्यसमार्फत आर्थिक अवस्था सुधारको संभावना रहेको छ ।
- माहुरीपालनको लागि पकेट क्षेत्र अवधारणाअनुसार व्यवसायिक प्रवर्द्धन गर्न सकिने संभावना रहेको छ ।
- हाँसपोखरी, देवानछाप, लगायतका प्राकृतिक तथा ऐतिहासिक ठाउँहरुलाई पवित्र आस्था केन्द्रको रुपमा विकास गर्न सकिने संभावनाहरु रहेको छ ।
- सामुदायिक वन धेरै रहेको र भौगोलिक स्वरुप अनुसार अन्य वनक्षेत्रपनि धेरै रहेकोले जैविक विविधता संरक्षण र वन जन्य उत्पादनमा आधारित उद्योगहरु संञ्चालन गर्न सकिने संभावनाहरु रहेको छ ।
- मेचीनदी, विरिङ्खोला, हडियाखोला, लगायत अन्य सानाठूला खोल्साहरु पनि रहेकोले जलविद्युत तथा सिंचाई सुविधा विस्तार गर्न सकिने संभावना रहेको छ ।
- छिमेकी भापाजिल्लासँग सिमाना जोडिएको साथै सहज यातायातको सुविधा समेत पुगिसकेको अवस्थामा सिमाक्षेत्र व्यापार, जिल्लाकै निकासीद्वारा मार्फत आर्थिक समृद्धिको संभावना रहेको छ ।
- नगदेवालीको व्यवसायिक उत्पादन तथा औद्योगिकरण
- सिद्धिखोला रेञ्जमा पाईने तामाखानी र विरिङ्खोला क्षेत्रमा पाईने धातुजन्य खानी संभावना युक्त क्षेत्र
- औद्योगिक पूर्वाधार विकास
- पर्यटन व्यवसायमा वृद्धि
- रोजगारीका अवसरहरु सृजना
- खनिज तथा प्राकृतिक स्रोतको उपयोग
- सहकारीताको माध्यमबाट छरिएर रहेको पूजिलाई एकीकृत गरी स्थानीय स्तरको नै वित्तिय संस्था स्थापना र संचालन गर्न
- छिमेकमा जिल्ला भापासंग समन्वय गरी विकासका गतिविधिहरुमा समन्वय तथा साभेदारी विकास
- छिमेकी मुलुक भारतसँग सिमा जोडिएको हुनाले २ पक्षिय वाणिज्य कारोवारमा सहजता
- सिमा सडक
- कृषि पर्यापर्यटन, पकेट क्षेत्रको अवधारणा
- अन्तरदेशिय सिमा कार्यक्रम मार्फत लगानी

चुनौती

- खुला सिमाना
- युवा जनशक्ति वैदेशिक रोजगारीमा विदेशीनु
- अपेक्षित राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय लगानीमा कमी
- नितिगत र प्रशासनिक चुनौती
- कमजोर भौगोलिक क्षेत्र
- जग्गाको स्वामित्व र भोगचन
- भूक्षय तथा कटान
- गाउँपालिकाको भौगोलिक विभाजन
- वन्यजन्तु तथा मानवीय द्वन्द
- मानव संसाधन व्यवस्थापन

२.७.४ छिमेकी गाउँ/नगरपालिका (सूर्योदय, माई र इलाम) सँगको विकासको सम्बन्ध र अवसर

विकासको आधार

- कृषि (उत्पादन, प्रशोधन, उद्योग तथा बजारीकरण)
- औद्योगिकीकरण
- विकास र व्यापार व्यवसाय
- पर्यटन विकास
- जलश्रोत
- वन जंगल
- सडक तथा यातायात
- प्राविधिक शिक्षा तथा गुणात्मक स्वास्थ्य उपचार
- सामाजिक विकास

विकासमा साभेदारीको ढाँचा

- तुलनात्मक लाभका क्षेत्र पहिचान र प्राथमिकीकरण
- योजना समन्वय (कृषि उपज, प्राकृतिक स्रोत उपयोग, उर्जा, पर्यटन, नदी व्यवस्थापन, वन र पानीको मूल संरक्षण)
- साभ्का कार्ययोजना र संयुक्त परियोजना विकास
- केन्द्रीय योजनाका लागि संयुक्त पहल,
- लगानीमा सहकार्य,
- सेवा प्रवाहमा सहकार्य र समन्वय
- सिमावर्ती सवालहरुमा संयुक्त पहल
- लगानीका प्राथमिक क्षेत्र पहिचान

२.७.५ छिमेकी जिल्ला भ्पाका गाउँ/नगरपालिका (मेची, बुद्धशान्ति, अर्जुनधारा) सँगको विकासको सम्बन्ध र अवसर

विकासको आधार

- कृषि पशुपालन
- उद्योग
- व्यापार व्यवसाय, बजार
- जलश्रोत
- वन जंगल
- सडक तथा यातायात
- स्वास्थ्य उपचार
- पर्यटन
- चुरे संरक्षण

साभेदारीको ढाँचा

- योजना समन्वय (कृषि उपज, प्राकृतिक स्रोत उपयोग, उर्जा, पर्यटन, नदी व्यवस्थापन, वन र पानीको मूल संरक्षण)
- साभ्का कार्ययोजना र संयुक्त परियोजना विकास
- केन्द्रीय योजनाका लागि संयुक्त पहल,
- लगानीमा सहकार्य,
- सेवा प्रवाहमा सहकार्य

२.७.६ छिमेकी राष्ट्र भारतसँगको विकासको सम्बन्ध र अवसर

- व्यापार तथा व्यवसाय

- अन्तरदेशिय संरक्षण तथा विकास पहल
- जैविक मार्ग संरक्षण
- वन्य जन्तु तथा वन पैदावारको अवैध चोरी निकासी नियन्त्रण
- प्रकोप न्यूनीकरण
- खुल्ला सिमा सुरक्षा
- पर्यटन प्रवर्द्धन

२.८ ग्राहस्थ उत्पादन

रोड गाउँपालिका मुख्यता कृषिमा आधारित अर्थतन्त्र भएको गाउँपालिका हो । यहाको अधिकांश जनसंख्याको जिविकोपार्जन तथा रोजगारीको मुख्य आधार कृषि तथा पशुपालननै रहेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको अर्थतन्त्रमा व्यवसायिक रूपमा खेती गरिएका अदुवा, अलैंची, अम्लिसो, आलु, सागसब्जी, चिया लगायतका नगदेबाली, पशुपालन, दुध उत्पादन, मह, फलफूल, पर्यटन, वन आदिले मुख्य योगदान पुऱ्याउदै आएको देखिन्छ । यसका साथै आर्थिक अवस्थालाई यिनै क्षेत्रको उत्पादन, गैह्र कृषि जन्य उत्पादन, सेवा, व्यापार तथा वैदेशिक रोजगारी जस्ता आर्थिक क्षेत्रलाई योगदान गर्ने आर्थिक संरचना, कुल ग्राहस्थ उत्पादन, निर्यातको अवस्थालाई विश्लेषण गरिएको छ ।

कुल ग्राहस्थ उत्पादन (Gross Domestic Product-GDP) र प्रति व्यक्ति कुल ग्राहस्थ उत्पादन (Per Capita Gross Domestic Product) लाई आर्थिक विकासको महत्वपूर्ण सूचकका रूपमा लिइदै आएको छ । कुल ग्राहस्थ उत्पादन विश्लेषणका लागि उत्पादन विधि, आय विधि तथा खर्च विधिको प्रयोग गर्ने प्रचलन रहेको छ । उत्पादन विधिमा साधनको लागत मुल्य (Factor cost) तथा उत्पादन मुल्य (Production Price) को विधि अपनाउने गरिन्छ । आय विधिमा हरेक नागरिकको वार्षिक आमदानीको गणना गरिन्छ भने खर्च विधिमा हरेक व्यक्तिले १ वर्ष अवधिमा गर्ने कुल खर्चलाई आधार मान्ने गरिन्छ । जसअनुसार इलामको/रोडको प्रतिव्यक्ति कुल ग्राहस्थ उत्पादन रु. ७६,१२१ (अक्षरेपी छयहत्तर हजार एक सय एक्काइस रुपैयाँ) अर्थात ७७६ अमेरिकी डलर रहेको देखिन्छ । खानी तथा उत्खनन, रियल स्टेट तथा व्यवसायिक सेवा र अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवा लगायत सुचकका अन्य क्षेत्रको व्यवस्थित अभिलेखीकरण अध्यावधिक नपाइएकाले कुल ग्राहस्थ उत्पादन यो भन्दा बढी हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ ।

२.९ मानव विकास सूचकांक

समग्र नेपालको मानव विकास सूचकाङ्क ०.४९० रहेको देखिन्छ भने इलामको ०.५७८ (Arithmetic Mean) तथा ०.५७८ (Geometric mean) देखिन्छ । रोड गाउँपालिकाको पनि समग्र जिल्लाकै मानव विकास सूचकाङ्कले प्रतिनिधित्व गर्दछ । यहाको औषत आयु ७० वर्ष रहेको छ ।

अन्य सूचकाङ्कहरु

सूचक	विवरण	कैफियत
आर्थिक रुपले संक्य जनसंख्या (१६ देखि ५९ वर्ष)	६१.९० प्रतिशत	
विद्यालय जाने औषत उमेर	४.७४ वर्ष	
प्रतिव्यक्ति आय (नेपालको) PPP डलर	११६०	
प्रतिव्यक्ति आय (जिल्ला/रोडको) PPP डलर	१२६०	
Human Poverty index (HPI) (नेपाल)	३१.१२	
Human Poverty index (HPI) (पूर्वाञ्चल)	२९.२२	
Human Poverty index (HPI) (इलाम/रोड)	२६.९६	

Per Capita Gross National income (नेपाल)	७१८ डलर	
Per Capita Gross National income (इलाम/रोड)	७८० डलर	
जनसंख्या वृद्धि दर	०.२६	
प्रजनन दर	२.६	

परिच्छेद ३:

पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था

३.१ वस्ती र घरपरिवार विवरण

रोड गाउँपालिकामा जम्मा ६ वटा वडाहरू रहेका छन् । यस गाउँपालिकाका वडाहरूको जनसंख्या तथा घरपरिवारहरूको तुलनात्मक अध्ययन गर्दा यस गाउँपालिकाको औसत परिवार आकार ४.७० जना रहेको छ । सबैभन्दा धेरै जनसंख्या वडा नं ६ मा रहेको छ । जसमा जम्मा जनसंख्या ५२५६ (पुरुष २७१८ जना र महिला ३५३८ जना) रहेको छ । त्यस्तै सबैभन्दा थोरै घरधुरी वडा नं. ४ मा रहेको छ । वडागत जनसंख्या विवरण तालिकामा दिइएको छ ।

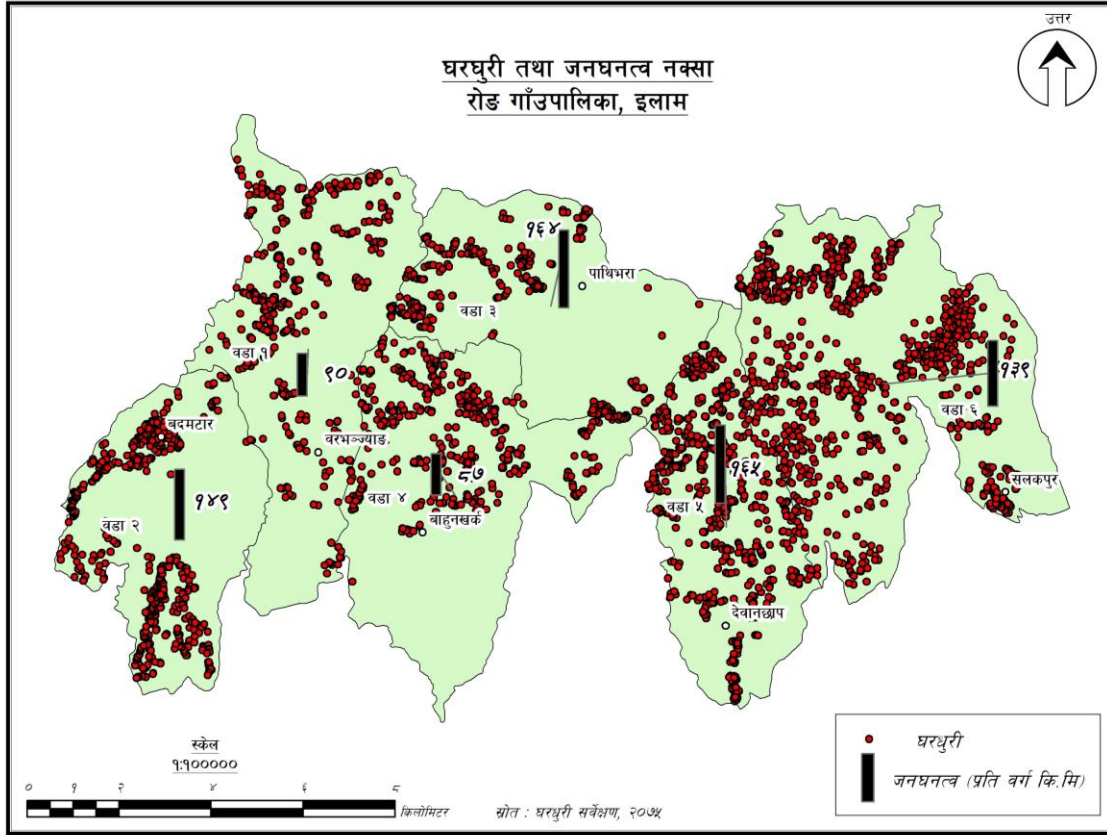
तालिका नं. वस्ती र घरपरिवार विवरण

वडा नं.	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	परिवार संख्या	मुख्य बस्तीहरू
१	२७.१२	५२१	नेहित, जुरे, बरभञ्ज्याङ, कागुने
२	२०.५	६५४	बदमटार, बरफल्याङ, बगौचा, खर्वाणी, दुधे
३	२२	७९६	चिण्डे, हाँसपोखरी, कोल्बुङ, भालुभोडा
४	२८.२६	५१२	सालबोटे, किटेनी, पहरीगाँउ, प्युरे
५	१९.३१	६७२	नाकखोपा, देवानछाप, हात्तिमारा, सुनपानी
६	३७.८३	११०१	सलकपुर, रम्याङ, कुवापानी, जौवारी
जम्मा	१५५.०२	४२५६	

३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था

यस गाउँपालिकामा जम्मा ४२५६ घरधुरी रहेको छ भने जम्मा जनसंख्या २००१४ रहेको छ । जनानुसार पुरुष ५१.७८ प्रतिशत र महिला ४८.२२ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी प्रतिपरिवार औषत जनसंख्या ४.७० जना रहेको छ । वडागत आधारमा जनसंख्या वितरणको अवस्थालाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वडा नं.	घरधुरी संख्या	पुरुष	महिला	तेस्रो लिङ्गी	जम्मा	जनघनत्व
१	५२१	१२५०	१२०४	०	२४५४	९०.४९
२	६५४	१६१३	१४३७	०	३०५०	१४८.८
३	७९६	१९०८	१७०३	०	३६११	१६४.१
४	५१२	१२२५	१२२४	०	२४४९	८६.६६
५	६७२	१६५०	१५४४	०	३१९४	१६५.४
६	११०१	२७१८	२५३८	०	५२५६	१३८.९
जम्मा	४२५६	१०३६४	९६५०	०	२००१४	१२९.१

३.३ उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेको जम्मा जनसंख्या मध्ये यँहा तेस्रो लिङ्गी जनसंख्या रहेको पाईएन । उमेरगत आधारमा ५ वर्ष मुनीका जनसंख्या ५.२३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । उमेर समूहको आधारमा सबैभन्दा धेरै जनसंख्या २० देखि २४ वर्षको ११.११ प्रतिशत रहेको छ । सबैभन्दा कम ९५ देखि माथि उमेर समूहका ०.०७ प्रतिशत जनसंख्या रहेको देखिन्छ । उमेर समूह अनुसार महिला तथा पुरुष जनसंख्या विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. उमेर समूह तथा लिङ्ग अनुसारको जनसंख्या विवरण

उमेर समूह	पुरुष	महिला	तेस्रो लिङ्गी	जम्मा	प्रतिशत
०-४	५४१	५०५	०	१०४६	५.२३
५-९	६६८	६५२	०	१३२०	६.६०
१०-१४	८२६	८६२	०	१६८८	८.४३
१५ - १९	११०५	११०३	०	२२०८	११.०३
२० - २४	११५०	१०७४	०	२२२४	११.११
२५ - २९	१०७३	९९७	०	१९९०	९.९४
३० - ३४	८९५	७९१	०	१६८६	८.४२
३५ - ३९	८१७	७५९	०	१५७६	७.८७
४० - ४४	६४३	६०४	०	१२४७	६.२३
४५ - ४९	५७३	५४९	०	११२२	५.६१

५० - ५४	५१२	५१२	०	१०२४	५.१२
५५ - ५९	४०७	३५७	०	७६४	३.८२
६० - ६४	३६८	३३५	०	७०३	३.५१
६५ - ६९	२८०	२२३	०	५०३	२.५१
७० - ७४	२२८	२०७	०	४३५	२.१७
७५ - ७९	१२६	१०२	०	२२८	१.१४
८० - ८४	८१	५७	०	१३८	०.६९
८५ - ८९	४३	४१	०	८४	०.४२
९० - ९४	९	५	०	१४	०.०७
९५ - ९९	८	६	०	१४	०.०७
जम्मा	१०३५३	९६६१	०	२००१४	१००.००

३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा ११ विभिन्न भाषा बोल्ने जनसंख्या पाईन्छ । जसअनुसार सबैभन्दा धेरै ५६.८१ प्रतिशत जनसंख्याले नेपाली भाषा बोल्ने गर्दछन् । दोस्रोमा राई भाषा बोल्ने २२.७३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी लेप्चा भाषा बोल्ने जनसंख्या ३.१३ प्रतिशत रहेको पाईन्छ । विभिन्न जातजाती अनुसार आफ्नो मातृभाषा बोल्ने गरेको भएपनि माध्यम भाषाको रूपमा नेपाली भाषानै प्रयोग गर्ने गरिएको छ । बढागत आधारमा भाषाअनुसारको जनसंख्या विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या विवरण

वार्ड नम्बर	१	२	३	४	५	६	जम्मा	जम्मा प्रतिशत
नेपाली	१८०३	२१०७	२८६९	२०६६	१२३३	१२९३	११३७१	५६.८१%
लिम्बु	६२	७३	६६	४२	६४	२४१	५४८	२.७३%
राई	५१३	३९२	२२१	१०९	११९५	२१२१	४५५१	२२.७३%
तामांग	१३	४१७	९५	५६	२	८९५	१४७८	७.३८%
गुरुङ	४	१२	२६	०	६०	६३	१६५	०.८२%
मगर	०	३	१७९	७३	२२६	८९	५७०	२.८४%
शेर्पा	०	०	२	०	०	०	२	०.०१%
नेवारी	२	०	६	०	३०	३८४	४२२	२.१०%
मैथली	०	१०	०	०	०	०	१०	०.०४%
लेप्चा	५७	३६	८४	१००	१६६	१७०	६१३	३.१३%
अन्य	०	०	६३	२	२१८	०	२८३	१.४१%
जम्मा	२४५४	३०५०	३६११	२४४९	३१९४	५२५६	२००१४	१००.००%

३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

वार्ड न	१	२	३	४	५	६	जम्मा	जम्मा प्रतिशत
हिन्दु	१६९९	१८६७	२०६१	९९१	९२२	१५५०	९०९०	४५.४२%
बौद्ध	८६	५६१	६८४	७४१	६२१	१३०६	३९९९	१९.९८%

किरात	५२९	४५४	७२३	४०३	१५४२	२१८१	५८३२	२९.१४%
इस्लाम	०	४	०	०	०	१	५	०.०२%
इसाई	१३३	१४४	१३८	३१४	१०८	२१८	१०५५	५.२७%
अन्य	७	२०	५	०	१	०	३३	०.१६%
जम्मा	२४५४	३०५०	३६११	२४४९	३१९४	५२५६	२००१४	१००.००%

३.६ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

वार्ड न	१	२	३	४	५	६	जम्मा	जम्मा प्रतिशत
हिन्दु	१६९९	१८६७	२०६१	९९१	९२२	१५५०	९०९०	४५.४२%
बौद्ध	८६	५६१	६८४	७४१	६२१	१३०६	३९९९	१९.९८%
किरात	५२९	४५४	७२३	४०३	१५४२	२१८१	५८३२	२९.१४%
इस्लाम	०	४	०	०	०	१	५	०.०२%
इसाई	१३३	१४४	१३८	३१४	१०८	२१८	१०५५	५.२७%
अन्य	७	२०	५	०	१	०	३३	०.१६%
जम्मा	२४५४	३०५०	३६११	२४४९	३१९४	५२५६	२००१४	१००.००%

३.७ घरमुलीको विवरण

यस गाउँपालिका भित्र रहेको कुल घरधुरी मध्ये ८२ प्रतिशत घरधुरीमा पुरुष घरमुली रहेका छन् भने १८ प्रतिशत घरधुरीमा महिला घरमुली रहेको देखिन्छ। वडागत रूपमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

लिङ्गका आधारमा घरमुली विवरण

वडा न.	पुरुष	महिला	जम्मा
१	४४२	७९	५२१
२	५५४	१००	६५४
३	५३५	२६१	७९६
४	४२८	८४	५१२
५	५६३	१०९	६७२
६	९६८	१३३	११०१
जम्मा	३४९०	७६६	४२५६

३.८ पेशाका आधारमा जनसंख्या विवरण

वार्ड नम्बर	कृषि तथा पशुपालन	मजदूर	घरेलु काम	व्यापार	नोकरी	सिपालु ज्यामी	पेन्सन	स्व रोजगार	बिद्यार्थी	प्राबधिक	बैदेशिक रोजगार	बेरोजगार	पेसा कुनै नभएको
१	८७२	२२	३६३	१४	६७	१	३	२	६२१	१	१३७	१२०	२३१
२	१०२७	३९	७१३	१७	६२	१	०	११	७७५	४	२२३	१	१७७
३	१३१२	९९	३५४	१५८	१०७	२५	९	४९	९७५	६	२०८	३८	२७१

४	८१८	६०	३१९	२३	५९	१०	०	२६	६९५	६	१७२	८८	१७३
५	१४३३	६१	१६१	२९	७०	७	३	२७	७६४	१२	२०१	२	४२४
६	२४६७	३२४	४८६	४०	९९	२१	५	८९	१२०७	१२	२२२	११	२७३
जम्मा	७९२९	६०५	२३९६	२८१	४६४	६५	२०	२०४	५०३७	४१	११६३	२६०	१५४९

३.९ आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिका भित्र रहेको कुल जनसंख्या मध्ये ६९.९६ प्रतिशत जनसंख्या आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या रहेको देखिन्छ । उमेरको आधारमा उक्त समूह भित्र ९५ देखि ५९ वर्ष भित्रको जनसंख्या समावेश गरिएको छ ।

उमेर समूह	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत
० देखि १४ वर्ष	२०३५	२०९९	४०५४	२०.२६
१५ देखि ५९ वर्ष	७९७५	६६६६	१३६४१	६९.९६
६० वर्ष भन्दा माथि	९९४३	९७६	२९९९	१०.५८
जम्मा	१०३५३	९६६१	२००१४	१००

३.१० अपांगताको आधारमा जनसंख्या विवरण

अपांगता	बोल्न नसक्ने	ट्रस्टीबिहिन	सुस्त स्रवन	शारीरिक अपांग	सुस्त मनस्थिति	अन्य
पुरुष	३८	१०	२१	७५	३२	१०२७
महिला	४०	१०	१६	५८	२८	९३५
तेस्रो लिंगी	०	०	०	०	०	०
जम्मा	७८	२०	३७	१३३	६०	१९६२

३.११ बसाई सराई सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०७२/०७३)

वसाई सराई विवरण	महिला	पुरुष	जम्मा	मुख्य जिल्लाहरु
गापा भित्र आएका	६०	५६	११६	ताप्लेजुड, पाँचथर
गापा बाट बाहिर गएका	९७८	९६०	३३८	भापा इलामका अन्य गापा

३.१२ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	विवरण	२०७२/०७३ को जनसंख्या	जन्मदता संख्या	महिला	पुरुष
१	जन्मदता		२९९	१५९	१३८
१.२	५ वर्ष सम्मका बालबालिका	१०४६	२६६	१४०	१२६
१.२	५ वर्षदेखि १९ वर्ष सम्मका बालबालिका	५२९६	११	३	८
१.३	१८ वर्ष माथिका मानिस	१३७५२	१२	८	४
२.	मृत्यु दर्ता	४९		२९	१२

३.	सम्बन्ध बिच्छेद				
४.	वसाईसराई	४५४			
५.	विवाह दर्ता	१६२		८१	८१
५.१	१८ वर्ष भन्दा कम उमेर				
५.२	१८ वर्ष भन्दा माथि	१६२		८१	८१

३.१३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण

वार्ड न	कानुनले दिँदैन		बृद्ध भत्ता		विधवा भत्ता		एकल भत्ता		आपंगा भत्ता		पोषण भत्ता		अन्य भत्ता	
	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म
१	४४६	४१९	४९	४६	०	१४	०	११	४	१०	०	०	२९	२५
२	६७	५८	५५	४०	०	५	०	१२	५	३	१	१	२७	३३
३	९००	७५१	५३	३३	०	३९	०	११	५	४	७७	६०	२४	२०
४	१४६	१४७	३७	२८	०	१४	०	१०	१	१	०	०	११४	१११
५	१४८०	१३२९	३४	३९	०	१२	०	२३	१०	११	१५	११	७२	८७
६	१२८९	११९६	८९	६६	०	२७	०	२५	८	७	५	७	९०	७९
जम्मा	४३२८	३९००	३१७	२५२	०	१११	०	९२	३३	३६	९८	७९	३५६	३५५

परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

रोड गाउँपालिका मूलतः कृषि तथा पशुपालनमा आधारित अर्थतन्त्र भएको गाउँपालिका हो । जिल्लाको बहुसंख्यक जनसंख्याको जिविकोपार्जन तथा रोजगारीको मुख्य आधार कृषि तथा पशुपालन नै रहेको देखिन्छ । यहाँको अर्थतन्त्रमा व्यवसायिक रूपमा खेती गरिएका अदुवा, अलैंची, अम्लिसो, आलु, अकबरे खोर्सानी, चिया, फलफूल, सागसब्जी, लगायका नगदेबाली, पशुपालन, दुध उत्पादन, जडिबुटी, मह, तरकारी तथा फलफूल, पर्यटन, वन आदिले मुख्य योगदान पुऱ्याउदै आएको देखिन्छ । यस भागमा परिच्छेदमा आर्थिक अवस्थालाई यिनै क्षेत्रको उत्पादन, गैह्र कृषि जन्य उत्पादन, सेवा, व्यापार तथा वैदेशिक रोजगारी जस्ता आर्थिक क्षेत्रलाई योगदान गर्ने आर्थिक संरचना, कुल ग्राहस्थ उत्पादन, आयात तथा निर्यातको अवस्थालाई विश्लेषण गरिएको छ ।

४.१.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण

यस गाउँपालिका भित्र कृषि तथा पशुपालन प्रविधिसँग सम्बन्धित मध्यम तथा व्यवसायिक सीपयुक्त प्राविधिक जनशक्तिहरु मौजुदा रहेको देखिन्छ । विशेष गरी नगदेबाली प्रवर्द्धन र आद्युनिक पशुपालनका लागि नीजि तथा संयुक्त साभेदारीमा यी स्थानीय प्राविधिकहरुले गाउँमा प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउने गरिएको छ । अलैंचीबाली तथा वेर्ना उत्पादन, मौरी पालन, तरकारी वेर्ना र बाली उत्पादन, दुग्धजन्य उत्पादन, चिया उत्पादन साथै दिगो पशुपालनसँग सम्बन्धित जनशक्ति माफत यी स्थानीय सेवाहरु उपलब्ध हुदै आएका छन् । यस बाहेक विशेष शैक्षिक उपाधी प्राप्त शिक्षित प्राविधिक जनशक्ति पनि गाउँपालिकामा न्यून संख्यामा उपलब्ध हुन शुरुवात भएको छ । अधिकांश शैक्षिक प्राविधिक जनशक्ति रोजगारीको लागि काठमाडौं लगायतका शहरी क्षेत्रमा जाने गरेको देखिएको छ ।

४.१.२ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र रहेको जनसंख्या मध्ये कृषि तथा पशुपालनमा सकृयरूपले प्रत्यक्ष संलग्न जनसंख्या ७९२९जना रहेको छ । त्यसै गरी घरेलु काममा करिब १२ प्रतिशत जनसंख्या संलग्न छ । यस गाउँपालिकाको ६ प्रतिशत जनसंख्या रोजगारीको लागि तेस्रो मुलुक गएको देखिन्छ । बेरोजगार संख्या करिब १ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने कुनैपनि पेशामा संलग्न भएको बालबालिका सहितको आश्रित जनसंख्या करिब ८ प्रतिशत रहेको छ । वडागत रूपमा यस गाउँपालिका भित्र भएको मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वाडै नम्बर	कृषि तथा पशुपालन	मजदुर	घरेलु काम	व्यापार	नोकरी	सिपालु ज्यामी	पेन्सन	स्व रोजगार	बिद्यार्थी	प्राबिधिक	बैदेशिक रोजगार	बेरोजगार	पैसा कुनै नभएको	जम्मा
१	८७२	२२	३६३	१४	६७	१	३	२	६२१	१	१३७	१२०	२३१	२४५४
२	१०२७	३९	७१३	१७	६२	१	०	११	७७५	४	२२३	१	१७७	३०५०
३	१३१२	९९	३५४	१५८	१०७	२५	९	४९	९७५	६	२०८	३८	२७१	३६११
४	८१८	६०	३१९	२३	५९	१०	०	२६	६९५	६	१७२	८८	१७३	२४४९
५	१४३३	६१	१६१	२९	७०	७	३	२७	७६४	१२	२०१	२	४२४	३१९४
६	२४६७	३२४	४८६	४०	९९	२१	५	८९	१२०७	१२	२२२	११	२७३	५२५६
जम्मा	७९२९	६०५	२३९६	२८१	४६४	६५	२०	२०४	५०३७	४१	११६३	२६०	१५४९	२००१४

४.१.३ औषत आम्दानी विवरण

यस गाउँपालिकाभित्र रहेको घरधुरीहरूको वार्षिक आम्दानीका सम्पूर्ण श्रोतहरूलाई गणना गर्दा वार्षिक ४० प्रतिशत घरधुरीले वार्षिक रु सत्तरी हजार सम्म आम्दानी गर्ने गरेको देखिन्छ भने २३ प्रतिशत घरधुरीले वार्षिक सत्तरी देखि नब्बेहजार सम्म आम्दानी गर्ने गरेका छन् । त्यसैगरी वार्षिक नब्बेदेखि एकलाख पचासहजार सम्म आम्दानी हुने २१ प्रतिशत र दुईलाख पचासहजार भन्दा धेरै आम्दानी हुने करिव ५ प्रतिशत घरधुरी रहेका छन् । वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्षिक आम्दानी

वडा न.	सत्तरी हजार भन्दा कम	सत्तरी देखि नब्बेहजार	नब्बेहजार देखि एक लाख पचास हजार	एकलाख पचासहजार देखि दुईलाख पचहत्तर सम्म	दुईलाख पचासहजार भन्दा धेरै	जम्मा
१	२७४	१२८	७०	३९	१०	५२१
२	३२२	१८०	९८	१९	३५	६५४
३	३५४	१७४	२०२	५०	१६	७९६
४	२२८	१०६	१२९	३५	१४	५१२
५	२९२	१२७	११८	१००	३५	६७२
६	२४६	२८७	३०५	१६५	९८	११०१
जम्मा	१७१६	१००२	९२२	४०८	२०८	४२५६

४.१.४ औषत खर्च तथा बचत विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका घरधुरीहरूको वार्षिक खर्च अस्थालाई हेर्दा सबैभन्दा धेरै वार्षिक खर्च हुने क्षेत्र खाना, पारिवारिक स्वास्थ्य तथा बालबालिकाको शिक्षा रहेको छ । वार्षिक खर्चको हिस्सा मध्ये करिव २९ प्रतिशत खानामा, २३ प्रतिशत स्वास्थ्य उपचारमा, २१ प्रतिशत शिक्षामा हुने गरेको देखिन्छ । वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वडा नम्बर	खानामा खर्च	शिक्षा खर्च	स्वास्थ्य खर्च	मनोरंजन खर्च	जग्गा गाडी खर्च	घरायसी	कृषि खर्च	व्यापार व्यवसाय	बचत
१	२१९५९०००	१४३६२५००	२१३८०८००	५२९७६००	४०११९	७४८९७८	१६१७६५०	१६००६	७७३६१०
२	२०५९५१००	१४६१९०००	३७७१२२००	१०५९९५१५	१८६२६४२	१२१९४०१	९२७७००	३२६८००	१०१५५६००
३	३०४७१९९९	१९६९००३०	२१५०१६००	५६४५३५८	५३६७७१	२०५७५१८	१७०९५६८	२८२०००८	३७८२६४०
४	२०२०९६०५	२००८२६००	१६१००८००	८०६३६००	१५१८५४०	११२००९०	३७७८२४८	९३९६०१	३९३९१०२
५	२७७९४५१२	११२९६०१२	१५८९१२०४	११९८७००४	१४८५२१९	१४२६२०४	१६९२४१४	१०११६१५	२९२४६१७
६	५०६४६५२९	४३०३६१९९	२४०४२९००	११०८४५००	२७७०३५५६	४९१९४०९	८६७४००१	२४८५०००	१९४८६२००
जम्मा	१७१६७६७४५	१२३०८६३४१	१३६६२९५०४	५२६७७५७७	३३१४६८४७	११४९१६००	१८३९९५८१	७५९९०३०	४१०६१७६९

४.१.५ विपन्नता स्तरीकरण विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका कुल घरधुरी मध्ये १०.७ प्रतिशत घरधुरी अति गरिव रहेका छन् । त्यसै गरी १५ प्रतिशत घरधुरी गरिव रहेका छन् । त्यसैगरी सामान्य आर्थिक अवस्था भएको घरधुरी ३०.१ प्रतिशत, मध्यम ३४ प्रतिशत र सम्पन्न घरधुरी १०.२ प्रतिशत रहेका छन् । वडागत रूपमा उक्त विवरणलाई तालिकामा पस्तुत गरिएको छ ।

वडा न	अतिगरिव	गरिव	सामान्य	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा
१	९०	४३	१४४	१८८	५६	५२१
२	७	१३४	२८७	१६७	५९	६५४
३	४२	७७	२२४	३७८	७५	७९६
४	१५३	५४	३५	२३४	३६	५१२
५	९६	२११	१८४	१०४	७७	६७२
६	६६	११९	४०८	३७६	१३२	११०१
जम्मा	४५४	६३८	१२८२	१४४७	४३५	४२५६
	१०.७	१५	३०.१	३४	१०.२	१००

४.१.६ खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था

खाद्य सुरक्षाको दृष्टिकोणले यस गाउँपालिमा भएको घरधुरी मध्ये २५.१ प्रतिशत घरलाई आफ्नो उत्पादनले ३ महिना भन्दा कम पुग्ने गरेको देखिन्छ। त्यसै गरी ३ देखि ६ महिना सम्म पुग्ने घरपरिवार ३१ प्रतिशत छन्। ६ देखि ९ महिना सम्म पुग्ने घरधुरी २२ प्रतिशत, एक वर्ष पुग्ने १८.७ प्रतिशत र एकवर्षभन्दा माथि पुग्ने ३.१३ प्रतिशत घरधुरी रहेको छ। वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिमामा प्रस्तुत गरिएको छ।

वडा न	३ महिना भन्दा कम	३ देखि ६ महिना खानपुग्ने परिवार	६ देखि ९ महिना खानपुग्ने परिवार	९ देखि एक वर्ष पुग्ने परिवार	एकवर्ष माथि पुग्ने परिवार	जम्मा
१	२५०	१७३	४०	३४	२४	५२१
२	७८	२१०	१२७	२२३	१६	६५४
३	१३५	२४०	१९६	२१३	१२	७९६
४	१३८	१८६	१५५	१६	१७	५१२
५	१३३	२१४	१४२	१६७	१६	६७२
६	३३५	२९८	२७७	१४३	४८	११०१
जम्मा	१०६९	१३२१	९३७	७९६	१३३	४२५६
प्रतिशत	२५.१	३१	२२	१८.७	३.१३	१००

४.१.७ आवास संरचना विवरण

यस रोड गाउँपालिमा भएका घरहरू मध्ये बनोट संरचनाका आधारमा ढुङ्गा र माटोलेले जोडेको घरहरू १८.९६ प्रतिशत, ढुङ्गा र सिमेन्टले जोडेको १२.८३ प्रतिशत, काठको घर, ३४.१६ प्रतिशत, टिनको २४.६२ प्रतिशत, इटाको जोडाई भएको २.२३ प्रतिशत, ढलानले जोडिएको, २.२६ प्रतिशत, बाँसको १.८३ प्रतिशत र अन्य ३.०३ प्रतिशत रहेको छ। वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिमामा प्रस्तुत गरिएको छ।

वडा न.	ढुंगा माटो	ढुंगा सिमेन्ट	काठको	टिनको	इटा	ढलान	बाँसको	अन्य	जम्मा
१	१०७	३१	२८५	७८	३	१	८	८	५२१
२	१०	१३	३८८	१८५	१५	८	३५	-	६५४
३	२१६	१४९	९२	२५४	४१	३३	११	-	७९६
४	५१	४०	२२१	११२	१७	२१	८	४२	५१२

५	६१	११३	१४०	२५३	१७	९	८	७१	६७२
६	३६२	२००	३२८	१६६	५	२४	८	८	११०१
जम्मा	८०७	५४६	१४५४	१०४८	९८	९६	७८	१२९	४२५६

४.१.८ गरिवीको दर (गरिवीको रेखामुखी रहेको जनसंख्या)

यस गाउँपालिकामा आर्थिक रूपले सकृया जनसंख्या (१६ देखि ५९ वर्ष उमेर) समूहका जनसंख्या ६१.९० प्रतिशत रहेका छन् । यहाको मानव गरिवीको सूचकाङ्क दर २६.९६ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी प्रतिव्यक्ति आय ०.५२६ रहेको छ ।

४.१.९ आयात र निर्यातको अवस्था

यस गाउँपालिकाका अधिकांश बासिन्दा कृषि तथा पशुपालनमा आश्रित रहेका छन् । यस गाउँपालिकाबाट निर्यात हुने सामानहरूमा कृषिजन्य नगदेवाली उत्पादननै प्रमुख हो । अदुवा, दूध, अलैची, सागसब्जी, कुचो आदि यहाँबाट निकासीहुने नगदेवाली हुन । त्यसैगरी वनजन्य निकासीमा रुखको गोलिया निकासी हुने गरेको छ । नदीजन्य निकासीमा बालुवा, ढुङ्गा, गिटी आदि पर्दछन् ।

त्यसैगरी यस गाउँपालिकामा आयात गरिने प्रमुख वस्तुहरूमा खाद्यन्न लगायतका दैनिक उपभोग्य वस्तुहरू, निर्माण सामग्री र अन्य खपतका वस्तुहरू रहेको देखिन्छ । समग्र इलाम जिल्लाको जिल्ला निकासी कर संकलन स्थल पनि यसै गाउँपालिका भित्र पर्दछ ।

४.१.१० औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादनको अवस्था

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्रबाट उत्पादन हुने औद्योगिक कच्चा पदार्थहरूमा गोलिया, जडिबुटी, अम्लसोको सिटा, आदि पर्दछन् । नजिकैको भ्रपा जिल्लाका विभिन्न बजारहरूमा रहेको व्यवसायिक उत्पादक तथा स्थानीय व्यापारीहरूमा यी मालसामान संकलन तथा विक्री गर्ने गरिन्छ । खानी जन्य कच्चा पदार्थको उत्खनन गरिएको छैन ।

४.१.११ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण

वार्ड नम्बर	बेरोजगार	कुनै पेसा नभएको
१	१२०	२३१
२	१	१७७
३	३८	२७१
४	८८	१७३
५	२	४२४
६	११	२७३
जम्मा	२६०	१५४९

४.१.१२ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाबाट कम्तिमा एकजना वैदेशिक रोजगारीमा संलग्न घरधुरी २५.५६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । गाउँपालिका भित्र भएका १०८८ घरधुरीबाट जम्मा ११६३ जना वैदेशिक रोजगारीका लागि तेस्रो मुलुक गएको देखिन्छ ।

वार्ड नम्बर	वैदेशिक रोजगारीमा संलग्न भएका घरधुरी	वैदेशिक रोजगारीमा तेस्रो मुलुक गएका जनसंख्या
१	१३२	१३७
२	२११	२२३
३	२०१	२०८

४	१५५	१७२
५	१८०	२०१
६	२०९	२२२
जम्मा	१०८८	११६३

४.१.१३ घरजग्गाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका घरधुरी अधिकांश नीजि स्वामित्वका रहेका छन् । कुल घरधुरीहरू मध्ये ९३.०९ प्रतिशत घरजग्गा नीजि स्वामित्वका रहेका छन् । त्यसैगरी १.८६ प्रतिशत घरधुरी भाडामा रहेका छन् । १.३४ प्रतिशत घरधुरीको आफ्नो स्वामित्वमा घरजग्गा नभएको देखिएको छ । वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वडा न.	घर जग्गाको स्वामित्व					
	आफ्नै	भाडामा	संस्थागत	आफ्नो स्वामित्वमा घरजग्गा नभएको	अन्य	जम्मा
१	५०६	४		६	५	५२१
२	६४१	७		३	३	६५४
३	७५९	३१		३	३	७९६
४	४७२	१५		१५	१०	५१२
५	५५१	१३		२७	८१	६७२
६	१०३३	९		३	५६	११०१
जम्मा	३९६२	७९		५७	१५८	४२५६

४.२ वर्तमान भू उपयोग

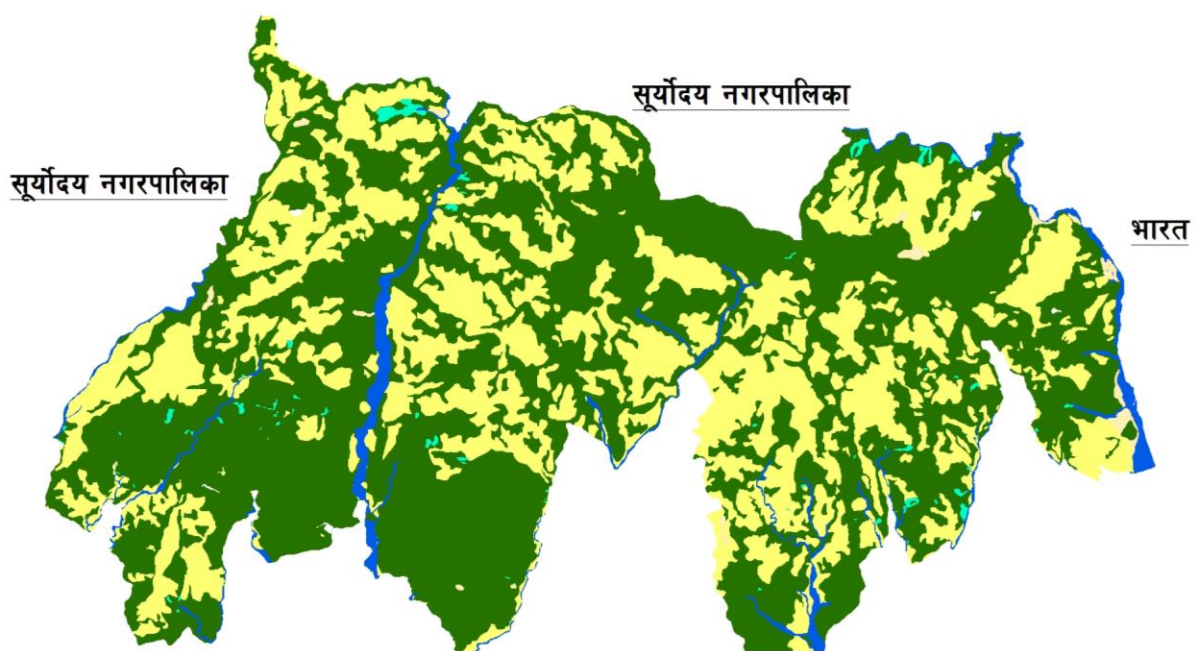
क्र.स.	विवरण	जिर्मले	शान्तिपुर	कोल्बुड	इरौटार	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि)	प्रतिशत
१	कृषि क्षेत्र	१३	१०.०१	१२.६१	१४	४९.६२	३१.८०
२	वन तथा चरन क्षेत्र	२२	३६.९९	२३.०६	१७	९९.०५	६३.४८
३	आवास क्षेत्र						०.००
४	नदीनालाले ओगटेको क्षेत्र	१.३१	३.१६	१.०५	१.०३	६.५५	४.२०
५	ताल तलैया						०.००
६	सिमसारक्षेत्र						०.००
७	औद्योगिक क्षेत्र						०.००
८	सडकले ओगटेको क्षेत्र						०.००
९	अन्य	०.२४	०.४४	०.१२	०.०१	०.८१	०.५२

४.३ भू-स्वामित्व

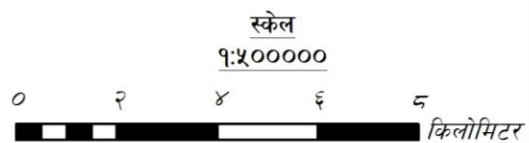
यस रोड गाउँपालिका भित्र पारिवारिक रूपमा प्रयोगमा भएको जमिनको स्वामित्वको अवस्थालाई हेर्दा आफ्नो परिवारको भोगचलनमा रहेको जमिन ३ रोपनी सम्म हुने घरधुरी १६.१७ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी ४ देखि ७ रोपनी जमिनको स्वामित्व हुने परिवार ३१.२३ प्रतिशत घरधुरी देखिन्छ । त्यसैगरी ६५ रोपनी भन्दा धेरै जमिनको स्वामित्व हुने परिवार ०.६८ प्रतिशत देखिन्छ । वडागत रूपमा उक्त जमिनको स्वामित्व विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वडा नं	३ रोपनीसम्म	४ देखि ७ रोपनी सम्म	८ देखि १३ रोपनी सम्म	१४ देखि ३९ रोपनी सम्म	४० देखि ६५ रोपनी सम्म	६५ रोपनीभन्दा माथि	नखुलेको	जम्मा घरधुरी
१	७४	१३१	१६८	१२१	१०	२	१५	५२१
२	१९८	१८७	१३५	१११	९	१	१३	६५४
३	३९	३२६	२४२	११८	२१	३	४७	७९६
४	४३	१८९	१६४	५६	१७	३	४०	५१२
५	४२	२६५	१०७	१५२	२१	४	८१	६७२
६	१२८	३०३	३२८	२३४	३८	११	५९	११०१
जम्मा	६८८	१३२९	११४४	७८२	१४९	२९	१३५	४२५६
प्रतिशत	१६.१७	३१.२३	२६.८८	१८.३७	३.५०	०.६८	३.१७	१००.००

भूउपयोग नक्सा
रोड गाँउपालिका, इलाम

संकेत	
	वन
	खोला
	घाँसे जमीन
	खेतीयोग्य जमीन
	वृक्षारोपण भएको क्षेत्र

नक्सा स्रोत : टोपोग्राफिकल नक्सा, नापी विभाग ।

४.४ जग्गाको किसिम

रोड गाउँपालिका भित्रका जमिनलाई वडागत आधारमा खेत, बारी, आवासीय प्रयोग आदिको आधारमा उपभोग गर्दै आइरहेको छ । वडागत आधारमा जमिन प्रयोगको विवरण तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वडा नम्बर	खेत	बारी/ पाखा	घडेरी	नीजि वन	बाँझो
रोपनी					
१	९३४	७५८८	२३	४१	१०
२	१३६७	४२१३	४१		४
३	४५५	७९११	५३	५३	४०
४	७३३	५९५१	३२४		
५	१५१५	८४२२	६३	१२	५४
६	६३६	१३७२४	१५८	३०	८
जम्मा	५६४०	४७८०९	६६२	१३६	११६

४.५ कृषि तथा पशुपालन

यस गाउँपालिकाका मानिसहरूले दुध, मासु, मल, कृषि कार्य र ढुवानी आदी प्रयोजनको लागि पशुपालन गर्ने गरेको देखिन्छ । यहाँ पालिने प्रमुख पशुपक्षीहरूमा गाई, भैसी, गोरु, सुँगुर, बाख्रा तथा कुखुरा र हाँस आदी रहेका छन् । दुध उत्पादनका लागि गाई र भैसी पालेको देखिन्छ । यस वाहेक जमिन जोत्न गोरुको प्रयोग र मासुको लागि बाख्रा, सुँगुर, कुखुरा, भेडा पाल्ने गरिन्छ । ग्रामिण वस्तीहरूबाट सामान ढुवानीको लागि घोडा पाल्ने गरिएको छ । वडामा रहेका पाल्तु पशुहरूको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वडा नम्बर	गाइ	गोरु	भैसी	भेडा	घोडा गधा	सुँगुर	बाख्रा	हाँस	कुखुरा	अन्य
१	५२३	३३३	९७	०	५	७५	१९५९	१३	१२९३	६
२	६२१	५४३	९६	०	९	१५१	२५००	३६	१५८७	२
३	८६१	३०१	७६	१२	३६	२७४	१८९६	३४	३३९२	२१
४	३९२	३९०	८७	३	६	२२०	२५०६	१८	३८८६	२२
५	६४२	५६३	२१५	७	७	२१८	२२२२	१३	३७३२	२३
६	१२९४	५१५	३१२	१६	४२	३३९	२४४६	२९	४९८८	१६
जम्मा	४३३३	२६४५	८८३	३८	१०५	१२७७	१३५२९	१४३	१८८७८	९०

४.६ सार्वजनिक पोखरी

सि.न.	गाउँपालिका	तालतलैया/ पोखरी	उचाई (मि.)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	
				जलासय	संवेदनशील क्षेत्र
१	रोड	हाँसपोखरी	१५९६	०.१५	४.०

४.७ गाउँपालिकामा पहिचान गरिएका जलाधार तथा उपजलाधारहरूको विवरण

सि.न.	गाउँपालिका	उपजलाधार क्षेत्रको नाम	क्षेत्रफल हेक्टर	समेटेका स्थानहरू
१	रोड	मध्य सिद्धिखोला उपजलाधार	२६७१.८८	कोल्बुङ, कन्याम, समालबुङ र श्रीअन्तु
२	रोड	माथिल्लो विरिड उपजलाधार	३३९०.६३	कन्याम, फिक्कल, कोल्बुङ र पञ्चकन्या
३	रोड	माथिल्लो टाडटिड उपजलाधार	४३९०.६४	गोदक, लक्ष्मीपुर, पञ्चकन्या र शान्तिपुर
४	रोड	मध्य विरिड उपजलाधार	१८१२.५०	कोल्बुङ र शान्तिपुर
५	रोड	तल्लो सिद्धिखोला उपजलाधार	३२६५.६३	इरौटार, जिर्मले, कन्याम, श्रीअन्तु र समालबुङ
६	रोड	गोयाङखोला उपजलाधार	२८७५.००	शान्तिपुर
७	रोड	तल्लो विरिड उपजलाधार	२८९०.६३	कोल्बुङ र शान्तिपुर
८	रोड	टिमाई-हडिया उपजलाधार	४५३१.२५	इरौटार र कोल्बुङ
९	रोड	तेलपानी उपजलाधार	२४०६.२५	इरौटार र जिर्मले

स्रोत: इलाम जिल्लाको जिल्ला पार्श्वचित्र २०७०

४.८ कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकामा उत्पादन हुने प्रमुख खाद्यवाली अर्न्तगत मकै, धान, कोदो, गहुँ आदि पर्दछन् । मकै गाउँपालिकाको सवैवडामा हुने गरेको छ । धान भने वडा नं. १, २ र ५ मा अन्य वडाको तुलनामा अन्य वडामा कम हुने गरेको देखिन्छ । गहुँ र कोदो खेति न्यूनमात्रामा मात्र हुने गरेको देखिन्छ । सिंचाई सुविधामा विस्तार गरी आधुनिक खेति पद्धतिबारे कृषक तहमा जानकारी विस्तार गर्न सके उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्न सकिने संभावना रहेको छ ।

वडा नं.	खाद्य वाली उत्पादन (मे. ट.)			
	धान	मकै	कोदो	गहुँ
१	१३७	१९६	१	२
२	३४३	९४०	१	२
३	९६	२०५	१	१
४	८२	२८०	१	१
५	१८२	२६९	२	०
६	८०	१८०	२	१
जम्मा	९२०	१९७०	८	७

४.९ नगदेवाली उत्पादन

यस गाउँपालिकामा नगदेवालीको राम्रो उत्पादन र उत्पादन संभावना भएको क्षेत्र हो । यहाँ उत्पादन हुने प्रमुख नगदेवालीहरूमा अम्लिसो (कुच्चो), अदुवा, अलैची, चिया, सुपारी, अकबरे, सागसब्जी आदि रहेका छन् । यहाँ उत्पादन भएका नगदेवाली स्थानीय व्यापारी, थोक संकलन मार्फत भापाको चारआली, धुलाबारी र भारतीय बजार सम्म पुग्ने गरेको छ । अलैची तथा सुन्तला उत्पादनको लागि यस गाउँपालिका भित्र पर्ने वडा नं. ६ जिर्मले, सलकपुर पकेट क्षेत्रको रुपमा विकास शुरुवात भएको छ । वेर्ना तथा फल उत्पादनमा मार्फत अलैची खेतिबाट कृषकहरूले फाइला लिने गरेका छन् । काका, ईस्कृष, फर्सी, टमाटर लगायतको सागसब्जी खेति पनि यस गाउँपालिका भित्र धेरै हुने गरेको छ । स्थानीय खपत साथसाथै साना व्यापारी मार्फत यी उत्पादन भएका वालीहरू बजार सम्म पुग्ने गरेका छन् ।

वडा नम्बर	नगदेवाली उत्पादन (के जी)					
	अकबरे	अदुवा	अम्लिसो	अलैची	चिया	सुपारी
१	५००	२५०३०	९८४९९	३१३३	६७४०	१६१४०
२	८००	१९०००	२९०८०	९००		२७६१७

रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०७५

३	२०००	१८८००	३००४०	२०२०२	२२५००	
४	२७८०	११४००	१११०८३	१६७७८	४९३००	८५६९
५	२०४०	१६४६०	११७११६	१०५७०	३०००	१६१०६
६	४७०	३८५००	२७७३३८	७२१२५	७७६८०	१०२९४
जम्मा	८५९०	१२९१९०	६६३१५६	१२३७०८	१५९२२०	७८७२६

४.१० पशुपन्छीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

रोड गाउँपालिकाबाट उत्पादन हुने पशुपन्छी जन्य उत्पादनहरूमा दुध, घिऊ, छुपी, जिउदो पशुवस्तु उत्पादन, कुखुरा उत्पादन आदि पर्दछन् । यहाँबाट दैनिक रूपमा संकलन भएको दुध ट्याङ्कर मार्फत विराटनगर लैजाने गरिन्छ । स्थानीय दुग्ध संकलन केन्द्र, दुग्ध सहकारी र चिस्यान केन्द्रहरूमा यी दुग्धहरू संकलन गर्ने गरिन्छ । साना तथा मझौला स्तरमा स्थापना भएका डेरीमा घिऊ तथा छुपी उत्पादन गर्ने गरिन्छ । यस बाहेक मासु उत्पादनको लागि खसि, राँगा तथा कुखुरा पालन गर्ने गरिएको छ ।

४.११ खाद्यान्न बालीमा लाग्ने रोग तथा किरा

यस गाउँपालिका उत्पादन हुने प्रमुख खाद्यबालीहरूमा धान, मकै, कोदो गहुँ आदि पर्दछन् । परम्परागत रूपमा गरिने यी खेति बालीहरूमा भौगोलिक अवस्थिति तथा अन्य बाह्य कारणहरूले बेलाबेलामा रोग तथा किराको संक्रमण हुने गरेको छ । विशेषगरी धानबालीमा ढडुवा, मरुवा, खैरो थोप्ले रोगले सताउने गरेको छ । त्यसै गरी किरा जन्य प्रकोपहरूमा पात वेरुवा, फड्के किरा, पतेरो लाग्ने गर्दछ । मकै बाली ढडुवा, गवारो, खुप्रे, फेदकटुवा, कालोपोके (स्मट)आदि रोगहरू लाग्ने गर्दछ । त्यसै गरी गहुँमा ढडुवा, खैरे र पहेलो, सिंधुरे आदि लाग्दछ । यी बालीहरूमा रोग लागेको अवस्थामा किसानहरू कृषि सेवा केन्द्रको परामर्शमा वा एगो भेटको परामर्शमा औषधी गर्ने गरिएको छ ।

४.१२ फलफुल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस गाउँपालिकामा हुने प्रमुख फलफुलहरूमा सुन्तला, नासपाती, कागती, केरा, अम्बक आप आदि हुने गरेको छ । यी फलफुलहरूमा लाग्ने प्रमुख रोग किराहरूमा सुन्तला जातिमा क्याङ्कर, फुट फ्लाई, भाइरस, गुलाभी रोग, कालो ढुँसी, फेद कुहिने आदि लाग्ने गरेको छ । केरामा गभारो, पनामा विल्ट, कोत्रे, डाँठको घुन, लाही आदि लाग्ने गर्दछ । त्यसै गरी तरकारीबालीमा लाग्ने रोगमा जरामा गाठा पर्ने रोग, डाँठ कुहिने रोग, अल्टरनेरिया थोप्ले, बन्दाको पुतली, काँका फर्सीमा लाग्ने रोगहरूमा, पाउडरी मिल्यु र डाउनी मिल्यु, दाद, एन्थ्याकनोज जस्ता रोग लाग्दछन् भने किराहरूमा रातोखपटे, लाही, सेता भिँगा र औँसा आदिले सताउने गर्दछ ।

४.१३ पशु पन्छीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस गाउँपालिका पालिने प्रमुख पशुपक्षिहरूमा गाई, गोरु, भैसी, बाखा, कुखुरा, सुगुर आदि पालिने गरिन्छ । पशुवस्तुहरूमा लाग्ने बाह्य परजीविहरूमा किर्ना, जुर्मा, नाम्लेजुका, फित्तेजुका आदि पर्दछन् । यी पशुवस्तुमा लाग्ने प्रमुख रोगहरूमा लोमुले, कस्सी डिथोसिस, भ्यागुते, बुसेलोसिस, चरचरे, थुनेलो, खोरेत, साउने, मिल्कफिवर आदि लाग्ने गरेको छ । त्यसै गरी बाखाहरूमा पिपिआर, क्षयरोग र कुखुरामा बिफर, गम्बोरो, रानीखेत, बर्डफ्लू आदि लाग्ने गरेको पाईन्छ ।

४.१४ नगदेबालीमा लाग्ने रोग तथा किरा

यँहा उत्पादन हुने प्रमुख नगदेबालीबालीहरूमा चिया, आलु, ईस्कस, अदुवा, अलैची, अकबरे खोर्सानी आदि पर्दछन् । आलु उत्पादनमा लाग्ने प्रमुख रोगहरूमा ढडुवा, आलुको पुतली, रातोकिमला, अदुवामा गानो कुहिने, पहले, खुम्ले, अलैचीमा लाग्ने प्रमुख रोगहरूमा गानो कुहिने, फुर्के र छिर्के भाइरस, गवारो, ढडुवा अकबरेमा खोर्सानीमा लाग्ने रोगहरूमा ढडुवा, एन्थ्रेकनोज, मोज्याक भाइरस, फलकुहिने, फेदकुहिने आदि रोग तथा किराको प्रकोप देखिन्छ । चिया तथा कपीमा लाग्ने प्रमुख रोगहरूमा सिन्दुरे, ढडुवा, ब्याकरट, थ्रिस, हेलोपेल्टिस, रेड स्पाडर, फ्यूजारियम सलोनी आदि रोग किराहरू लाग्ने गर्दछन् ।

४.१५ कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित समूह तथा सामुदायिक संस्थाको विवरण

क्र. स.	समूहको नाम	ठेगाना	दर्ता न.	गठन तथा पुनर्गठन मिति	समूह अगुवारको नाम	समूहको सदस्य			नविकरण दर्ता मिति
						पु	म	जम्मा	
१	पारिजात मिश्रित कृषक समूह	रोड ३	११७	१२१६१२०५९	हेम बहादुर खड्का	१३	२	१५	३१/२०६७
२	महानन्द बहुउद्देशिय मिश्रित कृषक	रोड ५	२४४	१०/११/२०६१	लिला प्रसाद घिमिरे	१०	१३	२३	७/२९/२०६६

समूह									
३	नयाँ विहानी वेमौसमी तरकारी कृषक समूह	रोड ४	३६७	२०६४।६।१२	जित बहादुर गुरुड	१८	३	२१	२०६९।६।२५
४	शान्ति कृषक समूह	रोड ३	३८८	३।१।२०६५	राजेन्द्र अर्याल	२२	१३	३५	४।१।२०७०
५	पाथिभरा कृषि उत्पादन समूह	रोड ३	४२८	२०६५।८।१३	कुमार ढुङ्गेल	१९	१५	३४	२०६९।९।२३
६	रम्याड सृजनशिल बहुउद्देशिय कृषक समूह	रोड ६	४५२	६।२३।२०६६	केशर प्रधान	२९	३	३२	२०६९।४।३०
७	मानबुङ्ग याम्फु कृषक समूह	रोड ४	४८२	७।२।२०६७	रित बहादुर राई	१५	१०	२५	७।२।२०६७
८	सामूहिक महिला मिश्रित कृषक समूह	रोड ४	५१४	२।२।२०६८	मेनुका राई	०	३३	३३	९।२।२०७०
९	मनकामना मिश्रित कृषक समूह	रोड ५	५२०	२०६५।७।७		१९	६	२५	२०६९।९।२६
१०	सुनाखरी महिला कृषक समूह	रोड	५४५	२०६६।१२।१५	निम किता लाप्चा	०	२१	२१	४।२।२०७०
११	हाँसपोखरी अदुवा आई. पि. एम. कृषक समूह	रोड ३	५९९	३।१।२०६९	डम्बर कुमारी राई	०	२०	२०	८।२।२०१७
१२	कोल्बुङ अगाणिक कृषक समूह	रोड ३	६००		गोविन्द अर्याल	११	६	१७	८।२।२०७०
१३	उद्यमशील कृषक समूह	रोड ३	६५२		गुणराज लुईटेल	१६	९	२५	६।१।२०७२
१४	शान्तिपुर कृषि तथा तरकारी कृषक समूह	रोड १	५२८	२०६८।५।१७	दिपक सुब्बा	११	६	१७	२०६९।६।२४

स्रोत: वार्षिक कृषि विकास तथ्याङ्क पुस्तिका, २०७२/०७३ जिल्ला कृषि विकास कार्यालय इलाम

४.१५ संकलन केन्द्र तथा चिस्थान केन्द्र

यस गाउँपालिकामा उत्पादन हुने तरकारी, फलफुल, चिया तथा दूध उत्पादनको लागि स्थानीय स्तरका संकलनकेन्द्रहरु स्थापना गरिएको छ । विशेषगरी दूध संकलन केन्द्रमार्फत जम्मा भएको दूधलाई कुटीडाँडामा रहेको चिस्थान केन्द्रबाट सोभै ट्याङ्गरमार्फत विराटनगर दैनिक रुपमा लैजाने गरिन्छ । त्यसै गरी किसानहरुले उत्पादन गरेको हरियो चिया पत्तीलाई संकलनगरी नजिकैको प्रशोधन स्थल सम्म लैजाने गरिन्छ । सागसब्जी र फलफूललाई साना सवारी साधन पिकअप मार्फत वडा वडाबाट नजिकै भापा जिल्लाको तरकारी थोक बिक्री स्थल सम्म लैजाने गरिएको छ । मेची राजमार्गको दायाँबाँया किनारमा साना पसलहरुमा समेत यहाँ उत्पादन भएका टमाटर लगायतका सागसब्जी यात्रुहरुलाई लक्षित गरी बिक्री वितरण गर्ने गरिएको छ ।

४.१७ कृषि बजार तथा हाटबजार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र अलग्गै कृषिबजार तयार गरिएको छैन । यद्धपी स्थानीय कृषि उपजहरु खरिद तथा बिक्रीको लागि साना तथा मझौला व्यापारी मार्फत गाउँबस्तीहरुबाटै संकलन गरी नजिकै भापा जिल्लाको बुधवारे, चारआली, विर्तामोड, खुदुनावारी तथा काकरभिट्टाको बजारमा लैजाने गर्दछन् । यसका अतिरिक्त किसानले नीजि स्तरमा उत्पादन गरेको ताजा तरकारीहरुलाई राजमार्गको छेउमा बिक्री गर्ने अभ्यास पनि शुरुवात गरिएको पाईन्छ । यस गाउँपालिकाको सुनमाई देखि हर्कटेबजार आसपास सम्म यस किसिमका साना पसलहरु देख्न सकिन्छ । यस गाउँपालिकाको वडा न. ६ जिर्मलेमा उत्पादन हुने सुन्तला थोक व्यापारी मार्फत एकमुष्ट बगान खरिद गरी बिक्री वितरण गर्ने गरिएको छ ।

४.१८ पर्यटन विकास

इलाम जिल्लाको रोड गाउँपालिका पर्यटन विकासको दृष्टिकोणले प्रसस्त संभावना बोकेको क्षेत्र हो । यहाँको पर्यटन क्षेत्र विकासको लागि धार्मिक/सांस्कृतिक पर्यटन, कृषि पर्यटन विशेष महत्वपूर्ण छ । पूर्वकै प्रसिद्ध धार्मिकस्थल पाथीभराको बहिनी पाथिभरा देवीको रुपमा यस गाउँपालिकाको कुटीडाँडामा पवित्र स्थल रहेको छ । यहाँ वर्षेनी हजारौंको संख्यामा आन्तरिक पर्यटकहरु आउने गर्दछन् । हाँसपोखरी क्षेत्रको जैविक विविधताको अवलोकन, बनभोज साथै इलामको मनोरमस्थलहरुको भ्रमण गर्न पनि यहाँ पर्यटकहरु आउने गरेको पाईन्छ । गाउँपालिकाको प्रवेशद्वारमानै पर्यटन सूचना केन्द्रको स्थापना गरिएको छ । सुन्तला, अलैची, अम्लिसोको लागि ख्याती कमाएको यस गाउँपालिका भित्र पर्ने जिर्मलेमा कृषि पर्यटनको आधार तयार भईसकेको छ । ऐतिहासिक र सांस्कृतिक महत्वबोकेका जातजाती र स्थलहरु यस गाउँपालिकाका पर्यटन विकासका महत्वपूर्ण पूर्वाधारहरु हुन ।

४.१८.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

क्र.सं.	पर्यटकीय स्थलहरू	स्थलको महत्व	दैनिक आउने पर्यटकको संख्या	कैफियत
१	पाथिभरा देवी मन्दिर	ताप्लेजुडमा रहेको पाथिभराको बहिनीको रूपमा मानिन्छ। यसको दर्शन गर्नाले मनोकामना पुरा हुन्छ, भन्ने विश्वास छ। धार्मिक पर्यटन	४००	पूर्वको प्रसिद्ध धार्मिक स्थल
२	देवानछाप	सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक स्थल	५०	इरौटार
३	सलकपुर	सांस्कृतिक तथा कृषि पर्यटन	५०	जिर्मले
४	हाँसपोखरी	जैविक विविधता र सुनाखरी फूल	४००	

४.१८.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा पर्यटन प्रवर्द्धनकोलागि तथा नीजि लगानीमा होटल तथा होम स्टे शुरुवात गरिएको छ। मेची राजमार्ग आसपासका क्षेत्र, कुटीडाँडा, सुनमाई, जोरकलश आदि क्षेत्रमा मभौला स्तरका होटल र लज सञ्चालन भएको छन् भने जिर्मले, इरौटार आदी क्षेत्रमा साना चियापसल र होमस्टे शुरुवात भएको छ। विशेषगरी पाथिभरा मन्दिर दर्शनार्थी र पहाडको चिसो हावापानीसँग रमन आउने पर्यटकहरू र राजमार्गका यात्रहरू यी होटल तथा रेष्टुरेन्टका ग्राहकहरू हुन।

क्र.सं.	किसिम	संख्या	कैफियत
१	स्तरीय आवास सहितको होटल	१	कोल्बुङ्ग
२.	आवास सुविधा सहितको होटल	९	कोल्बुङ्ग
३	होमस्टे	७	जिर्मले
४	सामान्य चिया तथा नास्ता पसल	२२	कोल्बुङ्ग, जिर्मले, इरौटार तथा शान्तिपुर

४.१८.३ उपलब्ध पर्यटकीय सेवा तथा सुविधा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र उपलब्ध पर्यटकीय सेवा तथा सुविधा अर्न्तगत मेची राजमार्गको चारआली कोल्बुङ्ग प्रवेशद्वारमानै पर्यटन सूचनाकेन्द्र स्थापना गरिएको छ। त्यस सूचना केन्द्रमार्फत रोड लगायत समग्र इलाम जिल्लाकै पर्यटनसँग सम्बन्धित जानकारीहरू उपलब्ध गराउने गरिएको छ। गाउँपालिका भित्र पर्ने जिर्मले लगायतको क्षेत्रहरूमा होमस्टे पनि शुरुवात गरिएको छ। कुटीडाँडा बजारमा संस्थागत रूपमानै पाथिभरा संरक्षणले गेष्टहाउससेवा शुरुवात गरिएको छ। यस बाहेक नीजि लगानीमा होटल तथा लजहरू स्थापना गरिएको छ।

४.१९ उद्योग तथा व्यापार

यस गाउँपालिका ठूला उद्योगहरू स्थापना भएका छैनन्। मभौला तथा साना उद्योगहरू स्थापना शुरुवात भएका छन्। यी प्रायजसो उद्योगहरू कृषि तथा पशुपालन आधारित छन्। यँहा उत्पादन भएको कृषि उपजहरू कच्चा रूपमानै बाहिर निकासी हुने गरेको छ। यद्धपी दूध, चिया जस्ता केही उपजहरूको स्थानीय घरेलु रूपमा प्रसोधन शुरुवात गरिएको छ। व्यवसायिक रूपमा गाईपालन र माहुरी पालनलाई श्रोतकेन्द्रकै रूपमा अगाडी बढाउन शुरुवात गरिएको छ। फलफुल तथा नगदेवालीको वेर्ना उत्पादनको लागि पनि यस गाउँपालिकामा शुरुवात गरिएको छ। व्यापारीक बजारको रूपमा स्थानीय बाहेक नजिकैको भ्नापा जिल्लामा रहेका बजारहरू र कतिपय अवस्थामा सोभै भारतीय बजार सम्म पनि यहाका उपजहरूको कारोबार हुने गरेको छ।

४.१९.१ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र व्यापार तथा व्यवसाय सञ्चालनको लागि विशेषगरी राजमार्ग जोडिएको साना बजारी क्षेत्रहरूमा व्यापार फुष्टाएको देखिन्छ। यी साना बजारी क्षेत्रमा भएका पसलहरूबाट दैनिक उपभोग्य सामानहरू खरिद तथा विक्रि गर्ने गरिएको छ। यस बाहेक साना सवारी साधनले दैनिक उपभोग्य सामग्रीहरू गाउँपालिकाका भित्री बजारसम्म पनि लैजाने गरेको छ। स्थानीय वडाबासीहरूले तिनै साना ग्रामीण व्यापारिक केन्द्रबाट खरिद विक्री गर्ने गर्दछन्।

४.१९.२ खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण

यस रोड गाउँपालिका खानी तथा भूमिगतको विस्तृत अध्ययन गरिएको छैन । यद्यपी यस गाउँपालिकाको भौगोलिक आवृत्तिभित्र पर्ने सिद्धिखोला र विरिङ्खोलाक्षेत्रमा तामा, फलाम लगायतका महत्वपूर्ण धातुहरूको खानी रहेको कुरा प्राप्त स्थानीय अभिलेखहरूबाट थाहा पाउन सकिन्छ । यी खानीक्षेत्रहरूको विस्तृत अध्ययन पश्चात सम्बन्धित निकायले उत्खननको लागि प्रयास गर्नुपर्ने देखिएको छ ।

४.१९.३ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण

क्र.सं.	व्यापारिक केन्द्रहरूका नाम	मुख्य व्यापारिक वस्तुहरू	कैफियत
१	कुटीडाँडा	कृषि उत्पादन, धार्मिक पर्यटन	
२	रम्याङ	कृषि उत्पादन, अलैची, सुन्तला	
३	सलकपुर	कृषि उत्पादन, अलैची, सुन्तला, वेर्ना	
४	बरफल्याङ	नगदेवाली तथा पशुजन्य उत्पादन	
५	बदमटार	नगदेवाली तथा पशुजन्य उत्पादन	
६	मुचुङ्गे	दैनिक उपभोग्य वस्तु तथा कृषिजन्य उत्पादन	

४.२० बैंक तथा वित्तिय संस्था सम्बन्धी विवरण

यस रोड गाउँपालिकामा वित्तिय कारोकार गर्ने संघसंस्था तथा कार्यालयहरू स्थापना हुन शुरुवात भएका छन् । बडा बडामा सञ्चालन भएका सहकारी संस्थाहरूले साना स्केलमा वित्तिय कारोवार शुरुवात गरेका छन् । गाउँ बस्तीमा छरिएर रहेका पुँजी संकलन र परिचालनको लागि सहकारी संस्थाहरूको भूमिका महत्वपूर्ण देखिएको छ । यस बाहेक नेपाल राष्ट्रवैकबाट स्वीकृत प्राप्त व्यवसायिक बैंकको रुपमा मेघा बैंक र सप्तकोशी बैंकको शाखा कार्यालयले सेवा शुरुवात गरेको छ ।

४.२१ सहकारी सम्बन्धी विवरण

(डिभिजन सहकारी कार्यालय इलामबाट सञ्चालित सूपथमूल्यका सहकारी पसलहरूको विवरण)

सि.न.	सहकारीको नाम	ठेगाना	सम्पर्क न.
१	सूर्यविनायक कृषि बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड	रोड गाउँपालिका १	९७४२६२९६६६
२	महिला लालिगुराँस बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड	रोड गाउँपालिका ३	
३	जीवनदेउ कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	रोड गाउँपालिका ५	९७४२६२५९६९
४	जिर्मले कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	रोड गाउँपालिका ६	९७२२३६३३८०

परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास

५.१.१ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था

लिंग	जम्मा	जनसंख्याको अवस्था										
		साक्षर (begin ners)	प्रा.वि.त ह (१- ५)	नि. मा.वि. (६-८)	मा.वि. (९- १०)	एस.एल .सि.	प्रविणता प्रमाण पत्र तह	स्नात क तह	स्नाको त्तर तह	अन्य	अनौपचारिक शिक्षा	तह नखुलेको
जम्मा	१४२२८	१९६	५६७१	३२५६	१८१	११०४	४१२	१३१	२२	०	१५३२	८६
पुरुष	७४१८	९७	३०१९	१६४१	८८०	५८५	२२९	१०३	२०	०	८०२	४२
महिला	६८१०	९९	२६५२	१६१५	९३८	५१९	१८३	२८	२	०	७३०	४४

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

५.१.२ साक्षरता अवस्था

विवरण	गणना वर्ष	
	२०५८	२०७५
कूल साक्षरता दर		८६.९२
पुरुष साक्षरता दर		९०.२३
महिला साक्षरता दर		८३.६०

५.१.३ तहगत रूपमा शैक्षिक संस्था/विद्यालय विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	प्रकार	सञ्चालित कक्षा
१	श्री शान्ति निकेतन मा.वि.	रोड-३, कृटिडाँडा	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा १२ सम्म
२	श्री सरस्वती मा.वि.	रोड-४, भालुभोडा	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा १० सम्म
३	श्री शंकर आ.वि.	रोड-३, मार्से	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ८ सम्म
४	श्री शारदा आ.वि.	रोड-३, चिण्डेपानी	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
५	श्री जनता आ.वि.	रोड-३, याङ्ग्रे	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
६	श्री गणेश आ.वि.	रोड-४, ओभेली	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
७	श्री बालकल्याण आ.वि.	रोड-४, हलुडे	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
८	श्री नवसिर्जना आ.वि.	रोड-४, काउसेटार	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
९	श्री उमा महेश्वर मा.वि.	रोड-५, नाखोपा	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा १० सम्म
१०	श्री बहुवन मा.वि.	रोड-५, बहुवन	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा १० सम्म
११	श्री मालबाँसे आ.वि.	रोड-५, मालबाँसे	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
१२	श्री बालकन्या आ.वि.	रोड-३, मभुवा	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म

रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०७५

१३	श्री चन्द्रकला आ.वि.	रोड-३, प्युरे	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
१४	श्री नारायण आ.वि.	रोड-५, देवानछाप	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
१५	श्री इरौटार आ.वि.	रोड-५, इरौटार	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
१६	श्री चिसापानी आ.वि.	रोड-५, चिसापानी	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ३ सम्म
१७	श्री शान्तिपुर मा.वि.	रोड-२, शान्तिपुर	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा १२ सम्म
१८	श्री शशी मा.वि.	रोड-२ बदमटार	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा १० सम्म
१९	श्री ज्योति आ.वि.	रोड-१, नेहित	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ८ सम्म
२०	श्री विष्णु अमर आ.वि.	रोड-२, बरफल्याङ्ग	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ८ सम्म
२१	श्री देवीगञ्ज आ.वि.	रोड-१, जुरेभञ्ज्याङ्ग	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ८ सम्म
२२	श्री अरुणोदय आ.वि.	रोड-२, दुधे	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
२३	श्री किसान जनहित आ.वि.	रोड-१, सिरिसे	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
२४	श्री ज्ञानोदय आ.वि.	रोड-१, बडहरे	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
२५	श्री सरस्वती आ.वि.	रोड-२, भटारे	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ४ सम्म
२६	श्री सरस्वती मा.वि.	रोड-६, रम्याङ्ग	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा १० सम्म
२७	श्री कुवापानी मा.वि.	रोड-६, कुवापानी	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा १० सम्म
२८	श्री मोतिराम मा.वि.	रोड-६, सलकपुर	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा १० सम्म
२९	श्री जिर्मले आ.वि.	रोड-६, जिर्मले	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
३०	श्री लामीटार आ.वि.	रोड-६, लामीटार	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
३१	श्री पाटापुर आ.वि.	रोड-६, पाटापुर	सामुदायिक	नर्सरी-कक्षा ४ सम्म
३२	श्री सिद्धदेवी अंग्रेजी स्कूल	रोड-३, कोल्बुङ्ग	संस्थागत	नर्सरी-कक्षा ७ सम्म
३३	श्री प्रभात किरण अंग्रेजी	रोड-१,	संस्थागत	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म
३४	श्री चिल्ड्रेन गार्डेन स्कूल	रोड-६, रम्याङ्ग	संस्थागत	नर्सरी-कक्षा ५ सम्म

स्रोत: शैक्षिक प्रोफायल २०७४, रोड गाउँपालिका

५.१.४ बिद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	पु.प्रा.वि.		कक्षा-१		कक्षा-२		कक्षा-३		कक्षा-४		कक्षा-५		कक्षा-६		कक्षा-७		कक्षा-८		कक्षा-९		कक्षा-१०		कक्षा-११		कक्षा-१२		जम्मा		कूल जम्मा
		छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	
1	शान्ति निकेतन मा.वि. (रोड-३)	१४	५	३	1	4	5	6	3	3	6	2	7	14	11	19	12	23	14	34	15	31	29	44	28	26	17	223	153	376
2	सरस्वती मा.वि. रोड-४, भालुभोडा	6	2	2	3	2	3	4	5	1	8	6	3	24	17	27	16	34	17	26	12	29	11	-	-	-	-	161	97	258
3	शंकर आ.वि. रोड-३, मासे	11	21	5	6	4	7	8	5	6	1	4	4	4	5	7	5	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	53	59	112
4	शारदा आ.वि. रोड-३, चिण्डेपानी	1	-	2	1	6	1	-	7	3	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13	26
5	जनता आ.वि. रोड-३, याङ्ग्रे	2	5	1	4	2	3	3	3	2	3	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	21	32
6	गणेश आ.वि. रोड-४, ओभेली	5	-	4	3	1	3	2	4	3	1	8	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	18	41
7	बालकल्याण आ.वि. रोड-४, हलुडे	-	-	4	5	4	2	3	2	1	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	13	27
8	नव सिर्जना आ.वि. (रोड-४)	-	-	5	2	4	1	4	3	2	3	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	10	32
9	बहुवन मा.वि. रोड-५, बहुवन	18	10	10	7	3	5	6	4	4	4	4	2	5	5	6	9	8	4	18	8	9	12	-	-	-	-	82	65	147
10	चिसापानी आ.वि. रोड-५, चिसापानी	5	3	2	4	2	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	10	21
11	नारायण आ.वि. रोड-५, देवानछाप	7	3	1	7	5	1	2	2	3	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	16	36
12	बालकन्या आ.वि. रोड-३, मभुवा	-	-	2	1	3	1	1	1	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	6	15
13	मालबा" से आ.वि. रोड-५, मालबा" से	3	7	6	7	4	4	2	5	3	2	3	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	31	52
14	इरौटार आ.वि. रोड-५, इरौटार	7	9	8	4	1	4	2	3	3	1	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	24	49

15	चन्द्रकला आ.वि. रोड-५, प्युरे	-	-	1	4	3	2	3	-	1	2	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	12	25		
16	उमा महेश्वर मा.वि. (रोड-५)	6	9	5	3	6	1	4	2	2	5	3	4	8	3	8	11	12	9	9	11	6	7	-	-	-	-	69	65	134
17	सरस्वती मा.वि. रोड-६, रम्याई	8	11	1	3	5	4	4	9	7	11	4	9	13	5	14	15	17	11	13	13	12	12	-	-	-	-	98	103	201
18	कुवापानी मा.वि. रोड-६, कुवापानी	4	2	4	3	2	4	3	5	5	4	10	6	17	13	15	16	15	25	24	15	22	16	-	-	-	-	121	109	230
19	मोतिराम मा.वि. रोड-६, सलकपुर	-	-	9	3	7	7	9	2	10	5	7	6	5	5	2	2	4	5	6	6	14	7	-	-	-	-	73	48	121
20	लामीटार आ.वि. रोड-६, लामीटार	2	5	2	4	1	3	2	2	5	5	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	24	40
21	जिमले आ.वि. रोड-६, जिमले	5	3	4	-	2	3	2	3	1	7	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	15	36
22	पाटापुर आ.वि. रोड-६, पाटापुर	4	3	1	6	1	1	4	2	4	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	18	32
23	शान्तिपुर मा.वि. (रोड-२), शान्तिपुर	-	-	1	2	5	-	-	6	2	1	4	10	13	13	19	11	11	13	19	16	32	12	4	2	-	-	110	86	196
24	शशी मा.वि. (रोड-२), बदमटार	-	-	7	6	9	11	10	5	13	5	8	15	12	9	14	19	17	9	13	13	7	9	-	-	-	-	110	101	211
25	ज्योती आ.वि. रोड-१, नेहित	7	1	-	-	4	2	3	3	2	4	9	4	5	2	3	5	9	5	-	-	-	-	-	-	-	-	42	26	68
26	विष्णु अमर आ.वि. रोड-१, बरफल्याई	9	13	7	5	4	4	9	6	5	5	6	8	15	5	11	13	12	5	-	-	-	-	-	-	-	-	78	64	142
27	देवीगञ्ज आ.वि. रोड-१, जुरे	-	-	9	9	6	7	4	9	8	5	7	5	8	6	6	6	8	6	-	-	-	-	-	-	-	-	56	53	109
28	अरूणदयो आ.वि. रोड-२, दुधे	-	-	5	2	1	1	2	1	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	5	18
29	किसान जनहित आ.वि. रोड-१, सिरिसे	4	8	2	2	7	3	2	2	4	4	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	21	43

30	ज्ञानोदय आ.वि. रोड-१, बडहरे	3	5	5	1	-	-	-	3	1	1	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	11	24
31	सरस्वती आ.वि. रोड-२, फटारे	3	5	9	5	2	5	2	3	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	21	41
32	प्रभात किरण (संस्थागत)	16	10	2	7	5	5	2	-	2	2	4	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	33	62
33	चिल्ड्रेन गार्डेन (संस्थागत) रम्या	22	22	4	5	2	4	6	2	2	3	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	38	77
34	सिद्धदेवी अंग्रेजी (संस्थागत)	12	13	1	3	3	-	3	2	2	1	1	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	26	49

स्रोत: शैक्षिक प्रोफायल २०७४, रोड गाउँपालिका

५.१.५ बाल विकास केन्द्रको विवरण

रोड गाउँपालिकामा रहेका बालविकास केन्द्रहरूको विवरण (२०७०/०७१)																		
सि. न.	बाल विकास केन्द्रको नाम	गाउँपालिका	वाडो नं.	स.का.को नाम थर	तालिम	शैक्षिक योग्यता	जम्मा बाल बालिका			दलित		जनजाती			सञ्चालित स्थान	मातृ विद्यालय	अध्यक्षको नाम	
							बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक				जम्मा
१	जिर्मले	रोड	६	नेत्रकुमारी राणा	पुनताजगी	एस.एल.सी	७	७	१४	१		१	५	५	१०	विद्यालय मा	पाटापूर प्रा.वि.	सरस्वती राई
२	नमुना	रोड	६	देवीश्वरी लामा	तालीम अप्राप्त	दश	६	५	११	२		२	४	५	९	विद्यालय मा	रोड प्रा.वि.	मन बा. लाप्चा
३	धनसरी	रोड	६	भुमा थापा	तालीम अप्राप्त	दश	५	५	१०	१		१	४	४	८	विद्यालय मा	सरस्वति मा.वि.	तिल बा. प्रधान
४	तुलसा	रोड	६	भावना लिम्बु	तालीम अप्राप्त	एस.एल.सी	७	५	१२		१	१	३	६	९	विद्यालय मा	कुवापानी प्रा.वि.	पर्शुराम राई
५	रभ्याङ्ग	रोड	६	सञ्चमाया राई	तालीम अप्राप्त	एस.एल.सी	५	४	९		१	१	५	५	१०	समुदाय	सरस्वती मा.वि.	देवीलाल राई
६	अविरल	रोड	६	हिरा राई	पुनताजगी	दश	५	३	८				६	४	१०	विद्यालय मा	लामीटार प्रा.वि.	ज्ञमनेन्द्र राई
७	गोगोले	रोड	५	अजिता सोङ्गमेन	पुनताजगी	दश	६	५	११	१		१	४	५	९	विद्यालय मा	चिसापानी प्रा.वि.	कुमोदल राई
८	बहुवन मा.वि.	रोड	५	सविना सुनार	आधारभुत	एस.एल.सी	४	६	१०				३	४	७	विद्यालय मा	बहुवन मा.वि.	राम बा. शेर्पा
९	इरोटार	रोड	५	विनिता पुलामी	आधारभुत	एस.एल.सी	५	४	९	१		१	२	३	५	विद्यालय मा	इरोटार प्रा.वि.	दल बा. पुलामी
१०	सृजना	रोड	५	कमला खत्री	तालीम अप्राप्त	IA	४	५	९				५	५	१०	विद्यालय मा	मालबासे प्रा.वि.	मिना भण्डारी
११	चन्द्रकला	रोड	३	पूणिमा मगर	तालीम अप्राप्त	एस.एल.सी	५	५	१०				६	५	११	विद्यालय मा	चन्द्रोकला प्रा.वि.	याम कुमारी कार्की
१२	उमामहेश्वर नि.मा.	रोड	५	अमिता राइ	पुनताजगी	एस.एल.सी	६	६	१२	१		१	३	६	९	विद्यालय मा	उमामहेश्वर नि.मा.	सन्त बा. राई
१३	देवानछाप	रोड	५	इनद्र कु. तामाङ	तालीम अप्राप्त	दश	६	५	११		१	१	४	३	७	विद्यालय मा	नारायण प्रा.वि.	वीर बा. मगर

१४	पाथीभरा	रोड	२	कल्पना अर्याल	पुनताजगी	दश	६	६	१२				६	३	९	विद्यालय मा	सरस्वती मा.वि.	कुमार ढुगेल
१५	धुर्वतारा	रोड	३	बिमला बराइली	पुनताजगी	दश	५	५	१०	१	१	२	४	५	९	समुदाय	शान्तिनिकेतन	नेत्र गुरुङ्ग
१६	सरस्वति	रोड	४	कल्पना राई	तालीम अप्राप्त	SLC	५	६	११				३	३	६	विद्यालय मा	सरस्वती मा.वि.	रण बा. गुरुङ्ग
१७	जनजागरण	रोड	४	ललिता राई	आधार भुत	दश	६	६	१२				२	४	६	समुदाय	शंकर नि.मा.	राम कुमार राई
१८	मुनाल (बन्द)	रोड	४	जानुका राई	तालीम अप्राप्त	एस.एल.सी										विद्यालय मा	शंकर नि.मा.	तेज बा. राई
१९	नवज्योति	रोड	३	राधिका राई	तालीम अप्राप्त	एस.एल.सी	५	५	१०				३	५	८	विद्यालय मा	जनता प्रा.वि.	दिल कुमार राई
२०	मासेँ	रोड	३	गीता खवास	पुनताजगी	दश	५	६	११				१	४	५	विद्यालय मा	शंकर नि.मा.	लोक बा. भुजेल
२१	सगरमाथा	रोड	३	राधिका मुखिया	पुनताजगी	एस.एल.सी	६	४	१०				४	६	१०	विद्यालय मा	जनता प्रा.वि.	दिल कुमार लिमर्बु
२२	फूलमाला	रोड	३	हेम कुमारी वाग्ले	आधार भुत	एस.एल.सी	७	६	१३	१		१	२	५	७	विद्यालय मा	शंकर नि.मा.	चुडामणी भुजेल
२३	सृजना	रोड	२	लक्ष्मी राई	आधार भुत	एस.एल.सी	६	६	१२				२	६	८	विद्यालय मा	जनता प्रा.वि.	मन माया राई
२४	पाथीभरा	रोड	३	विष्णु खवास	पुनताजगी	IA	७	६	१३				४	६	१०	विद्यालय मा	शान्ति निकेतन उ.मा.	चुडामणी भुजेल
२५	कामना	रोड	१	बविता राई	तालीम अप्राप्त	एस.एल.सी	३	५	८	१	२	३	३	४	७	विद्यालय मा	ज्योति प्रा.वि.	प्रेम बा.राई
२६	मनकामना	रोड	१	मिना ढकाल	छैन	एस.एल.सी	४	७	११				३	२	५	समुदाय	किसान जन हित	चन्द्र कु. राई
२७	गौरीशंकर	रोड	१	तारा खडका	पुनताजगी	दश	४	६	१०		१	१	५	४	९	समुदाय	ज्ञानोदय प्रा.वि.	टेक बा.राई
२८	बदमटार	रोड	१	कमला खुलाल	पुनताजगी	दश	७	६	१३		२	२	२	४	६	विद्यालय मा	किसान जन हित	चन्द्र बा. तामाङ्ग
२९	बुरुफल्याङ्ग	रोड	२	उमा घिमिरे	आधार भुत	एस.एल.सी	४	४	८	१		१	४	२	६	विद्यालय मा	विष्णु अमर नि.मा.	लक्ष्मी कान्त घिमिरे
३०	रोशनी	रोड	२	माधुरी मगर	तालीम अप्राप्त	दश	७	६	१३	१		१	३	३	६	समुदाय	शशी नि.मा.	गगा बा. राई
३१	सरस्वती	रोड	१	सरिता राई	तालीम अप्राप्त	दश	७	६	१३		१	१	४	४	८	समुदाय	ज्योति नि.मा.	नरहरी खतिवडा

३२	बगैचा	रोड	२	तुलसा पराजुली	आधार भुत	एस.एल. सी	४	७	११		१	१	५	४	९	विद्यालय मा	सरस्वती प्रा.वि.	लक्ष्मी कान्त घिमिरे
३३	बुद्ध	रोड	१	विवेक राई	पनताजगी	एस.एल. सी	४	३	७				२	१	३	समुदाय	ज्योती अ.	हिमाल अधिकारी
३४	प्रगति	रोड	७	अभि लिम्बु	आधार भुत	एस.एल. सी	४	४	८							समुदाय	ज्योती अ.	राम लिम्बु
३५	प्रगतिशिल	रोड	२	रेनुका तामाङ	आधार भुत	दश	३	७	१०		१	१	१	१	२	समुदाय	जनहित	सन्तोश खत्री

५.१.६ विद्यालय बाहिर रहेका तथा विद्यालय छाडेका बालबालिकाहरुको विवरण

विवरण	पुरुष	महिला	जम्मा
हाल विद्यालय गईरहेका	२६०८	२८३१	५४३९
हाल विद्यालय नगएका	१००१	१००३	२००४
नखुलेको	८१	१०२	१८३

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

५.१.७ सिकाई उपलब्धी तथा उतिर्ण दर

क्र.स.	कक्षा	विषयगत					शैक्षिक सूचकांक			
		नेपाली	अंग्रेजी	गणित	विज्ञान	सामाजिक	उतिर्ण दर	दोहोर्न्याउने दर	छोड्ने दर	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात
१	पूर्व प्रा.वि.	७५	७०.५	६८.६	६७	७१	७८.५%	२१.५%	०%	
	तहगत सि.उ.	७५	७०.५	६८.६	६७	७१	७८.५%	२१.५%	०%	
२	एक	६९.०३	६७.०६	७१.५६	६६.६३	६८.७०	९०.४%	९.६%	७%	
३	दुई	७१.४४	७२.१०	६८.७२	७०.३७	७०.४१	९२.२%	७.८%	८%	
४	तीन	६६.८७	६९.२७	६८.५०	६७.१७	६९.४०	९१.७%	८.३%	५%	
५	चार	६८.४६	५६.३२	५८.९६	५६.७७	५२.२७	९३.१%	६.९%	५%	
६	पाच	६७.१९	६०.४२	६१.११	५८.२७	५०.७३	९५.६%	४.४%	३%	
	तहगत सि.उ.	६८.५९	६५.०३	६५.७७	६३.८४	६२.३०	९२.६%	७.४%	५.६%	
७	छ	६३.६०	५८	५१.०७	६०.८०	५८.७०	९०.३%	९.७%	१५.६६%	
८	सात	६५.५०	६३.३०	५१.६०	६०.९०	६२.४०	९३.९४%	६.०६%	१५%	
९	आठ	६३.१८	५८.९४	३४.८६	५४.९९	५२.८९	९४%	६%	१६%	
	तहगत सि.उ.	६४.०९	६०.०८	४५.८४	५८.९९	५८	९२.७% ४	७.२५%	१५.५५%	
१०	नौ	५४.३२	५१.३९	३२.८५	५४.५३	५२.५३	९५.२%	४.८%	८.२०%	
११	दश									
१२	एघार									
१३	बाह्र									

स्रोत: शैक्षिक प्रोफायल २०७४, रोड गाउँपालिका

५.१.८ विद्यालय शान्ति क्षेत्र र विद्यालय सुधार योजना विवरण

स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात लामो समयदेखि रिक्त स्थानीय तहको नेतृत्व गर्दै जनप्रतिनिधीहरु निर्वाचित भएर स्थानीय क्षेत्रको समग्र विकास कार्यमा लाग्ने क्रममा स्थानीय नेतृत्वलाई यस रोड गाउँपालिकाको शिक्षा सम्बन्धी योजना निर्माण र कार्यान्वयनका लागि विशेष नीति तथा कार्यक्रम आवश्यक छ । शैक्षिक अवस्थाको विस्तृत जानकारी र विश्लेषण पश्चात सहभागितात्मक रूपमा स्रोत पहिचान सहितको विद्यालय सुधारका कार्यक्रमहरू रोड गाउँपालिकाको प्राथमिकता क्षेत्रमा परेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गाउँपालिकाको अलग्गै शिक्षा सम्बन्धी नीति पारित भइसकेको छ । शैक्षिक अवसर र पूर्वाधार विकासकोलागि बजेट समेत विनियोजन गरिदै आएको छ । यसका लागि गाउँपालिका, विद्यालय, अभिभावक र सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको अर्थपूर्ण सहभागितामा विद्यालय सुधार योजना तयारी र त्यसमा समय सापेक्ष संशोधन आवश्यक छ । यसका लागि विद्यालय शान्ति क्षेत्र आधार स्तम्भको रूपमा रहेको छ । गाउँपालिकाको सहयोगमा समग्र गाउँपालिका क्षेत्रभित्रको शैक्षिक प्रोफायल समेत तयार भईसकेको छ ।

५.१.९ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण

क्र. सं.	विद्यालयको			विद्यालयको ठेगाना (नया संरचनाको आधारमा)				शिक्षकको नाम/थर	नियुक्त भएको तह	नियुक्त को किसिम	श्रेणी	अध्ययन गरेको मूल विषय	नियुक्त भएको विषय	शैक्षिक योग्यता	नियुक्त मिति	
	कोड नं.	नाम	प्रकार	तह	सञ्चालित क्रमा	नाम	बडा नं.									गाउँ/टोल
१	०३०२१००१	शान्ति निकेतन मा.वि.	सामुदायिक	मा.वि.	१-१२	रोड	३	कुटीडाडा	हिमेश्वर यादव	मा.वि.	अस्थायी	मा.वि. तृ.	विज्ञान	विज्ञान	एम.एससी	०५०/११/१८
									हेमन्त आचार्य	उ.मा. वि.	अनुदान	उ.मा. वि.	लेखा	लेखा	एम. बीएस	०६८/११/१२
									गीता देवी पोखेल	उ.मा.वि.	अनुदान	उ.मा. वि.	अर्थशास्त्र.	अर्थशास्त्र	एम.एड.	०६९/५/७
									मेघराज गतौला	मा.वि.	स्थायी	मा.वि. तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	एम.एड.	०७२/९/७
									हेमकुमारी गुरागाईं	मा.वि.	अस्थायी	मा.वि. तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	एम.एड.	०५२/२/८
									लेखनाथ घिमिरे	मा.वि.	अस्थायी	मा.वि. तृ.	गणित	गणित	वि.एड.	०६२/१२/३
									जीत बहादुर राई	मा.वि.	सहा	मा.वि. तृ.	नेपाली	नेपाली	एम.ए. वि.एड.	०६५/५/११
									उमाकान्त यादव	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. द्वि.	विज्ञान	विज्ञान	आई.एससी	०४८/५/१
									मुक्तिनाथ गजुरेल	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. द्वि.	संस्कृत	नेपाली	वि.ए.	०६०/११/२२
				इश्वरी कुमार निरौला	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. तृ.	संस्कृत	नेपाली	वि.एड.	०६३/६/४					

									भूपाल खड्का	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. तृ.	अंग्रेजी.	अंग्रेजी	एम.एड.	०७१/१/२६
									तपराज न्यौपाने	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. तृ.	गणित	गणित	एम.एड.	०७३/१/२२
									चन्द्रकान्त आचार्य	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल. सी.	०३९/१०/१
									युवराज आचार्य	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.एड.	०७१/५/१०
									लक्ष्मीदेवी राई	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल. सी.	०५२/१/१
									अम्बिका देवी राई	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	कक्षा १२	०६६/२/९
									हिमाल राई	कर्मचारी	करार	वि.क.	लेखा	लेखा	कक्षा १२	०६८/११/२६
									मिलन राई	का.स.	करार	का.स.	-	-	कक्षा १२	०७१/२/२४
									विष्णुमाया भुजेल	स.का.	करार	पू.प्रा. वि.	-	-	वि.एड.	०५७/८/१५
									हेमकुमारी वाग्ले	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	-	-	कक्षा १२	०६७/४/१
									विमला बराईली	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	-	-	कक्षा ८	०५८/८/९
									सुभद्रा आचार्य	प्रा.वि.	निजीश्रोत	-	-	-	वि.एड.	
									अस्मि राई	प्रा.वि.	निजीश्रोत	-	-	-		०७१/७/२६
									गंगामाया राई	प्रा.वि.	निजीश्रोत	-	-	-	आई. एड.	०७३/२/४
२	०३०२१००६	जनता	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	३	याङ्ग्रे	रामबहादुर गुरुङ	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०४६/११/१

									देवी प्रसाद आचार्य	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल. सी.	०४०/१२/२०
									गंगाराम न्यौपाने	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	आई.ए.	०६३/५/१५
									खड्ग राई	प्रा.वि.	करार	का.स.	-	-		
									राधिका मुखिया	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	-	-	एस.एल.सी.	
३.	०३० २१० ०७	शं क र आ .वि. व.	सामुदायिक	आ.वि. व.	१- ८	रो ड	३	मार्से	कमल कुमार आचार्य	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	आई.ए.	०५०/२/३
									डोर प्रसाद ढकाल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एम.एड.	०६०/११/११
									कृष्णकुमारी खनाल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०६०/११/२१
									हरि बहादुर भुजेल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. वि.	-	-	आई.कम.	०७१/५/११
									ओमकुमारी भुजेल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०७१/५/१०
									हिमादेवी तिम्सिना	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.एड.	०६९/५/५
									डम्बर प्रसाद न्यौपाने	नि.मा.	निजीश्रो त	-	गणित	गणित	वि.एड.	०६२/७/१३
									विकास भुजेल	नि.मा.	निजी श्रोत	-	सामाजिक	सामाजिक	आई.ए.	०७०/१/२४
									लक्ष्मी राई	नि.मा.	निजी श्रोत	-	नेपाली	नेपाली	वि.एड.	०७३/७/१८

									विवेक फुया“ ल	नि.मा.	निजी श्रोत	–	अंग्रेजी	अंग्रेजी	आई.कम.	०७४/१/१
									अमृत राई	कर्मचारी	करार	नि.मा.	–	–	आई.ए.	०६७/४/१
									गीता खवास	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	–	–	कक्षा १०	०५८/५/५
									ललिता राई	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	–	–	कक्षा १०	०६५/११/१५
४	०३०२१००३	शारदा आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	३	चिन्डेपानी	गीतामणि अधिकारी	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	–	–	एस.एल.सी.	०४८/५/१
									राणेशकुमार बराल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	–	–	एस.एल.सी.	०४६/११/१
									रेखाकुमारी पोखेल	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	–	–	कक्षा १२	०५०/१२/१७
									राधिका राई	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	–	–	एस.एल. सी.	०६८/८/१
									नविनकुमार कट्टेल	प्रा.वि.	करार	का.स.	–	–	आई.कम.	०६८/८/१
५	०३०२१००२	सरस्वती	सामुदायिक	मा.वि.	१-१०	रोड	४	भालुभोडा	प्रेमबहादुर राई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	–	–	वि.ए.	०५०/२/१०
									सुवास भण्डारी	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	वि.एड.	०६५/४/१
									पुष्पलाल काफ्ले	मा.वि.	अस्थायी	मा.वि. तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	एम.ए.	०५३/१/४
									अच्युत न्यौपाने	मा.वि.	राहत	मा.वि. तृ.	गणित/ विज्ञान	गणित/ विज्ञान	एम.ए./ वि.एससी	०६६/४/१
									कुमारी लाप्चा	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.	नेपाली	नेपाली	वि.एड.	०६५/४/१

									रूपनारायण ढुंगाना	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. तृ.	गणित/ विज्ञान	गणित/ विज्ञान	आई. एस.सी.	०६३/६/६
									चुडामणि अर्याल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०३९/१२/४
									प्रकाश अधिकारी	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०५०/१/२९
									मित्रलाल भण्डारी	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०४६/११/७
									सुकमान तामाङ	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल.सी.	०५३/१/१६
									मिनादेवी नेपाल	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.ए.	०५८/६/१२
									गीता भण्डारी	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल.सी.	०५०/१२/३०
									छिरिङ लाप्चा	कर्मचारी	करार	वि.क.	लेखा	लेखा	आई.कम.	०६६/०१/०२
									दिलबहादुर लाप्चा	का.स.	करार	का.स.	-	-	साक्षर	०६६/०२/१७
									कल्पना राई	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	-	-	कक्षा १२	०७२/५/१
									सोमराज अर्याल	मा.वि.	निजीश्रो त	-	सामाजिक	सामाजिक	वि.एड.	
									प्रेमबहादुर खड्का	मा.वि.	निजीश्रो त	-	नेपाली	नेपाली	एम.एड.	
									सीता राई	प्रा.वि.	निजीश्रो त	-	-	-	आई.कम.	
									पदमसिंह लाप्चा	नि.मा.	निजीश्रो त	-	अंग्रेजी	अंग्रेजी	आई.एड.	
६	०३०२१	००५	गणेश	सामुदायि क	आ.वि.	१-५	रोड	४	ओफे्ली	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.ए.	०५२/५/२२
									दिलकुमार	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल. सी.	०४६/११/१

									मगर								
									तिर्थमाया राई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एम.एड.	०७१/५/८	
									मूना लेप्चा	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल. सी.	०६४/२/१६	
									दुर्गा राई	प्रा.वि.	करार	का.स.	-	-			
									कल्पना अर्याल	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	-	-	कक्षा १०		
७	०३०२१००८	नव सिर्जना	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	४	काउन्सेलर	भिमकुमारी तामा	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल. सी.	०६६/४/१८	
									मेघनाथ कट्टेल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल. सी.	०४६/११/१	
									कृष्णबहादुर खड्का	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल. सी.	०४६/११/१	
									मित्रलाल बजगाई	प्रा.वि.	निजी श्रोत	-	-	-	आई.एड.	०७३/८/१	
									सविता राई	प्रा.वि.	करार	का.स.	-	-	एस.एल. सी.	०७१/११/२८	
									लक्ष्मीमाया राई	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	-	-	एस.एल. सी.	०६९/९/६	
८	०३०२१००५	बाल कल्याण	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	४	हल्लुडे	पदमबहादुर तामा	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल. सी.	०४६/१२/१	
									सोमबहादुर कट्टवाल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	वि.ए.	०४०/७/२४	
									टंककुमारी राई	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०६१/८/१३	
९	०३०११००१	चन्द्रकला आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	३	घुरे	केदार परियार	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल. सी.	०४२/५/६	
									गजेन्द्र दाहल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल. सी.	०५०/१/२९	
									भोगेन्द्र नाथ खड्का	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई. एड.	०६३/६/४	
१०	०३००००	ब्र	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	३	मभुवा	इन्द्र बहादुर चौलागाई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल. सी.	०४६/११/१	

		क र य ा आ व.							कोकिला देवी राई	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल. सी.	०५८/४/१
									कृष्णबहादुर राई	प्रा.वि.	करार	का.स.	-	-	एस.एल. सी.	०६८/७/१
११	चिसा पानी आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-३	रोड	५	चिसापानी	पद्मा सोड्मेन	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल. सी.	०५४/५/१५	
								अगमसिंह राई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल. सी.	०४६/११/१	
								विष्णुकुमारी राई	प्रा.वि.	करार	का.स.	-	-	आई.ए.	०५९/२/२	
								अजिता सोड्मेन	स.का.	करार	पु.प्रा.वि.	-	-	कक्षा १०	०६४/९/२	
१२	०३०११०००	इरौटार	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	५	इरौटार	चेतनकुमार पौडेल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०५०/१/२७
								लुनादेवी पौडेल	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.ए./वि.एड.	०६६/४/१५	
								मिरा लेप्चा	प्रा.वि.	करार	का.स.	-	-	आई.एड.	०६९/३/२९	
								शर्मिला बोगटी गन्धर्व	प्रा.वि.	निजीश्रो त	-	-	-	वि.ए./वि.एड.	०७३/२/१५	
								नरमान लेप्चा	प्रा.वि.	निजीश्रो त	-	-	-	कक्षा १२	०७३/२/२२	
								विनिता पुलामी	स.का.	करार	पु.प्रा.वि.	-	-	कक्षा १०	०५९/१/२५	
१३	०३०११०००	उमा	सामुदायिक	मा.वि.	१-१०	रोड	५	नाखोपा	चन्द्र प्रसाद तिम्सिना	नि.मा.	स्थायी	नि.मा.तृ.	नेपाली	नेपाली	वि.एड.	०६३/६/४
								रमेशराज पौडेल	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. द्वि.	सामाजिक	सामाजिक	आई.ए.	०४३/११/	

									कान्तिराम पन्त	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. तृ.	गणित/ विज्ञान	गणित/ विज्ञान	वि.एससी/ वि.एड.	०७२/१०/११
									धरणीधर खतिवडा	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	आई.ए.	०३९/९/१
									चन्द्रमान लाप्चा	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०५२/२/१३
									दिलकुमारी राई	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल.सी.	०६३/७/१
									दिनेश योल्मो	प्रा.वि.	करार	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.एड.	०७२/६/१७
									सुनिल पौडेल	कर्मचारी	करार	वि.क.	-	-	आई.एससी	०७२/९/५
१४	०३०११०००७	मालबासे आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	५	मालबाँसे	भेषराज राई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०७१/५/१०
									चन्द्रमाया खनाल	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.ए.	०५८/४/३०
									कृष्णा कार्की	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०६४/२/२०
									कल्पना लिम्बु	प्रा.वि.	करार	का.स.	-	-	एस.एल.सी.	०७३/७/१
								कमलादेवी खत्री	स.का.	करार	पु.प्रा.वि.	-	-	आई.ए.	०६४/११/२०	
१५	०३०११०००४	नारायण आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-३	रोड	५	देवानछाप	इन्द्र बहादुर खत्री	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०५०/५/२७
									सागरमणि लाप्चा	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०४२/४/२६
									मङ्गली तामा	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०५३/२/३
								दुर्गा बहादुर राई	प्रा.वि.	करार	का.स.	-	-	आई.एड.	०७१/२/१	

									तेजकुमारी चम्लागाई	प्रा.वि.	निजीश्रोत	-	-	-	एस.एल.सी.	०७१/२/१२
									इन्दकुमारी तामाङ	सं.का.	करार	पु.प्रा.वि.	-	-	एस.एल.सी.	०७०/१२/९
१६	०३०११०००९	बहुवन मा.वि.	सामुदायिक	मा.वि.	१-१०	रोड	५	बहुवन	ऋषिराज भट्टराई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	आई.एड.	०४६/११/१
									गृमराज खतिवडा	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०४६/११/१५
									सुवास खतिवडा	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०४६/११/१
								नेत्र प्रसाद चुडाल	नि.मा.	स्थायी	नि.मा.तृ.	सामाजिक	सामाजिक	एम.एड.	०७२/१०/१२	
								डम्बर बहादुर तामाङ	नि.मा.	राहत	नि.मा.तृ.	नेपाली	नेपाली	आई.एड.	०६५/४/१	
								लोकनाथ पौडेल	नि.मा.	राहत	नि.मा.तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	वि.ए.	०६५/४/१	
								भूमिप्रसाद वास्कोटा	नि.मा.	राहत	नि.मा.तृ.	गणित/विज्ञान	गणित/विज्ञान	आई.एससी	०६८/४/८	
								उर्मिला खतिवडा	प्रा.वि.	करार	प्रा.वि. तृ.	-	-	एम.एड.	०६९/७/१	
								श्रुतिकुमारी तामाङ	प्रा.वि.	करार	प्रा.वि. तृ.	-	-	एम.एड.	०७०/२/५	
								लोककुमारी चौलागाई	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.एड.	०६६/९/१०	
								असिम खतिवडा	कर्मचारी	करार	वि.क.	-	-	वि.वि.एस.	०६८/५/१२	
								दुर्गा गुरूड	का.स.	करार	का.स.	-	-	कक्षा १२	०६८/१/१३	
								सविना सुनुवार	स.का.	करार	पु.प्रा.वि.	-	-	कक्षा १२	०६८/५/२५	
१७	०३०११०००९	मोत	सामुदायिक	मा.वि.	१-१०	रोड	६	सल कपु	लाल बहादुर श्रेष्ठ	नि.मा.	स्थायी	नि.मा.तृ.	अर्थशास्त्र	अर्थशास्त्र	एम.एड.	०७१/४/२६

								हर्कलाल गिरी	मा.वि.	स्थायी	मा.वि.तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	एम.एड.	०७२/९/७	
								अनन्तराम हुंगेल	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. द्वि.	नेपाली	नेपाली	उत्तर मध्यमा	०४८/५/१	
								कुमार मगर	नि.मा.	स्थायी	नि.मा.तृ.	गणित/विज्ञान	गणित/विज्ञान	एम.एड.	०७१/४/२६	
								मणि प्रसाद सुवेदी	मा.वि.	राहत	मा.वि.तृ.	सामाजिक	सामाजिक	एम.एड.	०६५/३/२	
								रोनिस भण्डारी	मा.वि.	राहत	मा.वि.तृ.	गणित/विज्ञान	गणित/विज्ञान	वि.एससी	०७२/७/१०	
								सोमनाथ भण्डारी	नि.मा.	अस्थायी	नि.मा.तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	वि.एड.	०६७/२/२०	
								हर्क बहादुर प्रधान	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	–	–	एस.एल.सी.	०४८/५/१	
								लाखमान स्याम्बो	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	–	–	वि.एड.	०७२/९/८	
								टीकादेवी शर्मा	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि.तृ.	–	–	वि.एड.	०६९/८/७	
								राम तामाङ	कर्मचारी	करार	वि.क.	–	–	वि.एड.	०६८/५/१५	
								सुमन तामाङ	का.स.	करार	का.स.	–	–	एस.एल.सी.	०६८/१०/१९	
								सुशिला स्याङबो	–	निजीश्रोत	–	–	–	आई.एड.	०७२/२/२९	
१८	०३०१७०००४	कुवापानी मा.वि.	सामुदायिक	मा.वि.	१-१०	रोड	६	कुवापानी	प्रेमराज राई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	–	–	आई.ए.	०३९/९/२७
									रणबहादुर राई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	–	–	एस.एल.सी.	०६३/६/४
								प्रकाश भट्टराई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	–	–	एम.एड.	०७१/५/११	
								कमलादेवी राई	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि.तृ.	–	–	एस.एल.सी.	०६४/१/१६	
								देवी प्रसाद दहाल	नि.मा.	राहत	नि.मा.तृ.	गणित/विज्ञान	गणित/विज्ञान	आई.एससी	०६६/५/१४	
								रोशन राई	कर्मचारी	करार	वि.क.	–	–	वि.एड.	०७२/९/२४	
								युवराज राई	का.स.	करार	का.स.	–	–	वि.ए.	०६८/५/१	
								भावना लिम्बु	स.का.	करार	पु.पो.वि	–	–	एस.एल.सी.	०६९/८/१५	

								दिपेन राई	नि.मा.	निजीश्रोत	–	अंग्रेजी	अंग्रेजी	आई.एड.	०६९/६/११	
								सुशिला तिम्सिना	मा.वि.	निजीश्रोत	–	सामाजिक	सामाजिक	एम.एड.	०७२/५/१	
								कविता राई	प्रा.वि.	निजीश्रोत	–	–	–	एस.एल्.सी.	०७२/५/१	
								टिकामाया राई	नि.मा.	निजीश्रोत	–	नेपाली	नेपाली	आई.एड.	०७३/१/१७	
								सुमित्रा लेप्चा	नि.मा.	निजीश्रोत	–	अंग्रेजी	अंग्रेजी	आई.एड.	०७०/१/५	
१९	०३०१७०००७	सरस्वती मा.वि.	सामुदायिक	मा.वि.	१-१०	रोड	६	रम्याड	डुकराज पौडेल	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. द्वि.	नेपाली	नेपाली	आई.ए.	०४४/५/१
									विदुर योजन तामाङ	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	–	–	एस.एल्.सी.	
									गोविन्द बहादुर पौडेल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	–	–	आई.एड.	०५३/१/२८
									कर्णमाया पपुवाल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	–	–	एस.एल्.सी.	०५०/१२/१५
									वेद प्रसाद गर्तौला	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	–	–	वि.एड.	०५३/७/२३
									सावित्रा राई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	–	–	वि.एड.	०६५/२/५
									रुद्र प्रधान	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	–	–	वि.एड.	०७१/५/८
								उषा राई	प्रा.वि.	करार	प्रा.वि.तृ.	–	–	वि.एड.	०७२/४/२८	
								देविका आचार्य	मा.वि.	राहत	मा.वि.तृ.	गणित/विज्ञान	गणित/विज्ञान	वि.एससी	०७२/६/६	
								वलेती गोइत	नि.मा.	राहत	नि.मा.तृ.	गणित/विज्ञान	गणित/विज्ञान	आई.एससी/वि.एड.	०६६/४/१	
								यमुना भट्टराई	नि.मा.	राहत	नि.मा.तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	एम.एड.	०७१/५/२९	
								कमल राई	मा.वि.	निजीश्रोत	–	नेपाली	नेपाली	वि.एड.	०५८/५/८	
								इनद्र प्रसाद आचार्य	कर्मचारी	करार	वि.क.	–	–	वि.ए.	०६९/४/१	

									गणेशमान राई	का.स.	करार	का.स.	-	-	आई.ए.	०६९/४/१
									भुमा थापा खड्का	स.का.	करार	पु.प्रा.वि.	-	-	आई.एड.	०७१/२/१८
20	०३०१७०००१	जिर्मले आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	६	जिर्मले	डम्बर राय	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०४६/११/१
									अमृता राई	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.एड.	०६१/८/३०
									मिनाकुमारी मोक्तान	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल.सी.	०६४/१/२३
									श्रीमान लेप्चा	का.स.	करार	का.स.	-	-	आई.एड.	०६८/४/१५
									मनिता सुब्बा	स.का.	करार	पु.प्रा.वि.	-	-	एस.एल.सी.	०७१/२/१०
21	०३०१७०००३	पाटापुर आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-४	रोड	६	पाटापुर	नवराज रिसाल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०४६/११/१
									युवराज खतिवडा	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०४६/११/१
									नेत्रकुमारी राना	स.का.	करार	पु.प्रा.वि.	-	-	एस.एल.सी.	०६२/१२/१
22	०३०१७०००५	लामीटार आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	६	लामीटार	लाख बहादुर सांवा	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०५०/१/२९
									पिताम्बर शर्मा पौडेल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. प्र.	-	-	एम.ए.	०४०/६/१३
									मिनादेवी राई	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल.सी.	०६३/१/१६
									संगिता राई	प्रा.वि.	निजीश्रोत	-	-	-	कक्षा १२	०७१/११/१
									दिपक दर्जी	का.स.	करार	का.स.	-	-	एस.एल.सी.	०६८/१२/२१
								हिरा राई	स.का.	करार	पु.प्रा.वि.	-	-	कक्षा १०	०६२/२/१०	
23	०३०५	शान्ति	सामुदायिक	मा.वि.	१-६	रोड	२	चैनपुरे	मा.वि.	स्थायी	मा.वि. तृ.	गणित/विज्ञान	गणित/विज्ञान	वि.एससी/एम.ए.	०७१/४/२६	

									चन्द्र बहादुर लकाद्री	मा.वि.	राहत	मा.वि. तृ.	अर्थशास्त्र	अर्थशास्त्र	एम.एड.	०६५/३/६
									पदम बहादुर खुलाल	मा.वि.	राहत	मा.वि. तृ.	नेपाली	नेपाली	वि.एड./ एम.ए.	०६४/२/१४
									पृथ्वी बहादुर कार्की	मा.वि.	राहत	मा.वि. तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	वि.एड./ एम.ए.	०६५/३/६
									लक्ष्मी आचार्य	मा.वि.	राहत	मा.वि. तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	एम.ए.	०७३/९/१७
									सिद्धी प्रसाद तिमिसिना	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	एम.एड.	०७१/५/१०
									दिपक बजगाई	नि.मा.	स्थायी	नि.मा. तृ.	गणित/ विज्ञान	गणित/ विज्ञान	वि.एससी/ एम.ए.	०७३/१०/११
									रोशन चाम्लिङ	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.	गणित	गणित	आई.ए.	०६५/३/६
									अम्बिका देवी भट्टराई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०४६/११/१
									खगेन्द्रकुमार दहाल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०४६/११/१
									याम प्रसाद ढकाल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०५०/२/१४
									नवराज अधिकारी	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.ए./ वि.एड.	०७१/५/१०
									यामकुमारी चाम्लिङ	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.एड./ एम.ए.	०६४/२/२७
									निर्मल दहाल	प्रा.वि.	निजीश्रोत	-	-	-	आई.एड.	०६५/३/१५
									नरेन्द्र खुलाल	कर्मचारी	करार	वि.क.	-	-	एस.एल.सी.	०५६/४/९
24	शशी मा.वि.	सामुदायिक	मा.वि.	१-१०	रोड	२	बढमटार	हेम बहादुर कार्की	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	आई.एड.	०४८/५/१	
								ज्ञान बहादुर कार्की	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. प्र.	-	-	आई.ए.	०४८/५/१	
								भूमिन्द्रादेवी कार्की	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०५७/१२/१४	
								रञ्जु खुलाल	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.एड.	०६८/७/१०	

									तोयानाथ ढकाल	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०७२/४/ २४
									केशव ढकाल	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एम.एड.	०७२/५/ २८
									ठाकुर प्रसाद भट्टराई	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.			वि.एड.	०६५/५/ ८
									पुष्पलाल कोईराला	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.			वि.एड.	०६५/५/ ८
									गणेश प्रसाद पौडेल	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.			आई.कम.	०५५/७/११
									रामचन्द्र फुयल	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.			एम.ए. वि.एड.	०७३/९/८
									विनोद कुमार यादव	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.			एम.ए.	०७३/२/८
									शिखर सुब्बा		निजीश्रोत	-			आई.एड.	०७३/ /
									अशोकमान राई	कर्मचारी	करार	वि.क.	-	-	आई.कम.	०७०/१/ २८
									तारादेवी न्यौपाने	का.स.	करार	का.स.	-	-	कक्षा ८	०६९/८/ २९
									कमला खुलाल	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	-	-	कक्षा १०	
25	ज्योति आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-८	रोड	१	नेहित	चन्द्रकुमार प्रधान	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०३९/९/१	
								नन्दलाल सिवाकोटी	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	वि.ए. /वि.एड.	०६३/६/२४	
								चेतनाथ तिवारी	प्रा.वि.	करार	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०७३/३/१५	
								शिला आचार्य	प्रा.वि.	करार	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०७३/३/१५	
								भिराज चाम्लिङ	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०६९/६/२२	
								सोविता खवास	नि.मा.	निजीश्रोत	-			आई.एड.	०६९/८/१०	
							शिवमाया राई	कर्मचारी	करार	का.स.	-	-	एस.एल.सी.	०६३/५/१		

									सरिता राई	स.का.	करार	पु. प्रा.वि.	-	-	आई.एड.	०७०/१/१६
26	०३०४३०००७	विष्णु अमर आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-८	रोड	२	बरफल्याँ	पुष्पलाल घिमिरे	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	एस.एल.सी.	०३७/३/३२
									दिना नाथ पोखेल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	प्रमाण-पत्र तह	०४६/११/३
									रामकुमार प्रधान	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	मास्टरर्स तह	०७१/८/८
									राजकुमारी तामाङ	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	प्रमाण-पत्र तह	०५५/९/२८
									सोमनाथ अधिकारी	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	डिप्लोमा तह	०६४/१/२३
									पूर्ण बहादुर प्रधान	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.	अंग्रेजी	अंग्रेजी	डिप्लोमा तह	०६५/८/१
									विक्रेन्द्रकुमार फुयल	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.	गणित/विज्ञान	गणित/विज्ञान	डिप्लोमा तह	०६६/५/१
									कृष्णकुमारी बस्नेत	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.	नेपाली	नेपाली	मास्टरर्स तह	०६६/९/१
									विजय अधिकारी	कर्मचारी	करार	का.स.	-	-	प्रमाण-पत्र तह	०७२/२/८
									तुलसा पराजुली	स.का.	करार	पु. प्रा.वि.	-	-	एस.एल.सी.	०६२/११/१५
								उमादेवी घिमिरे	स.का.	करार	पु. प्रा.वि.	-	-	एस.एल.सी.	०६२/११/१६	
27	०३०४३०००	देवीगञ्ज आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-८	रोड	१	जुंटे भ्याड	नरेन्द्र बराल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०७१/५/८
									हर्कबहादुर राई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल.सी.	०६३/६/२४
									बसन्तकुमार कटुवाल	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एम.एड.	०६३/४/१८
									इन्दिरा काफ्ले	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.एड.	०७१/५/८

									असोककुमार यादव	नि.मा.	राहत	नि.मा. तृ.	गणित/ विज्ञान	गणित/ विज्ञान	आई.एससी/ वि.एड.	०७२/१/१४
									भिमकुमारी राई	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	कक्षा १२	०६४/४/२२
									प्रविना राई	नि.मा.	निजीश्रो त	-	अंग्रेजी	अंग्रेजी	कक्षा १२	०७१/११/२४
									प्रकाश राई	नि.मा.	निजीश्रो त	-	अंग्रेजी	अंग्रेजी	कक्षा १२	०७३/३/
									सीता खड्का	नि.मा.	निजीश्रो त	-	अंग्रेजी	अंग्रेजी	वि.एड.	०७३/७/२५
									मनकुमारी राई	का.स.	करार	का.स.	-	-	एस.एल.सी.	०६९/५/३
									रूपा राई	स.का.	करार	पु. प्रा.वि.	-	-	एस.एल.सी.	०६८/२/८
28	०३०४३०००	जनहित आ.वि. सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	१	सिरिसे	जगत बहादुर राई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	वि.एड.	०७१/५/१६	
								सोमकान्त बराल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-	आई.एल.	०५०/२/५	
								सिर्जना घिमिरे	प्रा.वि.	निजीश्रो त	-	-	आई.ए.	०७२/६/६		
								रिता बराल	का.स.	करार	का.स.	-	-	आई.एड.	०७२/५/१७	
								मिना ढकाल	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	-	-	आई.एड.	०७१/९/१	
29	०३०४३०००२	सरस्वती आ.वि. सामुदायिक	आ.वि.	१-४	रोड	२	भटारे	कमल प्रसाद ढकाल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-	एस.एल.सी.	०४८/८/१	
								लीलामाया अधिकारी	प्रा.वि.	राहत	प्रा.वि. तृ.	-	-	आई.एड.	०६२/११/२१	
								तारा मिश्र	प्रा.वि.	निजीश्रो त	-	-	एस.एल.सी.	०७०/९/७		
								कुमारी फुयल	प्रा.वि.	निजीश्रो त	-	-	एस.एल.सी.	०७०/५/३		
								बविता राई	का.स.	करार	का.स.	-	-	कक्षा १२	०७१/७/२	
								टिकादेवी सुवार	स.का.	करार	पु.प्रा. वि.	-	-	कक्षा १२	०७०/३/२	

30	०३०४३०००	ज्ञानोदय आ.वि.	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड	१	बडहरे	दिल बहादुर राई	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-		
									केदारमणि घिमिरे	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-		
									योगेन्द्र राई	प्रा.वि.	निजीश्रोत	-	-	-		
									विमला राई	का.स.	करार	का.स.	-	-		
31	०३०४३००	अरूणोदय	सामुदायिक	आ.वि.	१-५	रोड		दुधे	गंगाप्रसाद धिमाल	प्रा.वि.	स्थायी	प्रा.वि. द्वि.	-	-		
									नरेन्द्रनाथ आचार्य	प्रा.वि.	अस्थायी	प्रा.वि. तृ.	-	-		
32		प्रभात किरण	संस्थागत		१-५	रोड	१		लेखबहादुर राई	प्रा.वि.			सामाजिक	सामाजिक	वि.ए.	
									हरि गिरी	प्रा.वि.			गणित / विज्ञान	गणित / विज्ञान	आई.एस.सी	
									रुद्र खुलाल	प्रा.वि.			अंग्रेजी	अंग्रेजी	वि.एड.	
									निर्मला बस्नेत	प्रा.वि.			ऐ.द्वि.	ऐ.द्वि.	आई.एड.	
									निरा राई	प्रा.वि.			नेपाली	नेपाली	आई.एड.	
									संगम राई	प्रा.वि.			अंग्रेजी	अंग्रेजी	आई.एड.	
									विमला गुरुड	का.स.						

स्रोत: शैक्षिक प्रोफायल २०७४, रोड गाउँपालिका

५.१.१० शैक्षिक संस्था उपलब्ध भवन भौतिक पूर्वाधार तथा सुबिधा

भौतिक कार्यक्रम वितरण गर्दा गाउँपालिका र स्थानीय शिक्षा डेस्कको स्थलगत अनुगमनबाट आवश्यक देखिएमा वितरणका लागि प्राथमिकता निर्धारण गर्ने गरी हाल सम्म भवन अभाव रहेका विद्यालयहरूको विवरण

क्र.स.	विद्यालयको नाम	ठेगाना
१	लामीटार आ.वि.	रोड ६ जिर्मले
२	किसान जनहित आ.वि.	रोड शान्तिपूर
३	बालकन्या आ.वि.रोड ३	इरौटार
४	शंकर आ.वि.रोड (बहुतले ४ कोठे भवन)	३ मार्से
५	पाटापुर आ.वि.	रोड ६ जिर्मले
६	इरौटार आ.वि.	रोड ५ इरौटार
७	सरस्वती मा.वि.	रोड ४ भालुभोडा
८	ज्ञानोदय मा.वि.	रोड १ शान्तिपूर
९	देवीगञ्ज आ.वि.	रोड १ शान्तिपूर
१०	कुवापानी मा.वि (बहुतले ४ कोठे भवन)	रोड ६ जिर्मले
११	शशि मा.वि.	रोड २ शान्तिपूर

स्रोत: शैक्षिक प्रोफाइल २०७४, रोड गाउँपालिका

५.१.११ छात्रवृत्ति तथा अन्य लक्षित सुविधा उपलब्धताको अवस्था (छात्रवृत्ति, बालअनुदान, दिवाखाजा)

यस रोड गाउँपालिकामा सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयहरूमा जिल्ला शिक्षा कार्यालय मार्फत नेपाल सरकारबाट उपलब्ध भएका कार्यक्रमहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

क्र.स.	छात्रवृत्ति	कैफियत
१	माध्यमिक छात्रवृत्ति	
२	लोपोन्मुख माध्यमिक छात्रवृत्ति	
३	लोपोन्मुख आधारभूत छात्रवृत्ति	
४	अपाङ्ग माध्यमिक छात्रवृत्ति	
५	अपाङ्ग आधारभूत छात्रवृत्ति	
६	माध्यमिक दलित छात्रवृत्ति	
७	आधारभूत दलित छात्रवृत्ति	
८	निशुल्क पाठ्यपुस्तक	

स्रोत: शैक्षिक प्रोफाइल २०७४, रोड गाउँपालिका

५.१.१२ सुधारिएको मापदण्ड (भूकम्प प्रतिरोधी) अनुसार निर्माण भएका तथा रेट्रोफिटिङ्ग गरिएका विद्यालय

नेपाल सरकार तथा गाउँपालिका मार्फत निर्माण गरिएका र नियमित मर्मतका लागि सहयोग भएका सामुदायिक विद्यालयहरूको भवन भूकम्प प्रतिरोधी मापदण्डअनुसार निर्माण तथा मर्मतको शुरुवात गरिएको छ । मापदण्ड लागू हुनु पूर्व निर्माण भएका पुराना भवनहरूमा रेक्टोफिटिङ्गलाई पूर्णरूपमा अवलम्न गर्न सकिएको छैन ।

५.१.१३ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

रोड गाउँपालिका भित्र भएका सामुदायिक विद्यालय तथा बालविकास केन्द्रहरूमा बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा अनुसार शैक्षिक गतिविधि तथा पूर्वाधार निर्माण शुरुवात गरिएको छ । शिक्षण सिकाई क्रियाकलापहरूमा समेत बालमैत्री अभ्यासलाई आत्मसाथा गरिएको छ । गाउँपालिका कार्यालय र यसमार्फत प्रवाह हुने सेवा सुविधामा बालमैत्री शिक्षा उच्च प्राथमिकतामा

समेत परेको छ ।

५.१.१४ विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार अर्न्तगत शौचालय अपुग भएको विद्यालयहरु

क्र.स.	विद्यालयको नाम	ठेगाना
१	ज्ञानोदय आ.वि	रोड १ शान्तिपूर
२	सरस्वती मा.वि	रोड ४ भालुभोडा
३	कुवापानी मा.वि	रोड ६ जिर्मले
४	बालकल्याण आ.वि.	रोड ४ कोल्बुङ
५	उमामहेश्वर मा.वि.	रोड ५ इरौटार
६	मोतिराम मा.वि.	रोड ६ जिर्मले
७	नवसृजना आ.वि.	रोड ४ काउसेटार
८	मालबासे आ.वि	रोड ५ इरौटार
	लामीटार आ.वि.	रोड ६ जिर्मले
	वालकन्या आ.वि	रोड ३ इरौटार

स्रोत: शैक्षिक प्रोफायल २०७४, रोड गाउँपालिका

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

यस गाउँपालिकामा पोषण स्वास्थ्य सम्बन्धी गम्भिर प्रकारका समस्याहरु देखिएन । स्वास्थ्य संस्थाहरुको नियमित कार्यक्रममा पनि पोषण सम्बन्धी सचेतनात्मक कार्यक्रमहरु संञ्चालन भईरहेको पाईन्छ ।

५.२.१ स्वास्थ्य संस्था को विवरण

यस गाउँपालिका भित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरु अर्न्तगत साविक गाउँविकास समिति अनुसार स्वास्थ्य चौकी ४ वटा संञ्चालित छन् । यी स्वास्थ्य चौकीहरुमा दरबन्दी अनुसारका प्राविधिक जनशक्तिले सेवा प्रवाह भईरहेको छ ।

सि.न.	स्वास्थ्य संस्था	वडा न
१	शान्तिपुर स्वास्थ्य चौकी	१
२	कोल्बुङ स्वास्थ्य चौकी	३
३	इरौटार स्वास्थ्य चौकी	५
४	जिर्मले स्वास्थ्य चौकी	६

५.२.३ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको अवस्था

यस रोड गाउँपालिकाभित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा पुग्न सामान्यतय पैदलनै पुग्नपर्ने हुन्छ । छरिएर रहेको वस्ती तथा भौगोलिक अवस्थिति अनुसार विभिन्न वडाहरुबाट यी स्वास्थ्य संस्थाहरुसम्म पुग्न फरक फरक समय लाग्दछ । १७.०६ प्रतिशत घरधुरीलाई स्वास्थ्य संस्था पुग्द आधा घण्टा भन्दा कम समय लाग्दछ भने । ४५.३० प्रतिशत घरधुरीलाई नजिकको स्वास्थ्य संस्थासम्म पुग्द पैदल आधा देखि एक घण्टा सम्म लाग्दछ । एक घण्टा भन्दा धेरै पैदल समय लाग्ने घरधुरी ३७.६४ प्रतिशत रहेको छ । वडागत रुपमा उक्त विवरणहरुलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वडा न.	नजिकको स्वास्थ्यसंस्था सम्म पुग्न लाग्ने समय (पैदल)			
	आधा घण्टा भन्दा कम	आधा देखि एक घण्टा	एक घण्टा भन्दा ज्यादा	जम्मा
१	४४	८६	३९१	५२१
२	८६	५३२	३६	६५४
३	२०७	३३१	२५८	७९६

रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०७५

४	२२	२८३	२०७	५१२
५	१५२	३२१	१९९	६७२
६	२१५	३७५	५११	११०१
जम्मा	७२६	१९२८	१६०२	४२५६

५.२.४ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरु

क्र.सं.	स्वास्थ्य सेवा	संख्या	बेड संख्या
१	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	०	०
२	सरकारी अस्पताल		०
३	प्रसुती गृह	०	
४	वाल अस्पताल	०	
५	आयुर्वेद अस्पताल	०	
६	प्राकृतिक चिकित्सा	०	
७	स्वास्थ्य चौकी	४	
८			
९	प्राथमिक स्वास्थ्य स्याहार केन्द्र		
१०	निजि अस्पताल		
११	फार्मसी	३	
१२	चिकित्सक संख्या	४	
१३	क्लिनिक	२	
१४	बर्थिङ सेन्टर:	१	
१५	स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउने प्रतिशत		
१६	दक्ष स्वास्थ्यकर्मी बाट सुत्केरी गराउने प्रतिशत	१९.१	
१७	सुडेनीवाट सुत्केरी गराउने प्रतिशत:		
१८	भिसीटी केन्द्र संख्या:		
१९	महिला स्वयम सेविका संख्या:	३६	
२०	टि.बी. उपचार केन्द्र:	०	
२१	परिवार नियोजन का ५ विधी र ३ विधीको सेवा उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था संख्या:		
२२	वि.ओ.सी.(आधारभुत):		
२३	सि.ई.ओ.सी.(अपरेसन सेवा) उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था		
२४	गर्भवती जाँच पहिलो पटकको प्रतिशत:	५६.९ प्रतिशत	
२५	गर्भवती जाँच चौथो पटक सम्मको प्रतिशत:	३३.९८ प्रतिशत	

२६	सुत्केरी पश्चात जाच गराउन आउने प्रतिशतः		
----	---	--	--

स्रोतः जिल्ला स्वास्थ्य प्रतिवेदन आ.व. २०७२/०७३ इलाम

५.२.५ जनचेतनामूलक तालिम प्राप्त गरेको जनसंख्या विवरण

क.स.	तालिम विवरण	लिंग		जम्मा	कैफियत
		महिला	पुरुष		
१	वचन तथा ऋण	४३०	३७५	८०५	
२	संस्थागत नेतृत्व	१४२	१५८	३००	
३	लैंगिक समविकास	१२१	१३२	२५३	
४	स्वास्थ्य	९२	६८	१६०	
५	परिवार नियोजन	१११	९८	२०९	
६	खानेपानी सरसफाइ	१०३	१३९	२४२	
७	वन व्यवस्थापन	५८	७९	१३७	
८	फोहोरमैला व्यवस्थापन	८०	८९	१६९	
९	सिप विकास	६७	१२२	१८९	
१०	अन्य	७८	८५	१६३	

स्रोतः गाउँविकास समितिको पार्श्वचित्र २०६७, २०७२ तथा २०७३

५.२.६ खोप सेवा तथा सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

SN	Name	Received Report	BC G	1st Dose	2nd Dose	3rd Dose	DPT-Hep B-Hib			Polio			IP V	3 dose completion of DPT-HepB-Hib & OPV after 1 year	Measles/Rubella		Japanese Encephalitis	TT Pregnant Women			
							1st Dose	2nd Dose	3rd Dose	1st Dose	2nd Dose	3rd Dose			1st Dose	2nd Dose		TT 1	TT 2	TT 2+	TT 2 & TT 2+
1	ERAUTAR	12	54	48	54	54	48	54	54	61	42	28	53	6	47	2	0	46	40	1	41
2	JIRMAL E	11	47	38	44	48	36	44	50	37	32	55	36	3	52	14	0	34	28	0	28
3	KOLBUNG	12	98	108	107	96	108	107	96	96	97	42	87	0	81	10	0	94	93	0	93
4	SANTIPUR	12	69	68	61	76	68	61	76	68	64	33	70	0	80	2	0	42	41	10	51
	Total	47	268	262	266	274	260	266	274	262	235	158	246	9	260	28	0	216	202	11	213

स्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य प्रतिवेदन आ.व २०७२/०७३ इलाम

SN	Name	Received Report	Current Users									Defaulter					Postpartum FP (Within 48)		
			Temporary Methods					Sterilization				Total all methods	Pills	Depo	IUCD	Implant	IUCD	Implant Tubectomy	Y
			Condom	Pills	Depo	IUCD	Implant	Female	Male	Sterilization									
1	ERAUTAR	12	19	46	68	3	98	234	0	0	0	234	28	43	0	2	0	0	0
2	JIRMALE	12	12	98	105	0	0	215	0	0	0	215	34	105	0	0	0	0	0
3	KOLBUNG	12	46	81	154	29	144	454	0	0	0	454	0	0	0	78	0	0	0
4	SANTIPUR	11	29	81	46	0	111	267	0	0	0	267	25	28	0	3	0	0	0
	Total	47	106	306	373	32	353	1170	0	0	0	1170	87	176	0	83	0	0	0

स्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य प्रतिवेदन आ.व २०७२/०७३ इलाम

SN	Name	Received Reports	Vaccine Received in Doses								Vaccine Expenditure in Doses							
			BCG	DPT-HepB-Hib	Polio	PCV	IPV	Measles	JE	TT	BCG	DPT-HepB-Hib	Polio	PCV	IPV	Measles	JE	TT
1	ERAUTAR	12	493	283	282	132	208	216	0	182	488	270	265	128	191	203	0	147
2	JIRMALE	11	790	460	430	380	258	380	0	320	790	460	430	380	258	342	0	320
3	KOLBUNG	12	720	540	540	246	450	440	0	430	720	540	540	276	450	440	0	430
4	SANTIPUR	12	540	370	370	206	240	340	0	230	540	343	370	206	240	340	0	230
	Total	47	2543	1653	1622	964	1156	1376	0	1162	2538	1613	1605	990	1139	1325	0	1127

स्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य प्रतिवेदन आ.व २०७२/०७३ इलाम

५.२.७ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

यस रोड गाउँपालिका बासिन्दाहरु विशेषतः श्वासप्रश्वास सम्बन्धि समस्या, ज्वरो, टाइफाइड, भुडापखाला, छाला सम्बन्धि रोग र सामान्य यौन संक्रमण जस्ता सरुवा रोगहरुले संक्रमित हुने गरेको देखिन्छ। त्यस्तै नसर्ने रोगहरुमा ग्यासट्राइटिस, दम, चिनि रोग, मानसिक रोग र हाइपरटेनसनबाट अत्याधिक मानिसहरु पिडित भएको पाइन्छ भने यस गाविसका महिलाहरुमा पाठेघर खस्ने र सेतो पानी बग्ने समस्या धेरै छ। स्वास्थ्य चौकीको तथ्याङ्क अनुसार विद्यमान प्रमुख स्वास्थ्य समस्याहरु यसप्रकार छन्।

सरुवा रोग	नसर्ने रोग	महिला स्वास्थ्य समस्या	बाल स्वास्थ्य समस्या
१. चिनि रोग	१. चिनि रोग	१. पिसाब नलिको संक्रमण	१. निमोनिया
२. छाला रोग	२. हाइपरटेनसन (उच्च रक्तचाप)	२. पाठेघर खस्ने (प्रथम र द्वितीय डिग्री)	२. दादुरा
३. टाइफाइड (म्यादे ज्वरो)	३. क्यान्सर	३. ल्यूकोरिया (सेतो पानी बग्ने)	३. माथिल्लो श्वास नलीको संक्रमण
४. भुडापखाला	४. ग्यासट्राइटिस	४. महिनावारी गडबडी	
	५. पक्षघात	५. पेल्विक इनफ्लामेटरी डिजिज	

५.२.८ उपचारको लागि पहिलो सेवा लिने विवरण

वार्ड नम्बर	बिरामी हुँदा उपचार गर्न जाने स्थान					
	सरकारी स्वास्थ्य संस्था	नर्सिंग होम वा निजि अस्पताल	धामी/झाक्री	स्थानीय जडिबुटी	सिधै औसधि पसलबाट	जम्मा
१	३७४	१३६	९	-	२	५२१
२	६७	५४१	४५	१	-	६५४
३	४९८	२३५	३९	५	१९	७९६
४	१३	४७४	१८	-	७	५१२
५	४६२	७३	१२६	-	११	६७२
६	५२६	३३७	६५	२	१७१	११०१
जम्मा	१९४०	१७९६	३०२	८	२१०	४२५६

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था

यस गाउँपालिका भित्र रहेको घरधुरी मध्ये करिब ८६ प्रतिशत घरधुरीले सुलभ रूपमा पाइप मार्फत घरधुरीमानै खोपानी सुविधा उपभोग गर्ने गरेको पाइन्छ। बाकी १४ प्रतिशत घरधुरीले खानेपानी संकलनको लागि समय खर्चनुपर्ने देखिएको छ। विवरण अनुसार ८.२७ प्रतिशत घरधुरीले खानेपानी संकलनको लागि १५ मिनेट सम्म समय खर्च गर्नुपर्ने देखिन्छ भने ४.९६ प्रतिशत घरधुरी १५ देखि आधाघण्टा सम्म समय खर्चनु पर्ने देखिन्छ। १.५३ खानेपानी संकलनको लागि आधाघण्टा भन्दा धेरै समय लाग्ने घरधुरी प्रतिशत रहेको छ। वडागत रूपमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

पिउनेपानीको स्रोत सम्म पुग्न लाग्ने समय(पैदल)				
घरमै उपलब्ध	< १५ मिनेट	१५-३० मिनेट	> ३० मिनेट	जम्मा

४८८	१६	५	१२	५२१
४९०	१३१	४	२९	६५४
६०५	३७	१४०	१४	७९६
४६०	३३	१७	२	५१२
६२५	४२	१	४	६७२
९९४	९३	१०	४	११०१
३६६२	३५२	१७७	६५	४२५६

५.३.२ खानेपानीको श्रोतको विवरण

यस रोड गाउँपालिकामा उपयोग गरिने खानेपानी श्रोतको अवस्थालाई हेर्दा ९४.४३ प्रतिशत घरधुरीमा व्यक्तिगत वा सार्वजनिक सुरक्षित धारामार्फत खानेपानी उपभोग गर्ने गरेको देखिन्छ । त्यसै गरी छोफिएको इनार वा कुवाको खानेपानी प्रयोग गर्ने घरधुरी ४.३७ प्रतिशत रहेको छ । त्यरी गरी ०.२३ प्रतिशत घरधुरीले नछोपिएको इनार वा कुवाको पानी प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । खोल्सा कुलो वा खोलाको पानी सोभै उपभोग गर्ने घरधुरी ०.३३ प्रतिशत देखिएको छ । वडागत उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वाई नम्बर	धारा	इनार, कुवा, जरुवा (खुल्ला)	इनार, कुवा, जरुवा (छोपिएको)	नदि, कुलो, नहर, पोखरी	अन्य	जम्मा
१	४८१	२९	३	७	१	५२१
२	५४४	१०५	३	२	-	६५४
३	७८५	४	१	१	५	७९६
४	४८५	१६	१	४	६	५१२
५	६६४	५	-	-	३	६७२
६	१०६०	२७	२	-	१२	११०१
जम्मा	४०१९	१८६	१०	१४	२७	४२५६

५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था

यस गाउँपालिकामा भएको घरधुरी मध्ये ७७.३३ प्रतिशत घरधुरीमा सेप्टी टयाङ्कीमा जोडिएको मापदण्डयुक्त शौचालय प्रयोग गर्ने गरिएको छ । त्यसैगरी ढल वा पाईप मार्फत निकास गरिएको शौचालय प्रयोग गर्ने घरधुरी १४.६९ प्रतिशत रहेको छ । शौचालयनै नभएको घरधुरी २.७७ प्रतिशत रहेको छ । वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वाई नम्बर	शौचालय को प्रकार						
	आधुनिक-सेप्टी ट्याङ्कीमा जोडिएको	आधुनिक-ढलमा जोडिएको	आधुनिक-बायोग्यासमा	खाल्डे चर्पी	अन्य	चर्पी नभएको	जम्मा
१	४६७	९	-	४०	-	५	५२१
२	५६८	८	-	६९	-	९	६५४
३	४१७	२६६	-	९७	-	१६	७९६
४	३२३	९१	२	६३	१	३२	५१२

५	६१८	२४	५	१५	-	१०	६७२
६	७२८	२२७	३	७२	२५	४६	११०१
जम्मा	३१२१	६२५	१०	३५६	२६	११८	४२५६

५.३.४ सार्वजनिक शौचालय

क.स	सार्वजनिक शौचालय रहेको स्थान	कैफियत	सञ्चालनको अवस्था
१	जोरकलश	सार्वजनिक	सञ्चालित
२	कुटीडाँडा	सार्वजनिक	सञ्चालित
३	कोल्बुङ्ग चोक	सार्वजनिक	सञ्चालित
४	कोल्बुङ्ग पसल	सार्वजनिक	सञ्चालित

५.३.५ शौचालय गएपछि हात धुने अभ्यास

वार्ड नम्बर	शौचालय प्रयोग पश्चात हात धुने अभ्यास				
	साबुन पानी (चर्पीमै राखिएको)	साबुन पानी (अन्यत्र राखिएको)	खरानी वा माटो पानी	हात नधुने	जम्मा
१	२१७	३०१	३	-	५२१
२	३९	६१२	३	-	६५४
३	१४६	६४१	८	१	७९६
४	२८	४६७	११	६	५१२
५	१६२	५०४	३	३	६७२
६	२८५	७८७	२९	-	११०१
जम्मा	८७७	३३१२	५७	१०	४२५६

५.३.६ फोहोरमैला व्यवस्थापन

घरधुरीबाट उत्पन्न फोहरहरूलाई वर्गीकरण गर्ने र व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धमा यस रोड गाउँपालिका भित्र भएको ८४.९८ प्रतिशत घरधुरीले घरायसी फोहरलाई विसर्जन गर्नु अगाडी श्रोतमै वर्गीकरण गर्ने गरेको पाइयो भने १५.२ प्रतिशत घरधुरीले श्रोतमै वर्गीकरण गर्ने गरेको पाईएन । वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिमामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड नम्बर	फोहोरलाई श्रोतमै वर्गीकरण		
	गछौं	गर्दैनौं	जम्मा
१	५१६	५	५२१
२	५४८	१०६	६५४

३	७८१	१५	७९६
४	४७०	४२	५१२
५	६१५	५७	६७२
६	६८७	४१४	११०१
जम्मा	३६१७	६३९	४२५६

५.३.७ फोहर मैलाको घरायसी व्यवस्थापन

वार्ड नम्बर	घर भित्रैको ब्यबस्थापन (घरधुरी)					घर बाहिरको ब्यबस्थापन (घरधुरी)				
	गाइने	सड्ने फोहोर मल बनाएर बाकी जलाउने	फोहोर अनुसार मल बनाउने, जलाउने र गाइने	जथाभावी फाल्ने	जम्मा	निश्चित ठाउमा	घरमै लिन आउने	बेच्ने	जथाभावी फाल्ने	जम्मा
१	७	१७७	३२९	८	५२१	४९६	२१	-	४	५२१
२	१९	२६०	३७२	३	६५४	६४६	७	-	१	६५४
३	२२४	४७१	८३	१८	७९६	७८४	२	-	१०	७९६
४	२५	१९७	२६५	२५	५१२	४८६	६	-	२०	५१२
५	१६१	४८७	२१	३	६७२	६६०	७	-	५	६७२
६	२६४	३९०	४४०	७	११०१	१०८७	६	-	८	११०१
जम्मा	७००	१९८२	१५१०	६४	४२५६	४१५९	४९	-	४८	४२५६

५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण

५.४.१ लिंग अनुसार बाल विवाह (अठार वर्ष मुनिका)

यस गाउँपालिकामा १८ वर्ष मुनीका बालविवाह हुने गरेको पाईएन ।

५.४.२ कामदारको रुपमा घर बाहिर रहेका बालबालिका

यस गाउँपालिकाबाट श्रममूलक कामको शिलशिलामा राजधानी वा अन्य शहरी क्षेत्रमा कामदारको रुपमा बालबालिका प्रयोग हुने गरेको अभिलेख पाउन सकिएन ।

५.४.३ बालक्लव तथा संजालको विवरण

साविक गाविस	बालक्लवको संख्या	सदस्य बालबालिकाहरुको संख्या		
		बालिका	बालक	जम्मा
जिर्मले	११	१२८	९१	२१९
इरौटार	९	६६	५८	१२४
कोल्बुङ	१७	८९	८२	१७१
शान्तिपुर	१२	४९	५५	९६

स्रोत: इलाम जिल्लाका बालबालिका सम्बन्धी स्थिति प्रतिवेदन २०७१

५.४.५ अपांगताका आधारमा जनसंख्या

यस गाउँपालिका गरिएको घरधुरी सर्वेक्षण अनुसार बोली स्पष्ट नभएको र बोलीसम्बन्धी भएको अपाङ्गता ७८ जना देखियो । त्यसैगरी न्यून दृष्टि वा दृष्टि विहिन सम्बन्धी अपाङ्गता भएको जनसंख्या २० जना देखिएको त्यसै गरी कान कम सुन्न वा सुस्त श्रवण सम्बन्धी ३७ जना र अन्य शारीरिक अपाङ्गता १३३ जना पाइएको छ । वडागत रूपमा उक्त विवरणहरूलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

अपांगता	बोल्न नसक्ने वा बोली स्पष्ट नभएको	दृष्टिबिहिन वा न्यून दृष्टि	सुस्त स्रवन	शारीरिक अपांग	सुस्त मनस्थिति
पुरुष	३८	१०	२१	७५	३२
महिला	४०	१०	१६	५८	२८
तेस्रो लिंगी	०	०	०	०	०
जम्मा	७८	२०	३७	१३३	६०

५.४.६ जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला

आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ को दोस्रो चौमासिक अभिलेख

साविक गाविसको नाम	जेष्ठ नागरिक			दलित जेष्ठ नागरिक			एकल महिला	लोपोन्मुख जाती		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा		महिला	पुरुष	जम्मा
इरौटार	६४	७४	१३८	४	३	७	०	२०२	२०१	४०३
कोल्बुङ	७२	६१	१३३	५	४	९	१	१५०	१८४	३३४
जिर्मले	५०	८८	१३८	१५	२२	३७	१	७९	८५	१६४
शान्तिपुर	८८	११६	२०४	३२	३७	६९	८	८९	९३	१८२
जम्मा	२७४	३३९	६१३	५६	६६	१२२	१०	५२०	५६३	१०८३

स्रोत: पञ्जीकरण शाखा, जिल्ला समन्वय समिति इलाम

५.४.७ सम्पत्ति तथा निर्णय प्रक्रियामा महिलाको अवस्था

वार्ड नम्बर	महिलाको नाममा अचल सम्पत्ति			महिलाको नाममा बैंक खाता			घरमा महत्वपूर्ण बिषयमा निर्णय कसरी हुन्छ				
	छ	छैन	जम्मा	छ	छैन	जम्मा	घरमुली एकलैले	पुरुष सदस्यमात्रको	महिला सदस्यहरू मात्रको	आवश्यकता अनुसार सबै सदस्यबीच छलफल गरेर गर्ने गरेको	जम्मा
१	७०	४५१	५२१	७७	४४४	५२१	२९	-	-	४९२	५२१
२	८२	५७२	६५४	४९	६०५	६५४	१२	१	२	६३९	६५४

३	६१	७३५	७९६	१२७	६६९	७९६	४८	-	१	७४७	७९६
४	६०	४५२	५१२	८८	४२४	५१२	३४	२	२	४७४	५१२
५	८०	५९२	६७२	४१	६३१	६७२	११	७	२	६५२	६७२
६	१३०	९७१	११०१	८६	१०१५	११०१	३४	३	१	१०६३	११०१
जम्मा	४८३	३७७३	४२५६	४६८	३७८८	४२५६	१६८	१३	८	४०६७	४२५६

५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

५.५.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जनस्थल सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	खेल मैदानको किसिम र अनुमानित क्षेत्रफल	स्थान तथा वडा नं.	उपयोगको अवस्था (कसले उपयोग गर्छ)	कैफियत
१	विद्यालय स्तरको खेलमैदान	सामुदायिक विद्यालय	विद्यालय	
२	हासपोखरी चौर			
३	शान्तिपुर खेलमैदान	शान्तिपुर	विद्यालय र समुदाय	
४	रम्याड खेलमैदान	जिर्मले	विद्यालय र समुदाय	
५	इरौटार खेलमैदान	इरौटार	समुदाय	

५.५.२ पार्क तथा उद्यान सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	पार्क तथा वाल उद्यानको विवरण	स्थान तथा वडा नं.	सञ्चालक	कैफियत
१	हासपोखरी	कोल्बुड	गाविस	

५.५.३ युवा क्लब सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा स्थापना भई कृयाशिल रहेका स्थानीय यूवा समूह तथा यूवा क्लबहरु सामाजिक रुपमान्तरणका लागि क्रियाशिल रहेका छन् । विशेष गरी समान उद्देश्य र कार्यनीति तयार गरी सामुदायिक हितका लागि स्वयंसेवी रुपमा यी यूवा क्लबहरु कृयाशिल रहेका छन् । वार्षिक रुपमा स्वास्थ्य मनोरञ्जनका लागि खेलकुद आयोजना तथा अन्य प्रतियोगिताहरु यी यूवा क्लबहरुले आयोजना गर्दै आइरहेको पाईन्छ ।

सि.न	क्बलको नाम	ठेगाना
१	गोल्डन भ्याली युवा क्वल	रोड ६ , जिर्मले
२	सृजनशील यूवा क्वल	रोड ५, इरौटार

५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति

विभिन्न जातजातीहरूको मिश्रित बसोबास रहेको यो गाउँपालिका भाषा कला तथा संस्कृतिको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण रहेको छ । इलाम जिल्लामा मात्र बसोबास रहेको लेप्चा जातीहरूको ऐतिहासिक थलोको रूपमा यो गाउँपालिकाकाको केही वडाहरू रहेका छन् । आर्यन र गैह्र आर्यन समुदायको बसोबास रहेको यो गाउँपालिकामा आफ्नो आफ्नो जातीय परम्परा अनुसारको संस्कृति र चाडपर्व अवलम्बन गर्ने गरिएको पाईन्छ । मातृभाषाको रूपमा फरकफरक भाषा प्रयोग हुने गरेको छ भने पुल भाषाको रूपमा नेपाली भाषानै प्रयोग हुन्छ ।

५.६.१ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल

यस गाउँपालिकामा पुर्वको प्रसिद्ध धार्मिक स्थल पाथीभरा मन्दिर पर्दछ । यहाँ वर्षे हजारौ धार्मिक पर्यटकहरू दर्शनको लागि आउने गर्दछन् । त्यसै लेप्चाहरूको बसोबास थलो रहेकोले यो गाउँपालिकाका केही भूभाग जातीय तथा सांस्कृतिक दृष्टिकोणले समेत महत्वपूर्ण रहेको छ । भाषाशास्त्री महानन्द सापकोटाको जन्म भूमि वडा नं. ५ इरौटारको देवानछाप ऐतिहासिक दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण स्थलको रूपमा रहेको छ ।

मन्दिर		गुम्बा	चर्च	अन्य
पाथीभरा मन्दिर , कोल्बुङ	सिद्धदेवी मन्दिर, इरौटार	पेमा लाप्साङ गुम्बा	गिर्जाचर्च इरौटार	
इरौटार शिवालय	देवीस्थान, इरौटार	जम्बुलिंग बौद्ध गुम्बा		
देवानछाप	बालेपानी देवी स्थान, इरौटार			
माईथान मन्दिर	कन्यादेवी स्थान इरौटार			
शिवमन्दिर	मनकामना मन्दिर इरौटार			
गौमति गंगा	दुर्गा मन्दिर इरौटार			
जुरे देवी मन्दिर	निर्माणेश्वर शिवधाम			
घैले डाँडादेवी				

५.६.२ सार्वजनिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

क्र.सं.	पर्यटकीय स्थलहरूको नाम	स्थलको महत्व	दैनिक आउने पर्यटकको संख्या	कैफियत
१	पाथीभरा देवी मन्दिर	ताप्लेजुङमा रहेको पाथीभराको बहिनीको रूपमा मानिन्छ । यसको दर्शन गर्नाले मनोकामना पुरा हुन्छ, भन्ने विश्वास छ । धार्मिक पर्यटन	४००	पूर्वको प्रसिद्ध धार्मिक स्थल
२	देवानछाप	सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक स्थल	५०	इरौटार
३	सलकपुर	सांस्कृतिक तथा कृषि पर्यटन	५०	जिर्मले
४	हाँसपोखरी	जैविक विविधता र सुनाखरी फूल	४००	

५.६.३ स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला

धार्मिक सहिष्णुता तथा सांस्कृतिक विविधताको विशिष्ट पहिचान बोकेको यस गाउँपालिकामा जातजाति अनुसार चाडपर्व तथा मेलाहरूमा समेत अनेकतामा एकता देख्न सकिन्छ । विशेषगरी आदिवासी जनजाति, ब्राम्हणक्षेत्री, अल्पसंख्या तथा समग्र इलामकै मौलिक जातिको रूपमा रहेका लेप्चाहरूको बसोबास यस गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा देख्न पाईन्छ । यी जातिहरूमा विभिन्न समय तथा तिथि अनुसारका चाड र पर्व बडो धुमधामसँग मनाउने गरेको पाईन्छ । यँहा दशै, तिहार, तीज, रामनवमी, शिवरात्री, माघे संक्रान्ती, कुशे औशी आदि जस्ता हिन्दु सनातन संस्कृतिका पर्वहरू मनाइन्छन् भने उत्तिकै महत्वका साथ लेप्चा जातिको नामवन (नववर्ष), लिम्बु, किराँत राई, सनुवार मुखिया, तामाङ, गुरुङ लगायतका जात जातिको उच्चौली, उभौली, बौद्धपूर्णमा, ल्होसार आदि मनाउने गरिन्छ । परम्परागत संस्कृतिमा राईहरूको साकेला सिली, लिम्बु जातिको ढोलनाच, नेवार जातिको गाईजात्रा, तामाङ्ग णिजतिको डम्फूनाँच, सनुवार जातिको स्याँदर नाच साथै आर्यहरूको सङ्गीनी, बालन मारुनी

आदि पनि मनाउने गरिन्छ । यस गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने यी विभिन्न जातजाति र संस्कृति अंगाल्ने समुदायले विशाषपर्वको अवसरमा आ आफ्नै मौलिक भेषभूषा समेत लगाउने गर्दछन् । तिथी र विशेष पर्वको अवसरमा यँहा रहेको धार्मिक स्थलहरुमा विभिन्न धार्मिक तथा सांस्कृतिक जमघट समेत हुने गर्दछ ।

५.७ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था

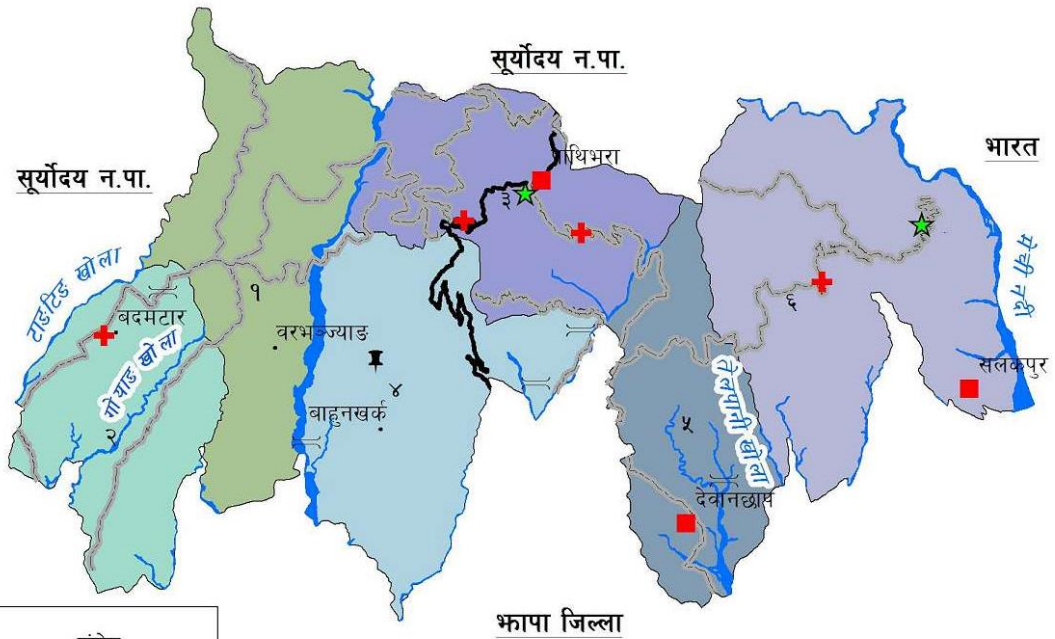
क्र.सं.	प्रहरी चौकीहरुको विवरण	स्थान	दरबन्दी संख्या
१	प्रहरी चौकी जिर्मले	रोड गाउँपालिका ६	१०
२	प्रहरी चौकी इरौटार	रोड गाउँपालिका ५	१३
३	प्रहरी चौकी किटेनी	रोड गाउँपालिका ४	१३

५.८ गाविसको माटो परीक्षणको परिणाम (औषतमा)

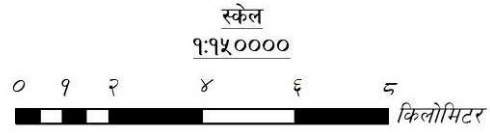
साविक गाविस/स्थान	वडा न.	माटोको किसिम	पि.एच.	माटोमा उपलब्ध तत्वहरु		
				नाईट्रोजन	फोस्फोरस	पोटास
कोल्बुङ	४	बलौटे दोमट	४.६	कम/ मध्यम	कम	कम/ मध्यम
कोल्बुङ	३	दोमट बलौटे दोमट	४.६	कम/ मध्यम/अधिक	कम/ मध्यम/अधिक	कम/ मध्यम/अधिक

स्रोत: वार्षिक कृषि विकास तथ्याङ्क पुस्तिका, २०७२/०७३ जिल्ला कृषि विकास कार्यालय इलाम

सामाजिक नक्सा
रोड गाउँपालिका, इलाम

संकेत	
+	स्वास्थ्य संस्था
■	पर्यटकीय क्षेत्र
()	पुल
★	रेञ्जपोष्ट
✚	रेञ्जपोष्ट
~	सहायक सडक
—	राजमार्ग
☪	खोला

आधारनक्सा स्रोत : टोपोग्राफिकल नक्सा, नापी विभाग ।

परिच्छेद ६:
वन तथा वातावरणीय स्थिति

६.१ वन क्षेत्रको अवस्था

६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण

६.१.२ वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण (सरकारद्वारा व्यवस्थित, सामुदायिक, कबुलियती, धार्मिक र नीजि वन)

सामुदायिक वनक्षेत्रको विवरण

आर्थिक बर्ष २०६९/०७० सम्म हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरूको विवरण

हाल कायम रहेको रेञ्चपोष्टको नाम	सामुदायिक वनको नाम	ठेगाना रोड	घरधुरी र जनसंख्या				क्षेत्रफल (हेक्टर)
			घरधुरी	महिला	पुरुष	जम्मा	
सलकपुर	इरौटार सामुदायिक वन	५	१५६	३८७	३५२	८९५	३८९.४४
सलकपुर	चुल्हे शान्तिनगर सामुदायिक वन	५	५१८	१२६९	१३७९	३१६६	१८५.४४
सलकपुर	ज्यामिरे मञ्जाड सामुदायिक वन	५	३१५	८२५	८०३	१९४३	७३.०१
सलकपुर	बरबोटे सामुदायिक वन	५	१०९	४३२	४०३	९४४	१०८.७८
सलकपुर	भालुखोप सामुदायिक वन	५	५८	१६८	१४२	३६८	१३८.७२
सलकपुर	देवानछाप सामुदायिक वन	५	१२४	३५४	३११	७८९	१३३.९६
सलकपुर	खम्बुटार सामुदायिक वन	५	५१	१४०	१२१	३१२	२४.८७
सलकपुर	लालीगुराँस सामुदायिक वन	३	१०६	३१७	२९६	७१९	१८६.३
सलकपुर	चिसापानी सामुदायिक वन	५	९७	२६३	२२२	५८२	१३९.८२
सलकपुर	हात्तिखर्क सामुदायिक वन	६	३२९	५९०	५२३	१४४२	१८०.९३
सलकपुर	कदमे सामुदायिक वन	६	१६९	५३७	५०२	१२०८	१९०.७८
सलकपुर	दुधेपाटापुर सामुदायिक वन	६	३३२	८५५	८९८	२०८५	१९७.३४
सलकपुर	दोभाने सामुदायिक वन	६	२१९	५९५	५४१	१३५५	४१२.६६
सलकपुर	खर्खरे महिला सामुदायिक वन	६	८२	२२३	२१३	५१८	३९.५६
सलकपुर	गाजले सामुदायिक वन	६	१५५	३७३	४०२	९३०	१९७.३५
सलकपुर	रम्याड सामुदायिक वन	६	१६१	३८२	४६३	१००६	१९६
हाँसपोखरी	नमूना सामुदायिक वन	३,४	३२७	९४३	८६०	२१३०	७.२१
हाँसपोखरी	तीनतले सामुदायिक वन	४	१२२६	३४९९	३३४१	८०६६	४३४.८१
हाँसपोखरी	जनज्योति सामुदायिक वन	४	७६	२१८	१९३	४८७	३४०.६४
हाँसपोखरी	हडियाचुली सामुदायिक वन	४	१५५	२६३	३०५	७२३	१२५.५८
हाँसपोखरी	सुन्दर सामुदायिक वन	४	९५	२१५	२२३	५३३	१७७.५
हाँसपोखरी	सिस्नेखर्क सामुदायिक वन	३	९७	२७६	२७२	६४५	३४.६४
हाँसपोखरी	सुनाखरी सामुदायिक वन	३	७८	२३१	२०६	५१५	९१.१३

हाँसपोखरी	सिर्जना सामुदायिक वन	२	३०१	७३१	८१०	१८४२	८१८.७१
हाँसपोखरी	बरपल्याङ सामुदायिक वन	२	२३१	५१६	५६९	१३१६	७३६.०५
हाँसपोखरी	शिवसुन्दर सामुदायिक वन	१	७०	१७३	१८३	४२६	५५.२५
हाँसपोखरी	रामजानकी सामुदायिक वन	१	११५	२८४	३०४	७०३	३१४.६७
हाँसपोखरी	नवज्योति सामुदायिक वन	१	७४	१८७	१६३	४२४	१६३.३३
हाँसपोखरी	मखमली सामुदायिक वन	१	६४	१६२	१६९	३९५	५३.४९
			५८९०	१५४०८	१५१६९	३६४६७	६१४७.९७

स्रोत: सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरूको वार्षिक अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रतिवेदन २०६९/०७०

६.१.३ वृक्षारोपणका लागि खाली स्थान सम्बन्धी विवरण

.....

६.१.४ वनजन्य उत्पादन विवरण

वन्यजन्तु

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र १८ प्रकारका प्रमुख स्तनधारी वन्यजन्तुहरू पाइएका छन् जसमा कतिपय राष्ट्रिय महत्वका छन् । तर बड्दो वन अतिक्रमणका कारण कतिपय जन्तुहरू लोप हुदै गएको पनि पाइन्छ । मृग, वादर, खरायो, दुम्सि जस्ता जनावरहरूले खेतीवालीमा हानि गर्ने भएकोले यसबाट छुटकारा पाउन शिकार गर्ने गरेको देखिन्छ । यसको दीर्घ कालिन समाधानको लागि वैकल्पिक उपाय अवलम्बलन गर्नु पर्ने देखिन्छ भने कतिपय स्थानमा कृषि प्रणालीमा परिवर्तन पनि गर्न सकिन्छ ।

गाउँपालिका भित्र पाइने स्तनधारी जन्तुहरूको विवरण

क्र. म.	वन्यजन्तु	क्र. म.	वन्यजन्तु
१	मृग	१०	सालक
२	वादर	११	चमेरा
३	खरायो	१२	काला
४	स्याल	१३	ओत
५	दुम्सि	१४	सालक
६	लोखर्के	१५	मलसाँप्रो
७	वन विरालो	१६	बाँदर
८	दुम्सी	१७	वन विरालो
९	फ्याउरा	१८	बदेल

चराचुरुङ्गीहरू

यस गाउँपालिका भित्र पाईन प्रमुख चराचुरुङ्गीहरू

क्र. म.	चराहरू	क्र. म.	चराहरू
१	जुरेली	१५	रुपी
२	लाम पुछ्छे	१६	कोइली
३	न्याउली	१७	कालिज
४	ढुकुर	१८	हल्लेसो
५	काग	१९	चिल
६	फिस्टा	२०	सुगा

७	भ्याकुर	२१	कोकले
८	कल्बौडा	२२	खोल्से
९	भंगेरा	२३	लाचे
१०	गिद्ध	२४	चिवे
११	चाचर	२५	चिचिनकोटे
१२	वेसारे	२६	गिद्ध
१३	मैना	२७	परेवा
१४	गौथली	२८	बट्टाई

स्रोत: गाउँविकास समितिको पार्श्वचित्र २०६७, २०७२ तथा २०७३

सरीसृप, जलचर तथा उभयचर प्राणी

यस क्षेत्रमा पाइएका ९ प्रजातिका सरीसृप, ३ प्रजातिका माछाहरु र ३ प्रकारका उभयचरहरु पाईन्छन् ।

गा.वि.स.मा पाइने सरीसृप, जलचर तथा उभयचरहरु

क्र.स	जलचर	सरीसृप	उभयचर
१.	बुदुना माछा	सर्प	भ्यागुता
२.	असला माछा	अजिङ्गर	गंगटा
३.	घनटाउके	गड्यौला	पाहा
५.		चिप्लेकिरा	ओत
६.		छेपारो	
७.		माउसुली	
८.		कुडके	
९.		गोहोरो	

स्रोत: गाउँविकास समितिको पार्श्वचित्र २०६७, २०७२ तथा २०७३

६.१.५ जडिवुटीको उत्पादन, संकलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण

९९.३ जडीवुटी प्रजाति

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा मुख्य ३३ प्रजातिका जडिवुटीहरु पाइएका छन जसमध्ये मुख्यरूपमा महत्व भएका प्रजातिहरुमा चिराइतो, धिऊ कुमारी, तुलसी, मजेठो आदी पर्दछन् । भौगोलिक तथा हावापानीको विविधताले गर्दा जडीवुटी खेतीको लागि यो क्षेत्र उपर्युक्त मानिन्छ तर उचित प्रविधिक ज्ञानको कमीले गर्दा जडीवुटीको संरक्षण र यसबाट चाहेजति फाइदा लिन सकिएको छैन । यस गाउँपालिका क्षेत्रमा पाइने जडीवुटीहरुको विवरण तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

९९.४ प्रमुख जडीवुटी प्रजातिहरुको विवरण

क्रम संख्या	जडिवुटी प्रजाति	क्रम संख्या	जडिवुटी प्रजाति	क्रम संख्या	जडिवुटी प्रजाति
१	भ्यागुर	१३	चिराइतो	२५	घामफुल
२	पाखनवेद	१४	वावरी	२६	घण्टफुल
३	बोके टिम्बुर	१५	तुलसी	२७	खरेटे फार,
४	सिल टिम्बुर	१६	पुदिना	२८	अमला
५	धोके	१७	दतिउन	२९	मजिटो
६	वेतलैरी	१८	धिऊ कुमारी	३०	वासक
७	भके अमिलो	१९	बोभो	३१	भांग्रे सिस्नु
८	तितेपाती	२०	पारिजात	३२	फच्याङ्ग
९	असुरो	२१	रिद्धा	३३	गलेनि
१०	घोडताप्रे	२२	असारेफुल	३४	अर्चल

रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०७५

११	तिते पाती	२३	सिस्नु	३५	लेमनग्रास
१२	आख	२४	चिराइतो	३६	पाखनवेत

६.१.६ गाउँ/नगरपालिका क्षेत्रबाट निकासी हुने वन पैदावरको विवरण

.....

६.१.७ श्रोत नक्शाहरु

६.२ जलश्रोत तथा जलाधार क्षेत्र

६.२.१ प्रमुख जलाधार र उपजलाधारको अवस्था

गाउँपालिकामा पहिचान गरिएका जलाधार तथा उपजलाधारहरूको विवरण

सि.न.	गाउँपालिका	उपजलाधार क्षेत्रको नाम	क्षेत्रफल हेक्टर	समेटेका स्थानहरू
१	रोड	मध्य सिद्धिखोला उपजलाधार	२६७१.८८	कोल्बुङ, कन्याम, समालबुङ र श्रीअन्तु
२	रोड	माथिल्लो विरिङ उपजलाधार	३३९०.६३	कन्याम, फिक्कल, कोल्बुङ र पञ्चकन्या
३	रोड	माथिल्लो टाडटिङ उपजलाधार	४३९०.६४	गोदक, लक्ष्मीपुर, पञ्चकन्या र शान्तिपुर
४	रोड	मध्य विरिङ उपजलाधार	१८१२.५०	कोल्बुङ र शान्तिपुर
५	रोड	तल्लो सिद्धिखोला उपजलाधार	३२६५.६३	इरौटार, जिर्मले, कन्याम, श्रीअन्तु र समालबुङ
६	रोड	गोयाङखोला उपजलाधार	२८७५.००	शान्तिपुर
७	रोड	तल्लो विरिङ उपजलाधार	२८९०.६३	कोल्बुङ र शान्तिपुर
८	रोड	टिमाई-हडिया उपजलाधार	४५३१.२५	इरौटार र कोल्बुङ
९	रोड	तेलपानी उपजलाधार	२४०६.२५	इरौटार र जिर्मले

स्रोत: इलाम जिल्लाको जिल्ला पार्श्वचित्र २०७०

६.२.२ पानीको मुहान सम्बन्धी विवरण

६.२.३ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण

६.२.४ तालतलैया र पोखरी र सीमसार क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका ताल तलैया तथा सीमसारहरू

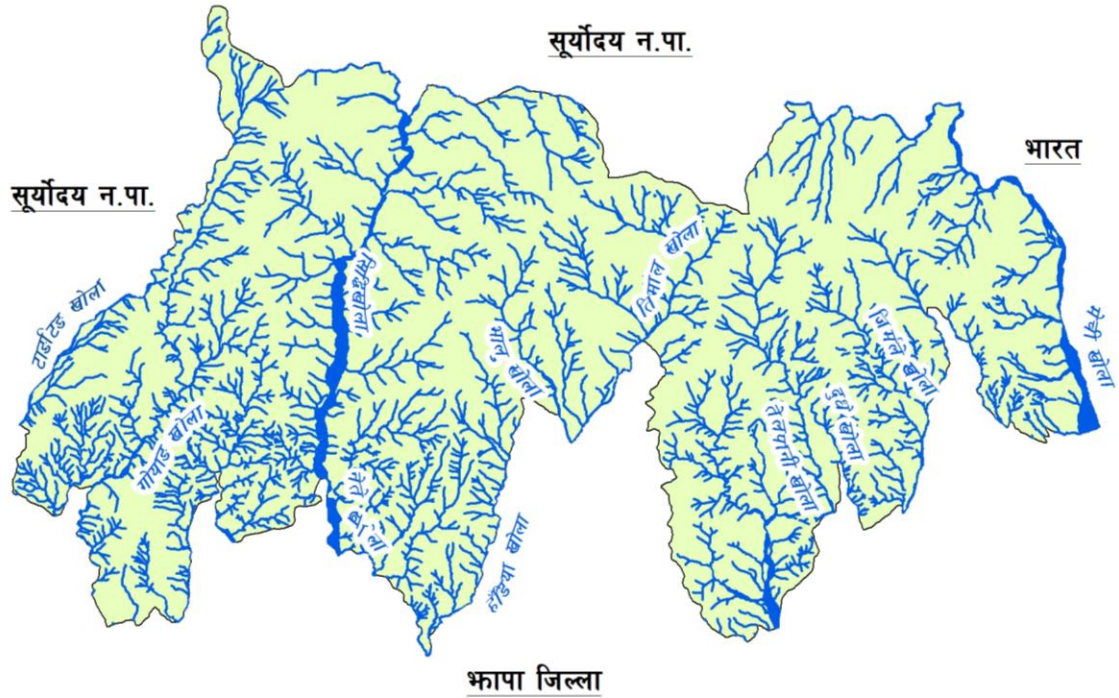
सि.न.	गाउँपालिका	तालतलैया/ पोखरी	उचाई (मि.)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	
				जलासय	संवेदनशील क्षेत्र
१	रोड	हाँसपोखरी	१५९६	०.१५	२.०

६.२.५ जलस्रोत र उपयोगको स्थिति विवरण

६.२.६ संरचित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचना विवरण

६.२.७ श्रोत नक्शाहरू

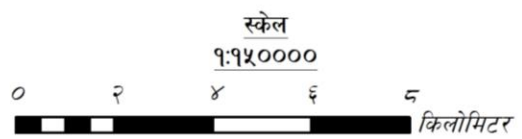
जलाधार नक्सा
रोड गाँउपालिका, इलाम

संकेत

खोल्सी

खोला

नक्सा स्रोत : टोपोग्राफिकल नक्सा, नापी विभाग ।

६.३ जैविक विविधता र वातावरणीय सेवा

६.३.२ महत्वपूर्ण वनस्पति विवरण

वनस्पतिहरु

यस गा.वि.स मा विभिन्न प्रजातिका रुख, वुट्यान, घाँस तथा जडीवुटीहरु पाइन्छन । उपलब्ध प्रमुख प्रजातिहरुको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

रुख प्रजाति

यस क्षेत्रमा जम्मा प्रमुख ३९ मुख्य प्रजातिका रुखहरु पाइन्छ । भौगोलिक तथा हावापानीको विविधताले गर्दा यहाका रुखहरु अति महत्वका तथा विविध प्रकारका छन् । यहाँ अति मूल्यवान रुख प्रजातिहरुमा साल, चिलाउने, कटुस आदि छन् । वढ्दो जनसंख्या, कृषिको लागि जमीन, वढ्दो चोरी निकाशी, अनियमितरूपमा वन फडानीले गर्दा यहाँ भएका मूल्यवान रुखहरु दिन प्रतिदिन लोपहुने अवस्थामा पुगेका छन् । गाउँपालिका क्षेत्रमा पाइने रुख प्रजातिहरुको विवरण तल दिइएको छ ।

गाउँपालिका क्षेत्रमा पाईने प्रमुख रुख प्रजातिका वनस्पतिहरुको विवरण

क्रम सं	रुख प्रजाती	क्रम सं	रुख प्रजाती	क्रम सं	रुख प्रजाती
१	साल	१४	वान्द्रे	२७	मौवा
२	चिलाउने	१५	वर	२८	शिरीष
३	उत्तिस	१६	पिपल	२९	लाम्पाते
४	रिठ्ठा	१७	चिउरी	३०	साल
५	कटुस	१८	क्यामुन	३१	भलायो
६	मलातो	१९	धुपी	३२	अम्बके
७	शिशौ	२०	खसु	३३	फिरफिर
८	काउसो	२१	वडहर	३४	साज
९	चुलेत्रो	२२	स्याल फुस्रे	३५	खन्यु
१०	टुनी	२३	सल्ला	३६	पैयू
११	लप्सि	२४	सिमल	३७	सौर
१२	काब्रो	२५	लाकुरी	३८	घोंगे चाँप
१३	रातमुन्टे	२६	खोल्मे	३९	चाँप

स्रोत: गाउँविकास समितिको पार्श्वचित्र २०६७, २०७२ तथा २०७३

९९.२ बुट्यान तथा भार प्रजाति

यस क्षेत्रमा पाईने प्रमुख बुट्यान प्रजातिहरुको विवरण यसअनुसार पाइन्छ ।

बुट्यान प्रजातिका वनस्पतिहरुको विवरण

क्र. सं	बुट्यान प्रजाति	क्रम सं	बुट्यान प्रजाति	क्रम सं	बुट्यान प्रजाति	क्रम सं	बुट्यान प्रजाति
१	दारिमपाते	१२	तितेपाती	२३	अल्लो	३४	काउलो
२	अररी	१३	ठोटने	२४	बोके टिमुर	३५	दारिम
३	वेत	१४	सिमली	२५	लसुने	३६	निगुरो
४	छाते उन्यू	१५	विलाउने	२६	वैश	३७	गन्धे
५	प्यांग्री	१६	चुत्रो	२७	कागे	३८	सिस्नु
६	अजगुप्ते	१७	चिण्डे	२८	धंगेरो	३९	खराने
७	अैसेलु	१८	बयर	२९	खसुर		
८	तारा मण्डल	१९	निलकाँडा	३०	असुरो		
९	अम्लिसो	२०	असारे	३१	केसरी		

रोड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०७५

१०	अलैंची	२१	परेङ्ग	३२	दारे		
११	घुडे	२२	तेजपात	३३	धुसे		

स्रोत: गाउँविकास समितिको पार्श्वचित्र २०६७, २०७२ तथा २०७३

६.३.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, मध्यवर्ति तथा संरक्षित क्षेत्र

६.३.४ श्रोत नक्शाहरु

६.४ पार्क तथा उद्यान सम्बन्धी विवरण

६.५ विपद् जोखिम व्यवस्थापन

६.५.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण

६.५.२ विपद्/प्रकोपबाट भएको मानवीय र भौतिक क्षतिको विवरण

६.५.३ विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय

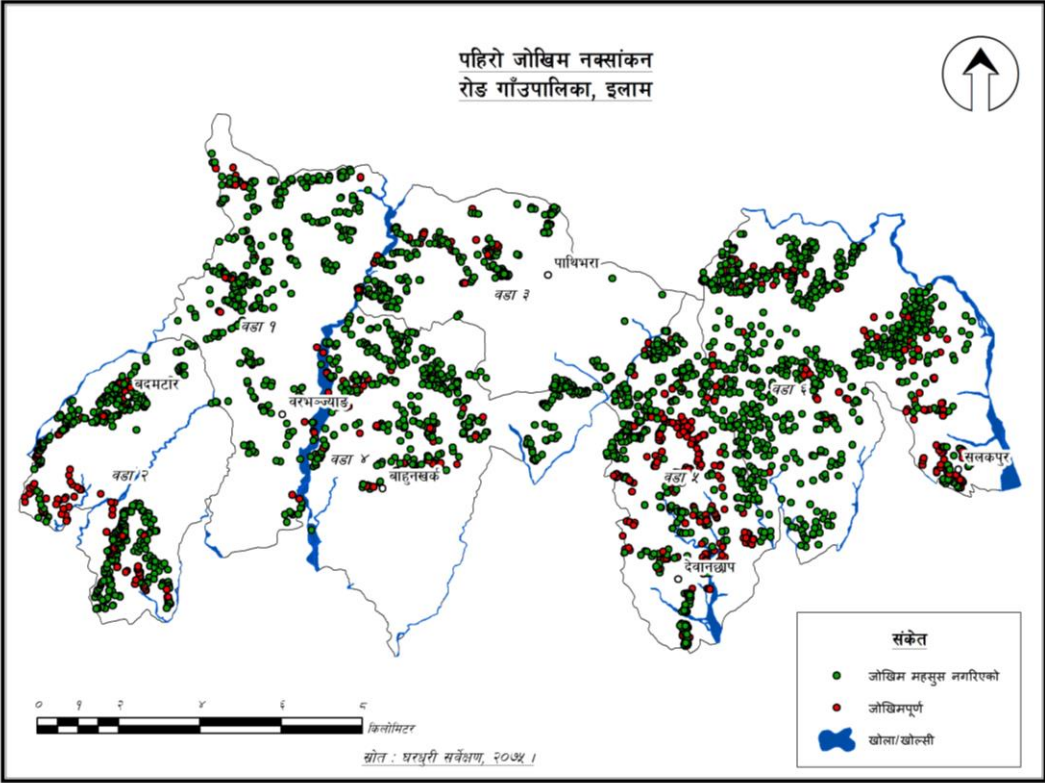
६.५.४ विपद्बाट क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार विवरण

६.५.५ विपद् व्यवस्थापनको पूर्व तयारी

६.५.६ आपतकालिन यातायात साधन सम्बन्धी विवरण

६.५.७ खुला क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

६.५.८ श्रोत नक्शाहरु

परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था

७.१ यातायात पूर्वाधार

७.१.१ सडक संजालको विद्यमान अवस्था

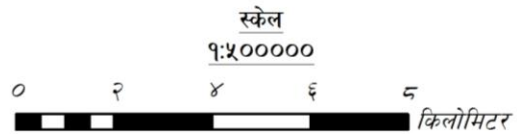
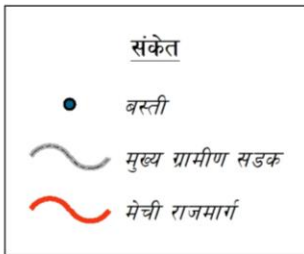
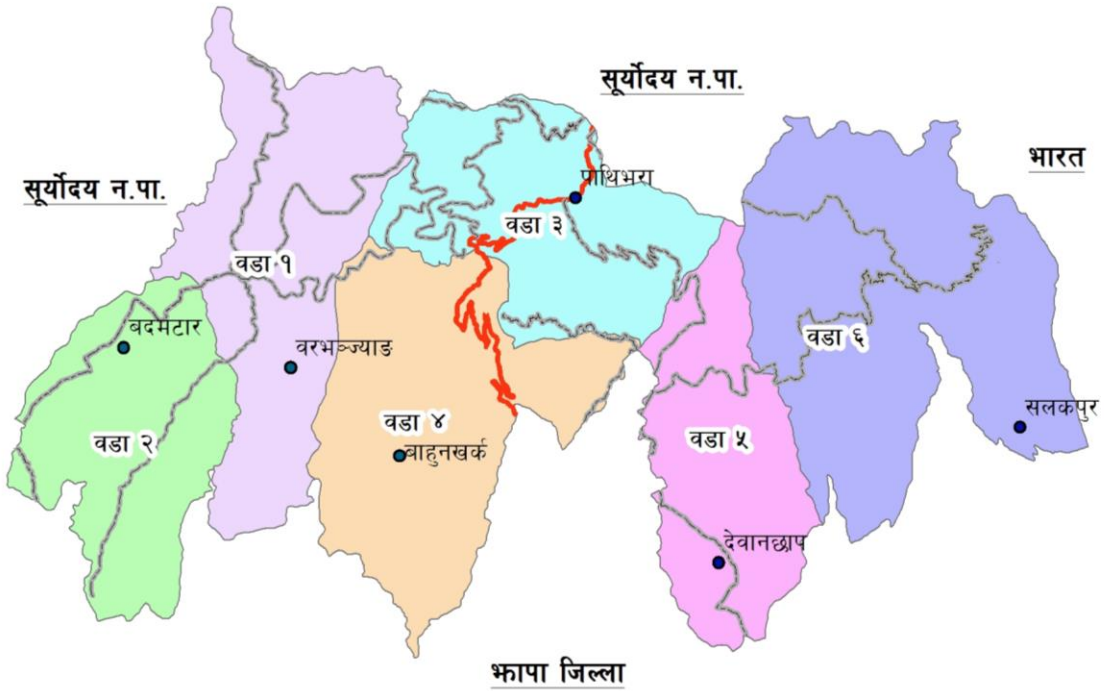
मेची राजमार्गको चारआली इलाम खण्ड (७८ किलोमिटर) मध्ये भापाको सिमानाबाट इलाम सम्म ६२ किलोमिटर कालोपत्रे रहेको छ । त्यसै गरी मेची राजमार्गले इलामको रोड गाउँपालिकाको कोल्बुडलाई छोएको छ । यस खण्डबाट यस गाउँपालिका विभिन्न वडाहरु जोड्ने सहायक तथा ग्रामिण कच्ची सडकहरु जोडिएको छ । यस गाउँपालिकासँग सरोकार राख्ने केही मुख्य सडक तथा भित्री सडकहरुको विवरण तालिकामा दिइएको छ ।

क्र.स	सडकको नाम	सडकको अवस्था	जम्मा लम्बाई (किमि)	चल्ने सवारीसाधनहरु	यस गाउँपालिका छुने मुख्य स्थानहरु	सवारी सञ्चालन हुने समय
१	मेची राजमार्ग	कालोपत्रे	७५	हेभी तथा लाईट	कोल्बुड, हाँसपोखरी, जोरकलश, भालुभोडा	वर्षभरी
२	मेची राजमार्ग (इलाम जिल्ला भित्र मात्र)	कालोपत्रे	९६	हेभी तथा लाईट	कोल्बुड, हाँसपोखरी, जोरकलश, भालुभोडा	वर्षभरी
३	हाँसपोखरी बहुवन	कच्ची	२१	लाईट	सारुपाखा, इरौटार	वर्षभरी
४	फिक्कल शान्तिपुर जुरे सडक	कालोपत्रे, ग्रावेल	१०	हेभी तथा लाईट	गुम्वाछिडी, शान्तिपुर	वर्षभरी
५	जिर्मले सन्दकपुर	कच्ची, ग्राभेल	६०	लाईट	जिर्मले	हिउँदमास
६	बुधबारे शान्तिपुर	कच्ची, ग्राभेल	१८	लाईट	शान्तिपुर	हिउँदमास
७	शान्तिनगर हाँसपोखरी	कच्ची, ग्राभेल	२४	हेभी लाईट	इरौटार	बाह्रैमास
८	वितार्मोड इरौटार	कालोपत्रे, ग्राभेल	३०	हेभी लाईट	इरौटार जिर्मले	बाह्रैमास
९	काकरभिट्टा, बाहुनडाँगी सलकपुर जिर्मले	कालोपत्रे, ग्राभेल	२३	हेभी, लाईट	सकलपुर, जिर्मले	बाह्रैमास
१०	खजुनाबारी- बदमतार	ग्राभेल, कच्ची	१४	हेभी, लाईट	बदमतार, शान्तिपुर	बाह्रैमास

७.१.२ सडक पहुँचमा भएका घरधुरीहरु

वाई नम्बर	गोरेटो बाटो	कच्ची मोटर बाटो	ग्रावेल मोटरबाटो	पक्क(कालोपत्रे) मोटर बाटो	बाटो नभएको	जम्मा
१	३	५१५	१	०	०	५२१
२	३७	४५१	१६६	०	०	६५४
३	१८६	४९०	०	१२०	०	७९६
४	२६३	१८३	१६	५०	०	५१२
५	१२५	५४५	२	०	०	६७२
६	६०६	४९५	०	०	०	११०१
जम्मा	१२२०	२६७९	१८५	१७२	०	४२५६

सडक सञ्जाल नक्सा
रोड गाँउपालिका, इलाम

स्रोत : जिल्ला सडक गुरुयोजना, इलाम ।

७.१.३ गाउँ नगर क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधन

यस गाउँपालिका भित्रका विभिन्न वडाहरूबाट मेची राजमार्गसँग सडक सम्पर्क स्थापना गर्दै विभिन्न साना तथा मझौला सवारी साधनहरू चल्ने गर्दछन् । मेची राजमार्गमा चल्ने नियमित सवारी साधन बाहेक वडाहरूबाट विशेषगरी जिर्मले, इरौटार, शान्तिपुर आदिक्षेत्रबाट विहान यात्रु तथा अन्य सामग्री लिएर नजिकैको बजार तथा भापाको काकरभिट्टा, चारआली, विर्तामोड, खुजुनाबारी सम्म चल्ने गरेका छन् ।

७.१.४ भोलुङ्गे पुल तथा पुलपुलेसा

सि.नं.	पुल/खोलाको नाम	बायाँ किनारा रहेको स्थान	दायाँ किनारा रहेको स्थान
१	काउछेटार भोलुङ्गे पुल शान्तिपुर	कोल्बुङ ९	शान्तिपुर ४
२	गोयाङ्ग भोलुङ्गे पुल	शान्तिपुर ३	शान्तिपुर ४
३	टिमाई भोलुङ्गे पुल	इरौटार २	शान्तिनगर १
४	साँधुरी भोलुङ्गे पुल	इरौटार ७	इरौटार ८
५	पपले खर्वानी भोलुङ्गे पुल	सामालबुङ ७	जिर्मले ४
६	टाडटिङ्ग भोलुङ्गे पुल	शान्तिपुर ९	लक्ष्मीपुर ९

७.१.५ टाढाको वस्तीबाट सम्बन्धित गाउँको केन्द्र पुग्न लाग्ने अनुमानित समय

वडा नं.	गाउँपालिका कार्यालयसँग वडा कार्यालयको दूरी	गापा कार्यालय केन्द्रसम्मको दूरी (किमी (एरियल दूरी))
१	शान्तिपुर साविक गाविसभवनबाट	५.३ किमि
२	बरफल्याङ वडा कार्यालयबाट	७.२ किमि
३	कोल्बुङ गापा कार्यालय	०
४	भालुभोडा वडा कार्यालयबाट	२.०७ किमि
५	साविक इरौटार गाविस भवनबाट	६.१ किमि
६	साविक जिर्मले गाविस भवनबाट	८.२ किमि

स्रोत: टोपो म्याप, नापी विभाग

७.१.६ बसपार्क तथा बस विसौनी सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा सार्वजनिक बस यातायातको नियमित सञ्चालन हुने भएपनि अलग्गै व्यवस्थित बसपार्क निर्माण गर्न सकिएको छैन । गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरूबाट सञ्चालन हुने साना सवारी साधन दैनिक रूपमा कृषि उपज तथा यात्रुहरू लिएर आवाज आवत गर्ने गर्दछन् ।

७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक ऊर्जा

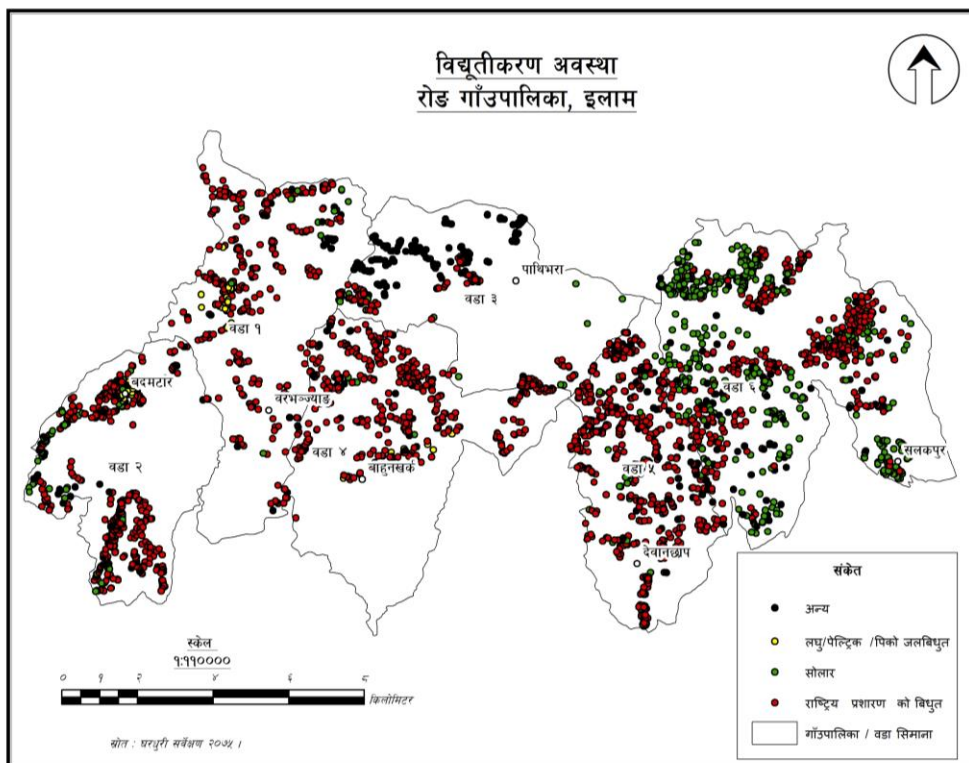
७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)

यस गाउँपालिकामा रहेका घरधुरीहरूले खाना पकाउन प्रयोग गर्ने प्रमुख ऊर्जा दाउरा हो । गाउँपालिका ९०.५३ प्रतिशत घरधुरीले खाना दाउराले पकाउने गर्दछन् । यस बाहेक २.८७ प्रतिशत घरधुरीमा बाँयोग्यास जडान गरिएको छ भने ६.११ प्रतिशत घरधुरीले सिलिण्डर ग्याँस मार्फत खाना पकाउने गर्दछन् । वडागत रूपमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्ड न.	खाना पकाउने मुख्य इन्धन							
	दाउरा	गुइठा	जैविक कोइला (बायो ब्रिकेट)	बिधुत	बायोग्यास	एल पी ग्यास	अन्य	जम्मा
१	५००		-	-	१३	२	६	५२१
२	५५८	-	-	-	६१	३४	१	६५४
३	६१०	-		१	१४	१७१	-	७९६
४	४७८	-	-	१	१३	१९	१	५१२
५	६४९	-	-	-	११	९	३	६७२
६	१०५८	-	-	-	१०	२५	८	११०१
जम्मा	३८५३			२	१२२	२६०	१९	४२५६

७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

उर्जाको लागि मुख्य श्रोत (उज्यालो)	जम्मा	जम्मा प्रतिशत
मट्टीतेल	४९३	११.६७%
सोलार	११०५	२५.८९%
बायोग्यास	०	०.००%
लघु/पेल्ट्रिक/पिको जलबिधुत	५९	१.३८%
राष्ट्रिय प्रशरण को बिधुत	२५३१	५९.४९%
अन्य	६८	१.६०%
जम्मा	४२५६	१००.००%

७.३ सञ्चार तथा प्रविधि

७.३.१ हुलाक तथा पत्रपत्रिका सम्बन्धी विवरण

विवरण	स्थान	प्रदान गरिने सेवाहरू
इलाका हुलाक	कोल्बुङ्ग	टिकट विक्री, चिठीपत्र दर्ता वितरण, इटेलिसेन्टर आदी
अतिरिक्त हुलाक	जिर्मले	टिकट विक्री, चिठीपत्र दर्ता वितरण,
अतिरिक्त हुलाक	इरौटार	टिकट विक्री, चिठीपत्र दर्ता वितरण,
अतिरिक्त हुलाक	शान्तिपुर	टिकट विक्री, चिठीपत्र दर्ता वितरण,

स्रोत: वार्षिक तथ्याङ्क पुस्तिका जिल्ला कृषि विकास कार्यालय

७.३.२ दुरसंचार सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	विवरण	इलाम	फिक्कल	पशुपतिनगर	आईतवारे
१	PSTN	१८५८	४७९	२२८	२०६
२	Post paid SKY Rim	५०३	—	—	—
३	Total Sky Rim	१९६२७	१६०३	—	—
४	GSM Post paid	१३६९	८४	—	—
५	GSM Pre paid	६७८३८	३४६६७	—	—
६	ADSL	६११	१२०	—	—

स्रोत: वार्षिक कृषि विकास तथ्याङ्क पुस्तिका, २०७२/०७३ जिल्ला कृषि विकास कार्यालय इलाम

७.३.३ रेडियो स्टेसन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाभित्र कुनै पनि रेडियो स्टेसन स्थापना तथा सञ्चालन भएको छैन । यद्यपी गाउँपालिका आसपास सदरमुकाम इलाम, फिक्कल, आइतवारे तथा छिमेकी जिल्लाको भ्नापामा रहेको एफ.एम. रेडियोको प्रसारण भने राम्रो सुनिने गरेको छ ।

७.३.४ आधुनिक सुबिधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	टि भी	रेडिफोन / CDMA	रेडियो क्यास्ट	मोबाइल	केवल टि भी	कम्प्युटर	इमेल इन्टरनेट	पत्र पत्रिका	अन्य
१	२४६	८	२०४	१०४७	२२९	४	३१८	८	९
२	३४७	४	२९०	१०३५	३१०	१७	२०१	०	०
३	४६५	१४	२२३	१५६५	३९९	३०	५८	४७	०
४	२२६	४	२१०	१०८४	१७८	२३	२४९	५	०
५	२६४	११	२८४	१११२	२३९	३४	२५९	८	२३
६	४१३	९	४२२	२०९९	३७२	४५	४४७	१४	२३
जम्मा	१९६१	५०	१६३३	७९४२	१७२७	१५३	१५३२	८२	५५

७.४ आवास तथा भवन

७.४.१ विद्यमान सतह ढलको अवस्था

यो रोड गाउँपालिका अधिकांश पहाडी ग्रामीण क्षेत्रभित्र पर्ने भएकोले यहा शहरी आवासीय क्षेत्रको ढल निकासको समस्या रहेको देखिदैन । मेची राजमार्ग आसपासमा बग्ने ढललाई सडक नाली मार्फत व्यवस्थित गरिएको छ । ग्रामीण सडक निर्माण गर्ने क्रममा नाली निर्माणलाई पनि आत्मासाथ गरिएको हुदाँ यस गाउँपालिकाको सतह नाला तथा सडक नालीको समस्या क्रमशः समाधान हुदै जाने देखिन्छ ।

७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

सि. नं.	घरको प्रकार	संख्या	प्रतिशत
१	फुस तथा खरले छाएको	४३७	१०.२
२	जस्ता वा च्यादरले छाएका	३६९१	८६.८
३	टायल तथा हुंगा (Slate) छाएका	२८	०.६
४	आर सी.सी	२९	०.६
५	काठले छाएका	११	०.२
६	माटोले छाएका	४	०.०९
७	अन्य	२२	०.५
८	उल्लेख नभएको	३४	१.
जम्मा		४२५६	१००.००

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

७.४.३ पशुवधशालाको विवरण

यसगाउँपालिकामा ठूलो व्यापारिक केन्द्र नभएको व्यवस्थित रूपमा पशुवधशालाको अवधारणा शुरुवात गरिएको छैन ।

७.४.४ शवदाहस्थल सम्बन्धी विवरण

यसगाउँपालिकाबाट शवदाह गर्न आफ्नो जातिय सांस्कृतिक परम्परा अनुसार भिन्न स्थानहरूमा लैजाने गरिन्छ । आर्यन संस्कृति अनुयायीहरूले नजिकैको नदीकिनारमा लैजाने गर्दछन् भने केही जातविशेषले आफ्नै पवित्र घरछेउको माटोमा शव दहन गर्ने गरेको पाईन्छ ।

७.४.५ गाउँपालिका क्षेत्र भित्र भएको भू संवेदनशील क्षेत्र/मुख्य पहिरो भएको क्षेत्रको विवरण

सि.न.	गाउँपालिका	पहिरोको नाम	क्षेत्रफल	हालको अवस्था
१	रोड	शान्तिपुर जुरे	१४ हेक्टर	रोकथाम भएको
२	रोड	जिर्मले	८.१४ हेक्टर	रोकथाम भएको
३	रोड	कोल्बुड	७ हेक्टर	आंशिक रोकथाम
४	रोड	कुटीडाँडा	११ हेक्टर	नयाँ पहिरो

परिच्छेद ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

मुलुकको प्रचलित ऐन, कानून, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरूको अधिनमा रही सम्बन्धित स्थानीय तहहरूले सम्पादन गर्नु पर्ने काम कार्यवाहीलाई व्यवस्थित रूपमा अगाडी वढाउन नेपाल सरकारको नीति अनुरूप सेवा प्रदायक सार्वजनिक निकायहरूले उत्तरदायी भई गुणस्तरीय ढंगबाट कार्य संचालन र व्यवस्थापन गरी सेवा तथा सुविधाहरू जनसमक्ष पुयाउने जिम्मेवारी सम्बन्धित संस्था, निकाय तथा कार्यालय तोकिएको छ । यसका लागि सम्बन्धित गाउँपालिकाको कार्य संचालनको प्रभावकारीता र सुशासन प्रवर्द्धनमा सुधार गर्न नितिगत व्यवस्था गरी संस्थागत तथा सुशासनको स्थितिमा सुधार ल्याउन सक्नेछ ।

८.१ संगठनात्मक तथा मानव संसाधनको अवस्था

नेपालको संविधानले स्थानीय तहमा गाउँ, नगर र जिल्ला सभा रहने व्यवस्था गरेको छ । गाउँपालिकाको साशन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, संचालन तथा नियन्त्रण गर्ने अभिरा गाउँपालिकामा रहको छ । कार्यकारिणी अधिकारको प्रयोग गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत कार्यविभाजन र कार्यसम्पादन नियमावली वमोजिम हुने व्यवस्था छ । रोड गाउँपालिकाको स्थानीय तहबाट सेवा लिने दिने कार्यमा सुशासनको प्रत्याभूती गराउने कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न गराउन यस रोड गाउँपालिकामा संगठनात्मक तथा मानव सशाधनको व्यवस्था गरेको छ । गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूबाट प्रदान गरिने सेवा सहज गर्न नीतिगत व्यवस्था गरी स्वीकृत दरबन्दी भन्दा अतिरिक्त जनशक्तिको पनि व्यवस्थापन गरिएको छ ।

८.१.१ रोड गाउँपालिकाको संगठनात्मक ढाँचा

यस रोड गाउँपालिकामा जम्मा ६ वटा वडाहरू भएको हुनाले रोड गाउँ सभामा जम्मा ३४ सभा सदस्य र रोड गाउँ कार्यपालिकामा १४ सदस्य छन् । संगठनात्मक ढाँचा तथा मानव सशाधनको अवस्था निम्नानुसार रहेको छ ।

स्थानीय तह इकाई	इकाई प्रतिनिधि	गठन तथा निर्वाचन प्रणाली
रोड गाउँ सभा:	अध्यक्ष -१ उपाध्यक्ष -१ वडा अध्यक्ष -६ वडा सदस्य -२४ दलित तथा अल्पसंख्यक -२ जम्मा -३४	अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष र सदस्य प्रत्यक्ष निर्वाचित गाउँसभाले दलित तथा अल्पसंख्यक समुदायबाट निर्वाचित २ जना
रोड गाउँ कार्यपालिका	अध्यक्ष -१ उपाध्यक्ष -१ वडा अध्यक्ष -६ महिला सदस्य -४ दलित तथा अल्पसंख्यक -२ जम्मा -१४	गाउँ सभाका सदस्य मध्येबाट निर्वाचित गरेका महिला सदस्य ४ र दलित तथा अल्पसंख्यक २ जना
रोड गाउँ वडा (वडा संख्या जम्मा ६)	वडा अध्यक्ष -१ वडा सदस्य संख्या -४ जम्मा -५ जना	वडा भित्रका वालिग मतबाट प्रत्यक्ष निर्वाचित

८.१.२ गाउँपालिका कार्यपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन

गाउँपालिकामा ६ विषयगत समिति र सोको शाखाहरू स्थापना गरी कर्मचारी परिचालन गरिएको छ ।

सि.नं.	विषयगत शाखा समिति	सम्बन्धित विषय क्षेत्र	मानव संसाधन -पदाधिकारी समिति	कर्मचारी
१	प्रशासन शाखा			
२	योजना शाखा			
३	कृषि शाखा			
४	शिक्षा शाखा			

८.१.३ गाउँपालिका स्थित सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा निम्नानुसारको सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु रहेका छन् ।

क्र.सं	सरकारी कार्यालय	स्थान	वडा नं.	दरबन्दी संख्या	कार्यक्षेत्र
१	स्थानीय तह				
	गाउँ पालिकाको कार्यालय	कोल्बुङ साविक गाविस भवन	३		गाउँपालिकाको सवै क्षेत्र
	वडा कार्यालय	टुङ्ने, शान्तिपुर	१	४	
	वडा कार्यालय	वरफल्याङ्ग	२		
	वडा कार्यालय	कोल्बुङ्ग	३		
	वडा कार्यालय	भालुभोडा	४		
	वडा कार्यालय	इरौटार	५		
	वडा कार्यालय	जिर्मले, सलकपुर	६		
२	स्वास्थ्य संस्थाहरु				
	स्वास्थ्य चौकी	जिर्मले	६		
	स्वास्थ्य चौकी	इरौटार,	१		
	स्वास्थ्य चौकी	कोल्बुङ्ग	३		
	स्वास्थ्य चौकी	शान्तिपुर	५		
३	कृषि				
	कृषि सेवा केन्द्र	जिर्मले	६		
४	पशु सेवा				
	पशु सेवा केन्द्र	जिर्मले	६		
५	हुलाक				
	इलाका हुलाक	कोल्बुङ्ग			
	अतिरिक्त हुलाक	जिर्मले			
	अतिरिक्त हुलाक	इरौटार			
	अतिरिक्त हुलाक	शान्तिपुर			
६	वन				
७	प्रहरी कार्यालय				
	प्रहरी चौकी जिर्मले	६		१०	
	प्रहरी चौकी इरौटार	५		१३	
	प्रहरी चौकी कितेनी	४		१३	

अन्य कार्यालयहरु				
------------------	--	--	--	--

८.२ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति -पती जग्गा

सि.न.	साविक गाविस	क्षेत्रफल	कैफियत
१	शान्तिपुर	२९९६२-१५-३-३	
२	इरौटार	२३५७१-३-३-३	
३	कोल्बुङ	२५४१४-१४-३-०	
४	जिर्मले	१५८१७-१२-०-१	

८.४ संस्थागत सम्बन्ध र नागरिक संगठन

८.४.१ गाउँपालिका भित्रका नागरिक सचेतना केन्द्र, नागरिक मंच र टोल विकास संस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नागरिकमञ्च सम्बन्धी विवरण

साविक गाविस	दलित		जनजाति		अन्य		जम्मा	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
कोल्बुङ	३	८	६८	११४	१९	२९	९०	१५१
इरौटार	६	८	६२	१०१	२४	२३	९२	१३२
शान्तिपुर	१६	१२	४८	५७	४६	५६	११०	१२५
जिर्मले	१	१०	५७	१३८	१२	१८	७०	१६६

स्रोत: महिला कल्याण समाज(स्थानीय सेवा प्रदायक संस्था)

नागरिक सचेतना केन्द्र सम्बन्धी विवरण

नागरिक सचेतना केन्द्र नाम	वडा नं	दलित		जनजाति		अन्य		जम्मा	
		महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
देवानछाप नासाविके	५	०	०	३	१४	१	८	४	२२
मालबासे नासके	५	१	०	२१	०	७	०	२९	०
ओभ्फेली नासके	४	०	०	९	६	०	०	९	६
चिण्डेपानी नासके	३	०	०	१६	४	०	०	१६	४
रम्याङ नासके	६	०	०	१६	१०	०	०	१६	१०
थरिटोल नासके	६	०	०	१७	११	२	०	१९	११
जुरे नासके	१	०	०	११	०	१८	०	२९	०
नेहित नासके	१	६	२	५	२	५	६	१६	१०

स्रोत: महिला कल्याण समाज(स्थानीय सेवा प्रदायक संस्था)

८.४.२ परम्परागत समुह तथा समुदायमा आधारित संस्था विवरण

सि.नं.	धार्मिक संस्थाको नाम	स्थान, ठेगाना	दर्ता नं.	समिति संख्या	सम्पर्क व्यक्ति
१	पाथिभरा मन्दिर , कोल्बुङ				
२	लेप्चा उत्थान मंच				
३	सिद्धदेवी मन्दिर, इरौटार				
४	पेमा लाप्साङ गुम्वा				
५	जम्बुलिगं बौद्ध गुम्वा				

८.४.३ विषयगत समूह तथा संस्था (कृषि, पशुपालन, उद्यम विकास, बचत) सम्बन्धी विवरण

कृषक समूहहरुको विवरण

क्र. स.	समूहको नाम	ठेगाना	दर्ता न.	गठन तथा पुनर्गठन मिति	समूह अगुवारको नाम	समूहको सदस्य संख्या			नविकरण दर्ता मिति
						पुरुष	महिला	जम्मा	
१	पारिजात मिश्रित कृषक समूह	रोड ३	११७	१२१६२०५९	हेम बहादुर खड्का	१३	२	१५	३१/२०६७
२	महानन्द बहुउद्देशिय मिश्रित कृषक समूह	रोड ५	२४४	१०११२०६१	लिला प्रसाद घिमिरे	१०	१३	२३	७/२१/२०६६
३	नयाँ बिहानी बेमौसमी तरकारी कृषक समूह	रोड ४	३६७	२०६४६१९२	जित बहादुर गुरुङ	१८	३	२१	२०६९/६/२५
४	शान्ति कृषक समूह	रोड ३	३८८	३१/२०६५	राजेन्द्र अर्याल	२२	१३	३५	४/१७/२०७०
५	पाथिभरा कृषि उत्पादन समूह	रोड ३	४२८	२०६५/८/१३	कुमार दुङ्गेल	१९	१५	३४	२०६९/१/२३
६	रम्याङ सृजनशिल बहुउद्देशिय कृषक समूह	रोड ६	४५२	६/२३/२०६६	केशर प्रधान	२९	३	३२	२०६९/४/३०
७	मानवुङ्ग याम्फु कृषक समूह	रोड ४	४८२	७/२८/२०६७	रित बहादुर राई	१५	१०	२५	७/२८/२०६७
८	सामूहिक महिला मिश्रित कृषक समूह	रोड ४	५१४	२/२७/२०६८	मेनुका राई	०	३३	३३	९/२२/२०७०
९	मनकामना मिश्रित कृषक समूह	रोड ५	५२०	२०६५/७/७		१९	६	२५	२०६९/१/२६
१०	सुनाखरी महिला कृषक समूह	रोड	५४५	२०६६/१२/१५	निम कित्ता लाप्चा	०	२१	२१	४/२३/२०७०
११	हाँसपोखरी अदुवा आई. पि. एम. कृषक समूह	रोड ३	५९९	३/१३/२०६९	डम्बर कुमारी राई	०	२०	२०	८/२१/२०१७
१२	कोल्बुङ अगानिक कृषक समूह	रोड ३	६००		गोविन्द अर्याल	११	६	१७	८/२३/२०७०
१३	उद्यमशील कृषक समूह	रोड ३	६५२		गुणराज लुईटेल	१६	९	२५	६/१४/२०७२
१४	शान्तिपुर कृषि तथा तरकारी कृषक समूह	रोड १	५२८	२०६८/५/१७	दिपक सुब्बा	११	६	१७	२०६९/६/२४

स्रोत: वार्षिक कृषि विकास तथ्याङ्क पुस्तिका, २०७२/०७३ जिल्ला कृषि विकास कार्यालय इलाम

क.स	समुहको नाम	स्थापना साल	समुह संख्या			समिति संख्या		
			महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
	सामाजिक संस्था							
१	महिला बचत तथा उपभोक्ता समुह	२०५५	५		५	५		५
२	प्रकाश समुह	२०५५	२६		२६	५		२६
३	मौरी पालन समुह	२०५९	४	१६	२०	२	५	७
४	महिला अन्तर समुह	२०५७	३३		३३	५		५
५	आमा समुह	२०५५	२१		२१	५		५
६	जिर्मले खानेपानी उपभोक्ता समिति					२	९	११
७	पाटापुर खानेपानी उपभोक्ता समुह	२०५७	१८७	१७३	३६०	२	५	७
८	रम्भ्याङ्ग खानेपानी उपभोक्ता समुह	२०५२	३	१२	१५	३	१२	१५
९	जौबारी खानेपानी उपभोक्ता समुह	२०४४	२००	१००	३००		९	९
१०	गोल्डेन भ्याली यूथ क्लब		३४	३२	६६	५	७	११
११	सृजनशील यूवा क्लब					५	७	११

८.४.४ सामुदायिक मेलमिलाप सम्बन्धी समिति सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	समितिको नाम	वडा नं. स्थान	प्रमुख कार्यक्रम	कैफियत
१	वडा स्तरीय सामुदायिक मध्यस्ता समिति	वडा नं. १, शान्तिपुर	स्थानीय स्तरका विवाद सामाधान तथा व्यवस्थापन	
२	साविक गाविस स्तरीय सामुदायिक मध्यस्ता समिति	वडा नं. ३, कोल्बुङ,		
३	साविक गाविस स्तरीय सामुदायिक मध्यस्ता समिति	वडा नं. ५, इरौटार		
४	साविक गाविस स्तरीय सामुदायिक मध्यस्ता समिति	वडा नं. ६, जिर्मले		

८.४.५ गैसस तथा अगैससको विवरण र वार्षिक बजेट

गाउँपालिका क्षेत्रमा स्थापित तथा कार्यरत गैससहरुको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

क.स	संस्था वा समुहको नाम	वडा नं.	स्थापना साल	चालु वार्षिक बजेट	समुह संख्या			समिति संख्या		
					महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
	सामाजिक संस्था									
१	गोल्डेन भ्याली यूथ क्लब	६	२०५६							
२	ग्रामिण विकास केन्द्र	६	२०५७							
३	सृजनशील यूवा समाज									
४										
५										
६										
७										